V2:23:N5 32J9 NAMMUS PARLIAMENT ANATHASAVALAN

V2:23:N5
32J9

BOUND BY
KANNAM
57/7, Ch
M
MUL
216245

നമ്മുടെ പാർലമെൻറ്

199

dp

(Malayalam)
NAMMUTE PARLIAMENT
(Politics)
M. Ananthasayanam Ayyangar
Translated by
K. S. Narayana Pillai
Scott Xtian College, Nagercoil
First Published December 1959
Copies 5,000
Printed at
The Democratic Printers
Ernakulam
Price Rs. 1.25
Copy right by Publishers
Publishers :
The Democratic Publications Ltd.
Ernakulam, India
Published under the auspices of
The Southern Languages Book Trust
Madras

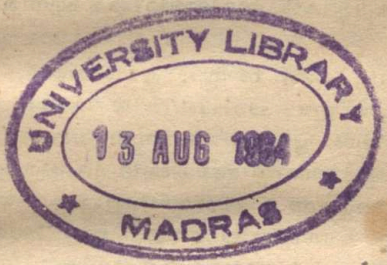
നമ്മുടെ പാർലമെൻറ്

ഗ്രന്ഥകർത്താ :

അനന്തശയനം അയ്യങ്കാർ

വിവർത്തനം :

കെ. എസ്. നാരായണപിള്ള

ഡെമോക്രാററിക് പബ്ലിക്കേഷൻസ് ലിമിററഡ്

എറണാകുളം

ക. 1·25

ആമുഖം

വായനക്കാർക്ക് ഉത്തമഗ്രന്ഥങ്ങളിലുള്ള അഭിരുചിയേപ്പറ്റി ദക്ഷിണഭാഷാഗ്രന്ഥമണ്ഡലത്തിന്റെ പ്രഥമഗ്രന്ഥപരമ്പരയുടെ പ്രസാധനത്തിൽനിന്നു നേടിയ പരിചയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ രണ്ടാമതൊരുകൂട്ടം പുസ്തകങ്ങൾ ദ്രാവിഡഭാഷയിൽ അവതരിപ്പിക്കുകയാണു്. വളരെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടിയാണു് ഈ പുസ്തകങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുത്തിട്ടുള്ളതു്. വിവിധവിഷയങ്ങളെ പുരസ്കരിച്ചുള്ള പുസ്തകങ്ങൾ ടസ്റ്റ് തിരഞ്ഞെടുക്കുകയെണതു് സ്വാഭാവികം മാത്രമാണല്ലോ. ഭാരതീയ നേതാക്കന്മാരെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു വിഭാഗവും പദ്ധതിയിലുണ്ടു്. നാടിന്റെ മഹത്ത്വത്തിനും നാട്ടുകാരുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും വേണ്ടി വിലയേറിയ സേവനം ചെയ്ത ഈ മഹാന്മാരേപ്പറ്റി ഭാവിതലമുറകൾ അറിഞ്ഞിരിക്കുക എന്നതു യുക്തം മാത്രമാണു്.

തത്വജ്ഞാനം, മതം, ശാസ്ത്രം, ക്ലാസിക്കുകൾ, ധനതത്വശാസ്ത്രം മുതലായവയെല്ലാം ഈ പരിപാടിയിൽ സ്ഥാനം കൊടുത്തിട്ടുണ്ടു്. ദൃശ്യകലകൾ, ശില്പശാസ്ത്രം, പുരാണവസ്തുഗവേഷണം, അനശ്വരകലാസൃഷ്ടികളായ ദക്ഷിണേന്ത്യൻ ക്ഷേത്രങ്ങൾ മുതലായവയും പ്രതിപാദ്യവിഷയങ്ങളിലുൾപ്പെട്ടതാണു. ഭിന്നരുചികളായ വായനക്കാർക്കു വേണ്ട വൈവിദ്ധ്യം ഈ പദ്ധതിയിലുണ്ടെന്നും അതു് അനേകരെ പുസ്തകപാരായണത്തിലേയ്ക്കു ആകർഷിക്കുമെന്നും എനിക്കുറപ്പുണ്ടു്.

ദക്ഷിണേന്ത്യൻ ഭാഷകൾ തമ്മിലുള്ള സാഹിത്യൈക്യമാറ്റമാണു് ഈ പരിപാടിയുടെ ഒരു സവിശേഷത. ഇതിന്റെ പുരോഗതിയോടുകൂടി ഉത്തമസാഹിത്യത്തിൽ താത്പര്യമുള്ളവരുടെ എണ്ണം വളരെ വർദ്ധിക്കുന്നതാണു്. ദക്ഷിണഭാഷാഗ്രന്ഥമണ്ഡലത്തിനു് അതിന്റെ ഉൽകൃഷ്ടലക്ഷ്യങ്ങൾ അചിരേണ നിറവേറ്റാൻ കഴിയുമെന്നു് ഞാൻ ആശിക്കുന്നു.

മദിരാശി
7-10-'58

ഏ. എൽ. മുതലിയാർ

216245
V2:23: N5
3259

മുഖവുര

ഇന്ത്യ ബ്രിട്ടീഷ് മാതൃകയിലുള്ള പാർലമെൻററി ഭരണസമ്പ്രദായം സ്വീകരിച്ചിരിക്കയാണ് — അവിടെയും ഇവിടെയും ചില വ്യത്യാസങ്ങൾ അതിൻെറ സാമാന്യ ഘടനയിൽ വരുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നേയുള്ളൂ. പാർലമെൻറിൻെറ രീതിയിലുള്ള ജനാധിപത്യത്തിൻെറ വിജയകരമായ പ്രവർത്തനത്തിനു്, നിയമസഭകളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളും പ്രശ്നങ്ങളും നടപടിക്രമങ്ങളും സമ്മതിദായകന്മാർക്കു് പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കേണ്ടതു് ആവശ്യമത്രേ. പാർലമെൻററി മാതൃകയിലുള്ള ഭരണത്തിൽ യഥാർത്ഥ ഭരണാധികാരികളായ സാധാരണ ജനങ്ങൾക്കു്, പാർലമെൻറ് എന്തിൻെറ പ്രതീകമാണെന്നും എന്തിനുവേണ്ടി അതു് നിലകൊള്ളുന്നു എന്നും ലക്ഷോപലക്ഷം പേരുടെ ആശകളേയും സ്വപനങ്ങളേയും അതെങ്ങനെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നു എന്നും പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയും വേണം.

ഈ ലഘുപുസ്തകം എഴുതുന്നതിൽ എനിക്കുള്ള ഉദ്ദേശം രണ്ടാണു്. ഒന്നാമതായി, നമ്മുടെ പാർലമെൻറിൻെറ ഭൂതകാലത്തേയും ഇന്നത്തേയും ചരിത്രത്തേപ്പററി എൻെറ യുവവായനക്കാരോടു് അല്പം ചിലതു പറയാൻ ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്നു. രണ്ടാമതായി, തലസ്ഥാനനഗരം ആദ്യം സന്ദർശിക്കുന്നവർക്കു് പാർലമെൻറ് മന്ദിരവും ചരിത്രപ്രാധാന്യമുള്ള മറു മന്ദിരങ്ങളും ഒന്നു കാണാൻ സഹായകമായ വിവരങ്ങളടങ്ങിയ ഒരു ഗൈഡ് സംഭാവനചെയ്യാൻ ഞാനാശിക്കുന്നു. ഇതു് ഒരു തരത്തിലും വിശദമായ ഒരു പഠനമല്ല, വിദഗ്ദ്ധന്മാർക്കുവേണ്ടിയല്ല ഉദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതും. പാർമെൻററി സമ്പ്രദായത്തേയും നടപടിക്രമത്തേയും പറററിയുള്ള സങ്കീർണ്ണമായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വായിക്കാൻ തീരെ പ്രതിപത്തി തോന്നാനിടയില്ലാത്ത കൊച്ചു ബാലികാ ബാലന്മാർക്കുവേണ്ടിയാണു് ഇതെഴുതുന്നതു്. സംഭാഷണ ശൈലിയിലുള്ള പ്രതിപാദനരീതി കാര്യം മനസ്സിലാക്കാനും ആസ്വദിക്കാനും വായനക്കാരെ സഹായിക്കുമെന്നു കരുതി മനഃപൂർവ്വം അതു് സ്വീകരിച്ചിരിക്കയത്രെ. പാർലമെൻറ് മന്ദിരത്തിൻേറയും ഡെൽഹിയിലെ ചരിത്രസ്മാരകങ്ങളുടേയും ചിത്രങ്ങൾ പുസ്തകത്തിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ളതു് പ്രയോജനകരമായിരിക്കുമെന്നു് ഞാൻ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. പ്രസ്സ് ഇൻഫർമേഷൻ ബ്യൂറോക്കാർ തന്നു് സഹായിച്ച ചിത്രങ്ങൾക്കു് അവരോടു് ഞാൻ നന്ദിപറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ.

ന്യൂഡൽഹി,
31 മാർച്ചു് 1956

എം. അനന്തശയനം അയ്യങ്കാർ

വിഷയവിവരം

		പേജ്
1.	നമ്മുടെ ഭരണഘടന	9
2.	നമ്മുടെ ഇന്ത്യ	17
3.	ഡെൽഹി — നമ്മുടെ തലസ്ഥാനം	35
4.	പുരാതന ഇന്ത്യയിലെ ജനാധിപത്യം	50
5.	നമ്മുടെ പാർലമെൻറിന്റെ വളർച്ച	57
6.	പാർലമെൻറ് മന്ദിരം	73
7.	പാർലമെൻറ് ഉൽഘാടനം	87
8.	പാർലമെൻറിന്റെ പ്രവർത്തനം 1	95
9.	പാർലമെൻറിന്റെ പ്രവർത്തനം 2	107

UNIVERSITY LIBRARY
13 AUG 1984
MADRAS

അദ്ധ്യായം ഒന്ന്

നമ്മുടെ ഭരണഘടന

പാർലമെൻറ് മെമ്പർ ശ്രീ ശങ്കരൻ നായരും കുടുംബവും ബംഗ്ലാവിൻെറ പൂമുഖത്തെ മേശയ്ക്കു ചുറ്റും ഇരുന്നു്, രാവിലേ ചായ കുടിക്കുകയായിരുന്നു. ഒരു വേലക്കാരൻ മുറിയിൽ കയറിവന്നു് അപ്പോൾ പോസ്റ്റ്മാൻ കൊണ്ടുവന്ന ഒരു കത്തു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ കൈയ്യിൽ കൊടുത്തു. ശങ്കരൻ നായർ അതു് തുറന്നു വായിച്ചു.

"അതെന്തു് എഴുത്താണു്?", ഭാര്യ ചോദിച്ചു.

"പാർലമെൻറിൻെറ അടുത്ത സമ്മേളനത്തിനുള്ള ക്ഷണമാണു്."

"സമ്മേളനം എപ്പോൾ തുടങ്ങും?", ഭാര്യ ചോദിച്ചു.

"ഈ മാസം രണ്ടാമത്തെ ആഴ്ചയിൽ തുടങ്ങും. അതായതു്, ഏതാണ്ടു് പത്തു ദിവസം കഴിഞ്ഞു്", ശങ്കരൻ നായർ മറുപടി പറഞ്ഞു.

"ഇത്തവണ ഞങ്ങളേക്കൂടെ ഡൽഹിക്കു കൊണ്ടുപോകുമോ? ഞങ്ങൾക്കും കാണണം പാർലമെൻറ്", അദ്ദേഹത്തിൻെറ പുത്രൻ ശേഖരൻ ചോദ്യമായി.

പാർലമെൻറ് മന്ദിരം

"അച്ഛൻ പതിവായി ഡൽഹിയിൽ പോവും; പക്ഷേ, ഒരു തവണപോലും ഞങ്ങളെ കൊണ്ടുപോയിട്ടില്ല", മകൾ ലീല പരാതിപ്പെട്ടു.

"ഇത്തവണ നിങ്ങൾ എൻെറ കൂടെ വരുന്നുണ്ട്", ശങ്കരൻ നായർ അവൾക്ക് ഉറപ്പുകൊടുത്തു.

"പടങ്ങളിൽ ഞാൻ പാർലമെൻറ് മന്ദിരം കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അതൊരു വട്ടത്തിലുള്ള വലിയ കെട്ടിടമാണ്, അല്ലേ", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"അതെ. ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും മനോഹരമായ കെട്ടിടങ്ങളിലൊന്നാണത്", അച്ഛൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

"പാർലമെൻറ് എന്നുവച്ചാൽ എന്താണച്ഛാ?", ലീല ചോദിച്ചു.

"നമ്മുടെ ജനപ്രതിനിധികൾ സമ്മേളിക്കുകയും നാടിൻെറ ഭരണത്തിനുവേണ്ടി നിയമങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സ്ഥലമാണത്."

"ജനങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികൾ നിയമങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതെന്തിനാണ്?"

"നമ്മുടെ രാജ്യം ജനായത്തരാഷ്ട്രമായതുകൊണ്ട്, ജനങ്ങൾക്കാണ് പരമാധികാരം: അവർ സ്വയം ഭരിക്കുകയും

ചെയ്യുന്നു. പക്ഷേ, എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കും നേരിട്ട്, ഭരണത്തിൽ പങ്കെടുക്കാൻ സാദ്ധ്യമല്ലാത്തതുകൊണ്ട്, തങ്ങളിൽ ചിലരെ അവർ പ്രതിനിധികളായി തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു — തങ്ങൾക്കുവേണ്ടി നിയമങ്ങളുണ്ടാക്കാനും രാജ്യം ഭരിക്കാനും'', ഭാര്യ പറഞ്ഞു.

''എങ്ങിനെയാണവർ പ്രതിനിധികളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നത്?'', ലീല ചോദിച്ചു.

''കഴിഞ്ഞ കൊല്ലം നമ്മുടെ പട്ടണത്തിൽ നടത്തിയ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് നിനക്ക് ഓർമ്മയില്ലേ'', അച്ഛൻ അവളോട് ചോദിച്ചു.

''അതെ, എനിക്കോർമ്മയുണ്ട്. വളരെ ദിവസം മീറ്റിംഗുകളും ഘോഷയാത്രകളുമുണ്ടായിരുന്നു. വാളണ്ടിയർമാർ പ്ലക്കാർഡ് പിടിച്ചു് മുദ്രാവാക്യങ്ങളും വിളിച്ചു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് തെരുവുനീളെ നടന്നു് അവരുടെ സ്ഥാനാത്ഥികൾക്കു് വോട്ടുചെയ്യാൻ ആളുകളോട് ആവശ്യപ്പെട്ടു'', ലീല പറഞ്ഞു.

പോളിങ്ങ് ബൂത്തിൽ

ശേഖരനും പറഞ്ഞു: "അച്ഛനും സ്ഥാനാർത്ഥിയായിരുന്നല്ലോ. ഓരോ ദിവസവും അച്ഛൻ വളരെ മീറ്റിംഗുകളിൽ പ്രസംഗിച്ചിരുന്നു. ഒടുവിൽ, പോളിംഗ് ദിവസം, എല്ലാ ആളുകളും പോളിങ്ങ് ബൂത്തിൽ ചെന്നു വോട്ട് ചെയ്തു. അച്ഛനു് ഏറ്റവും കൂടുതൽ വോട്ട കിട്ടി; അച്ഛൻ ജയിച്ചെന്നു് പ്രഖ്യാപിച്ചു."

"അതു ശരിയാണു്. ഇത്തരം തിരഞ്ഞെടുപ്പുകൾ രാജ്യം മുഴവനും അഞ്ചുകൊല്ലത്തിലൊരിക്കൽ നടത്തും. തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്ന ആളുകളെ പാർലമെൻറംഗങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു", അച്ഛൻ വിശദീകരിച്ചു.

"അതു ശരി. പക്ഷേ, നമ്മുടെ അമ്മാവനേയും കഴിഞ്ഞതവണ തിരഞ്ഞെടുത്തതല്ലേ? അദ്ദേഹം എന്തുകൊണ്ടു് പാർലമെൻറംഗമല്ല? അമ്മാവൻ അച്ഛനേപ്പോലെ ഡൽഹിക്കു പോകാത്തതെന്തു്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"അദ്ദേഹം ഡൽഹിയിലെ പാർലമെൻറംഗമല്ല", ശങ്കരൻ നായർ വിശദമാക്കി: "നമ്മുടെ സംസ്ഥാനനിയമസഭയിലെ അംഗമാണദ്ദേഹം. നമ്മുടെ ഇന്ത്യ വമ്പിച്ച ജനസംഖ്യയുള്ള വലിയ രാജ്യമാണെന്നു് നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലോ. ഡൽഹിയപ്പോലെ ഒരൊറ്റ കേന്ദ്രസ്ഥലത്തിരുന്നുകൊണ്ടു് രാജ്യം മുഴവനും ഭരിക്കാനും എല്ലാ ജനങ്ങളുടേയും സുഖസൗകര്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കാനും പ്രയാസമുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു്, ഇന്ത്യയെ അനേകം ചെറിയ സംസ്ഥാനങ്ങളായി വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നു; ഓരോന്നിനുമുണ്ടു് ഓരോ പാർലമെൻറ്, അഥവാ നിയമനിർമ്മാണസഭ. പ്രത്യേകം ഗവണ്മെൻറുമുണ്ടു്. ഈ നിയമസഭകളുടെ അംഗങ്ങളേയും ജനങ്ങൾ തന്നെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു.

"പാർലമെൻറ് ഇന്ത്യയ്ക്കു മുഴവനുമായിട്ടുള്ളതാണു്; എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളിലുംനിന്നുള്ള പ്രതിനിധികൾ അവിടെയുണ്ടു്. നേരേമറിച്ചു്, ഓരോ സംസ്ഥാനനിയമസഭയിലും ആ സംസ്ഥാനത്തിൽനിന്നുമാത്രം തിരഞ്ഞെടുത്ത അംഗങ്ങളേ ഉള്ളൂ."

"അപ്പോൾ, രണ്ടു് പ്രത്യേക തരം അസംബ്ലികളുണ്ടു്?", ശേഖരൻ പറഞ്ഞു.

"അതെ, എന്നു മാത്രമല്ല, പാർലമെൻറിനെത്തന്നെ രണ്ടു സഭകളായി വിഭജിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒന്ന് ലോക് സഭ (ഹൗസ് ഓഫ് ദി പീപ്പിൾ); അതായത്, അധോമണ്ഡലം. മറേറത് 'രാജ്യസഭ' (കൗൺസിൽ ഓഫ് സ്റ്റേറ്റ്സ്). ആദ്യത്തേത് ജനങ്ങളാൽ നേരിട്ട് തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നു; അത് രാഷ്ട്രത്തെ മുഴുവൻ പ്രതിനിധാനംചെയ്യുന്നു. രണ്ടാമത്തേതാകട്ടേ, സംസ്ഥാനനിയമസഭാംഗങ്ങളാൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നതാണ്. ആ നിയമസഭകളെ അത് പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നു."

"എന്തിനാണ് പാർലമെൻറിന് രണ്ടുസഭകളുള്ളത്?"

"ഒരു രാജ്യത്തിൻെറ നിയമങ്ങൾ വളരെ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നവയായതുകൊണ്ട്, വളരെ ശ്രദ്ധയോടും ആലോചനയോടും കൂടിയാണ് നിയമങ്ങൾ നിർമ്മിക്കേണ്ടത്. ഒരൊറ സഭ എല്ലായ്പോഴും വേണ്ടത്ര ശ്രദ്ധയും ആലോചനയും ചെലുത്തിയില്ലെന്നു വരാം; ചിലപ്പോൾ താല്ക്കാലിക പരിതഃസ്ഥിതികളേയോ വികാരങ്ങളേയോ നേരിടാൻ ധൃതഗതിയിൽ നിയമനിർമ്മാണം നടത്തിയെന്നും വരാം. ഇത്തരം നിയമനിർമ്മാണത്തെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ് എല്ലാ പാർലമെൻറുകളിലും ഒരു ഉപരിസഭ സാധാരണമായി ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്. സാധാരണഗതിയിൽ അനുഭവജ്ഞാനം കൂടുതലുള്ള പക്വവയസ്കരാണ് ഉപരിസഭയിലുണ്ടായിരിക്കുക."

"പാർലമെൻറംഗങ്ങൾ അവിടെ എന്താണ് ചെയ്യുന്നത്?", ലീല ചോദിച്ചു.

"അവർ ഇടക്കിടെ കൂടി, രാജ്യത്തിൻെറ സൽഭരണത്തിനു് എതെല്ലാം നിയമങ്ങളാണ് ആവശ്യമെന്നു് ചർച്ച ചെയ്യുന്നു, ദൈനംദിനഭരണം നടത്തുന്നതിനു് തങ്ങളിൽ ചിലരെ അവർ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇവരെ ആണ് മന്ത്രിമാർ എന്നു പറയുന്നത്. എല്ലാ മന്ത്രിമാരേയും ചേർത്ത് ഗവണ്മെൻറ് അഥവാ മന്ത്രിസഭ എന്നു വിളിക്കുന്നു. അത് എല്ലാ കാര്യങ്ങളിലും പാർലമെൻറിനോട് ഉത്തരവാദപ്പെട്ടതാണ്. പാർലമെൻറ് മന്ത്രിമാരെ ഉപയു

പ്പെടാത്തപക്ഷം അവിശ്വാസം പ്രഖ്യാപിച്ച് അവരെ ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്ന് രാജിവയ്പിക്കാൻ കഴിയും.''

''പ്രധാനമന്ത്രിയേയും പാർലമെൻറാണോ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നത്?''

''അതെ. വാസ്തവത്തിൽ, പാർലമെൻറിൽ ഭൂരിപക്ഷാംഗങ്ങളുള്ള കക്ഷിയുടെ നേതാവ് അദ്ദേഹമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന് പാർലമെൻറിൻെറ പിന്തുണ ഉള്ളതുകൊണ്ട് പ്രസിഡൻറ് അദ്ദേഹത്തോട് ഗവണ്മെൻറ് ഉണ്ടാക്കാനും അതിൻെറ തലവനായിരിക്കാനും ആവശ്യപ്പെടുന്നു. പ്രധാനമന്ത്രി മറ്റു മന്ത്രിമാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു; പക്ഷേ, അവരേയും നിയമിക്കുന്നത് പ്രസിഡൻറാണ്. ഞാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ, ഈ മന്ത്രിമാരെല്ലാം ചേർന്ന് മന്ത്രിസഭ അഥവാ കാബിനെറ്റ് ഉണ്ടാകുന്നു. ഓരോ മന്ത്രിയും ഓരോ ഗവണ്മെൻറു വകുപ്പിൻെറ ചുമതല വഹിക്കയും അതിൻെറ ദൈനംദിന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.''

''പ്രസിഡൻറിനെ എങ്ങനെയാണു തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നത്?''

''അദ്ദേഹത്തെ പാർലമെൻറ് അംഗങ്ങളും നിയമസഭാംഗങ്ങളും ചേർന്നു തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ആ സ്ഥാനത്തിന് ഉചിതനല്ലെന്നു പാർലമെൻറിനു ബോദ്ധ്യമായാൽ, അദ്ദേഹത്തേയും ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു മാറ്റാൻ അതിനു കഴിയും. അങ്ങനെ, ഗവണ്മെൻറു മുഴുവനും തന്നെ പാർലമെൻറിലുള്ള ജനപ്രതിനിധികളിലൂടെ, ജനങ്ങളാൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുകയാണ്. അവരോടാണ് അതിന് ഉത്തരവാദിത്വം. അങ്ങനെ, അവസാനം ജനങ്ങളാണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ രാജ്യത്തിൻെറ ഭരണകർത്താക്കളെന്നു കാണാം.''

''ശരി. എന്നാൽ പ്രസിഡൻറോ മന്ത്രിമാരോ പാർലമെൻറംഗങ്ങളോ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടശേഷം ജനഹിതത്തെ അവഗണിക്കയാണെങ്കിലോ?'', ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

''ഇല്ല, അവർക്കതു സാദ്ധ്യമല്ല; അഞ്ചുവർഷക്കാലത്തേയ്ക്കു മാത്രമാണ് അവരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നത്; അഞ്ചു

കൊല്ലം കഴിയുമ്പോൾ പുതിയ തിരഞ്ഞെടുപ്പു നടത്തും. അവരിലാരെങ്കിലും ജനഹിതത്തെ അവഗണിച്ചാൽ, അടുത്ത തവണ ജനങ്ങൾ അവരെ തിരഞ്ഞെടുക്കയില്ല് എന്നു മാത്രമല്ല, പ്രസിഡൻറിനേയും മന്ത്രിമാരേയും അവരുടെ ഉദ്യോഗ കാലാവധിക്കുള്ളിൽത്തന്നെ എപ്പോൾ വേണമെങ്കിലും ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു് മാറാൻ പാർലമെൻറിനു കഴിയും.''

''ഇതു തീർച്ചയായും ഒരു നല്ല ഭരണരീതിതന്നെ'', ശേഖരൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

''ജനങ്ങൾക്കു് വോട്ടവകാശം ഉള്ളതുകൊണ്ടു്, അവരാണു് യഥാർത്ഥ ഭരണകർത്താക്കൾ എന്നു് അച്ഛൻ പറയുന്നു. എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കും തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ വോട്ടു ചെയ്യാമോ?'' ലീല ചോദിച്ചു.

''തീച്ചയായും; എല്ലാവർക്കും വോട്ടവകാശമുണ്ടു്'', അച്ഛൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

''പക്ഷേ, കഴിഞ്ഞ തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ ഞാൻ വോട്ടു ചെയ്തില്ലല്ലോ'', ശേഖരൻ പരാതിപ്പെട്ടു.

''ഞാനും ചെയ്തില്ല'', ലീല പറഞ്ഞു.

''നിങ്ങൾക്കു തീരെ ചെറുപ്പമാണു്. ഇരുപത്തൊന്നു വയസ്സു കഴിഞ്ഞവർക്കേ വോട്ടവകാശമുള്ളു.''

''ഞങ്ങളേയും വോട്ടുചെയ്യാൻ അനുവദിച്ചാലെന്താ?'', ശേഖരൻ ചോദ്യമായി.

''നിങ്ങൾ കുട്ടികളാണു്, സ്ഥാനാർത്ഥികളിൽ ആർക്കാണു് വോട്ടു കിട്ടാനും അംഗമായിരിക്കാനും കൂടുതൽ അർഹത ഉള്ളതെന്നു് നിങ്ങൾക്കു് തീരുമാനിക്കാൻ കഴിവില്ല.''

''ഇരുപത്തൊന്നു് വയസ്സായാൽ ഞങ്ങൾക്കു് വോട്ടു ചെയ്യാമോ?''

''തീച്ചയായും ചെയ്യാം''

''അച്ഛാ, എനിക്കും അച്ഛനേപ്പോലെ ഒരംഗമാകാൻ ആഗ്രഹം തോന്നുന്നു'', ശേഖരൻ പറഞ്ഞു.

''നിനക്കും അംഗമാകാം. പക്ഷേ, തിരഞ്ഞെടുപ്പിനു നിൽക്കുന്നതിനു മുമ്പു് ഇരുപത്തഞ്ചു വയസ്സാകണം'', അച്ഛൻ പുഞ്ചിരി തൂകിക്കൊണ്ടു് ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

"എനിക്ക് അംഗമാകാനൊക്കുമോ?", ലീലയും ചോദ്യമായി.

"എന്തുകൊണ്ടു പാടില്ല? ഇക്കാര്യത്തിൽ സ്ത്രീയും പുരുഷനും തമ്മിൽ വ്യത്യാസമില്ല. നിനക്കു നിന്റെ ചേട്ടനെതിരായി വേണമെങ്കിലും നിൽക്കാം; നീയവനെ തോല്പിച്ചാൽ നീ അംഗമാകും", ശങ്കരൻ നായർ പറഞ്ഞു.

"ഞാൻ വലുതാവുമ്പോൾ അങ്ങനെയാണ് ചെയ്യാൻ പോവുന്നതു്", ലീല ചേട്ടനെ നോക്കിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞു.

"ഒരു കാലത്തു് പ്രസിഡന്റാകാൻ ഞാൻ ശ്രമിക്കും", ശേഖരൻ പറഞ്ഞു.

"ഞാൻ ആ തിരഞ്ഞെടുപ്പിലും ചേട്ടനെ തോല്പിക്കും", ലീല വിട്ടുകൊടുക്കുമോ?

"അച്ഛാ, പാർലമെന്റ് എപ്പോഴാണ് ആദ്യമായി നടപ്പിൽ വന്നതു്?", വിഷയം മാറിക്കൊണ്ടു് ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"വേറൊരു ദിവസം അതു പറഞ്ഞുതരാം. ഇപ്പോൾ എനിക്കൊരു മീറ്റിംഗിനു പോകണം", ശങ്കരൻ നായർ പറഞ്ഞു.

ചോദ്യങ്ങൾ :

(1) എങ്ങനെയാണു് പാർലമെൻറംഗങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നതു്?
(2) പ്രധാനമന്ത്രിയെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതെങ്ങനെ?
(3) പ്രസിഡണ്ടിനെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതെങ്ങനെ?
(4) എന്തിനാണു് പാർലമെൻറിൽ രണ്ടു സഭകൾ?
(5) ഓരോ സംസ്ഥാനത്തിനും വെവ്വേറെ ഗവർണ്ണറുണ്ടോ?

അദ്ധ്യായം രണ്ടു്

നമ്മുടെ ഇന്ത്യ

ഏതാനും ദിവസം കഴിഞ്ഞു. ശങ്കരൻ നായരും കുടുംബവും ഡൽഹിയിലേയ്ക്കു് പുറപ്പെട്ടു. ഒരു സുപ്രഭാതത്തിൽ അവർ സ്വന്തം നഗരമായ തിരുവനന്തപുരം വിട്ടു. ചരിത്രത്തിൽ വളരെയധികം വായിച്ചു സ്വപ്നംകണ്ടിരുന്ന ഡൽഹി നഗരം കാണാമെന്ന പ്രതീക്ഷയാൽ തങ്ങളേത്തന്നെ അവർ മറന്നിരുന്നു: എന്നു മാത്രമല്ല, തെക്കുനിന്നു് വടക്കോട്ടു് ഇന്ത്യയുടെ ഒരറ്റം തൊട്ടു് മറേറ അറ്റം വരേ അവർ നടത്തുന്ന ആദ്യത്തെ ദീർഘയാത്രയായിരുന്നു അതു്.

ശേഖരൻ ചോദിച്ചു: "അച്ഛാ, ഡൽഹിയിൽ എത്താൻ നമുക്കു് എത്ര ദിവസം യാത്ര ചെയ്യേണ്ടിവരും? അതു് വളരെ അകലേയല്ലേ?"

"അതെ, ഇവിടെനിന്നു് ഏതാണ്ടു് രണ്ടായിരം മൈൽ അകലെ. ഇന്ത്യയുടെ ഏറ്റവും തെക്കേ അറ്റത്താണു് നാം; ഡൽഹി മറേറ അറ്റത്താണു്. ഇവിടെനിന്നു തിരുവണ്ടി അവിടെച്ചെന്നെത്താൻ മൂന്നു പകലും മൂന്നു രാത്രിയും വേണം."

"എത്രമാത്രം വിശാലമാണു് നമ്മുടെ നാടു്!", ലീല പറഞ്ഞു.

"അതെ, ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ രാജ്യങ്ങളിൽ ഏഴാമത്തേതാണ് നമ്മുടെ രാജ്യം,. ഇതിനു് പതിമൂന്നു ലക്ഷം ചതുരശ്രമൈൽ വിസ്താരമുണ്ടു്; കിഴക്കുനിന്നു് പടിഞ്ഞാറോട്ടു്, ആയിരത്തിഎഴുന്നൂറു് മൈൽ നീളവും."

"നമ്മുടെ നാട്ടിൽ എത്രയാളുകളുണ്ടച്ഛാ?", ലീല ചോദ്യമായി.

"മുപ്പത്താറുകോടിയിലധികം ജനങ്ങളുണ്ടു്. അവർ വിവിധ ഭാഷകൾ സംസാരിക്കയും വിവിധ ആചാരമര്യാദകൾ വച്ചു പുലർത്തുകയും ചെയ്യുന്നെങ്കിലും, അവരെല്ലാം സഹോദരീസഹോദരന്മാരാണു്."

"നമ്മുടെ രാജ്യത്തിൽ എത്ര ഭാഷകളാണു് സംസാരിക്കുന്നതു്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"ഇന്ത്യയുടെ പല ഭാഗങ്ങളിലായി പതിനാല്യ പ്രധാന ഭാഷകൾ സംസാരിക്കപ്പെടുന്നു. അതിനും പുറമേ, പ്രത്യേകസ്ഥലങ്ങളിൽ താരതമ്യേന കുറച്ചാളുകൾ സംസാരിക്കുന്ന പ്രാദേശികഭാഷകൾ രാജ്യമൊട്ടാകെ വളരെയുണ്ടു്."

"ഡൽഹി സർക്കാരാണോ രാജ്യത്തെ മുഴുവനും ഭരിക്കുന്നതു്?", എന്നായി ശേഖരൻ.

"അല്ല. ഞാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ, ഇന്ത്യയെ പല സംസ്ഥാനങ്ങളായി വിഭജിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഓരോന്നിനും സ്വന്തം നിയമസഭയും ഗവണ്മെൻറുമുണ്ടു്. മദ്രാസു്, ബോംബേ, മദ്ധ്യപ്രദേശു്, പഞ്ചാബു്, പശ്ചിമബംഗാൾ തുടങ്ങിയവ മുമ്പു്, ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ഭരണത്തിൻ കീഴിലായിരുന്നു. ആ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ ഭരണത്തലവന്മാർ ഗവർണ്ണർമാരാണു്; നാട്ടരാജാക്കന്മാർ മുമ്പു് ഭരിച്ചിരുന്ന തിരുവിതാംകൂർ-കൊച്ചി, മൈസൂർ, ഹൈദരാബാദു്, മദ്ധ്യഭാരതു്, സൗരാഷ്ട്ര മുതലായ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ ഭരണത്തലവന്മാരാകട്ടെ, കുറേക്കാലം രാജപ്രമുഖന്മാരായിരുന്നു. അതിനുശേഷം സംസ്ഥാനങ്ങൾ പുനഃസംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടു; ചില സംസ്ഥാനങ്ങൾ ചേർത്തു് പുതിയ സംസ്ഥാനങ്ങളുണ്ടാക്കി; എല്ലാ രാജപ്രമുഖന്മാരേയും മാറ്റി, എല്ലായിടത്തും ഒരുപോലെ ഗവർണ്ണർമാരെ ഭരണത്തലവന്മാരായി നിയമിച്ചു."

"ഡൽഹിയിലെ പാർലമെന്റിലുള്ളതുപോലെ എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളിലേയും നിയമസഭകൾക്കു് രണ്ടു് സഭകൾ ഉണ്ടോ?", ലീല ചോദിച്ചു.

"ഇല്ല. മദ്രാസ്, പഞ്ചാബ്, പശ്ചിമബംഗാൾ, ബീഹാർ, ഉത്തരപ്രദേശ് എന്നിങ്ങനെ ഏതാനും സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ രണ്ടു സഭകളുണ്ടു്. അധോമണ്ഡലത്തിന്റെ പേരു് അസംബ്ലി; ഉപരിമണ്ഡലം കൗൺസിലും. മറ്റു ചില സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ അസംബ്ലി എന്ന പേരിൽ ഒരൊറ്റ മണ്ഡലം വീതമുള്ള നിയമസഭകളേയുള്ളു.

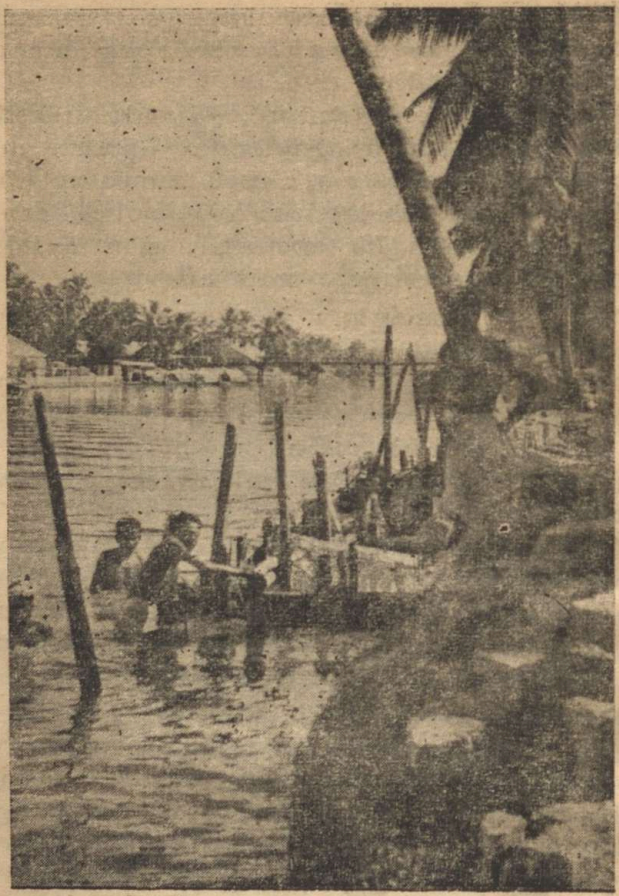
"ഈ നിയമസഭകളിലെ അംഗങ്ങളേയും ജനങ്ങൾ തന്നെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു. കൗൺസിലിലെ അംഗങ്ങളിൽ ഒരു ഭാഗത്തെ മുനിസിപ്പാലിറ്റികളും അസംബ്ലി അംഗങ്ങളും തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു. ഒരു ഭാഗത്തെ ആ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഗവണ്മെന്റർ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യുന്നു."

ശേഖരൻ: "ഗവണ്മെന്റർമാക്കു് നിയമസഭയോടു് ഉത്തരവാദിത്വമുണ്ടോ?"

"ഇല്ല. അവരെ നിയമിക്കുന്നതു് പ്രസിഡണ്ടാണു്. അദ്ദേഹത്തോടാണു് അവരുടെ ഉത്തരവാദിത്വം. എന്നാൽ, പ്രസിഡണ്ടിനേപ്പോലെ തന്നെ അവരും തങ്ങളുടെ മന്ത്രിമാരുടെ ഉപദേശമനുസരിച്ചു് പ്രവർത്തിക്കണം. മന്ത്രിമാരാകട്ടെ, ജനങ്ങളോടു് ഉത്തരവാദിത്വമുള്ളവരാണു്."

കേരളത്തിന്റെ കടൽത്തീരത്തിൽ, അവസാനമില്ലാതെ ഇടതൂർന്നുനില്ക്കുന്ന തെങ്ങിൻതോപ്പുകളുടെ നടുവിലൂടെ തീവണ്ടി വളഞ്ഞു തിരിഞ്ഞു പൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറും കൊച്ചിയും കായലുകൾക്കു് പ്രസിദ്ധിയാർജ്ജിച്ച പ്രദേശങ്ങളാണു്. മനോഹരമായ കായലിന്റെ തീരം കടന്നുപോകുമ്പോൾ നാലുപാടുമുള്ള പ്രകൃതിസൗന്ദര്യത്തിൽ മുഴുകിയ കുട്ടികൾ ആർത്തു വിളിച്ചു: 'എന്തു ഭംഗിയുള്ള കാഴ്ച!' 1956 ൽ ഈ രണ്ടു രാജ്യങ്ങളോടു് മറ്റു ചില പ്രദേശങ്ങൾ ചേർത്തു്, കൂടുതൽഭാഗം അവയിൽനിന്നെടുത്തുകളഞ്ഞു്, കേരള സംസ്ഥാനം രൂപീകരിച്ചു.

"നാം ഇന്ത്യയുടെ പടിഞ്ഞാറൻ തീരത്തിൽക്കൂടെ സഞ്ചരിക്കയാണു്. അറബിക്കടലിനു് ഇവിടെനിന്നു് അല്പം

കേരളത്തിലെ കായൽത്തീരങ്ങൾ

ദൂരമേയുള്ളൂ", ശങ്കരൻ നായർ പറഞ്ഞു : "നമ്മുടെ രാജ്യത്തിന്റെ പടിഞ്ഞാറേ അതിർത്തി അറബിക്കടലാണ്: കിഴക്കേ അതിരു് ബംഗാൾ ഉൾക്കടലും, തെക്കു് ഇന്ത്യൻ മഹായമുദ്രവും നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലോ. അങ്ങനെ, രാജ്യ

കന്യാകുമാരി

മാതാവിന്റെ തൃപ്പാദങ്ങളെ മൂന്നു സമുദ്രങ്ങളുടെ ജലം കഴുകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.''

''നമ്മുടെ രാജ്യത്തിന്റെ വടക്കുഭാഗത്തു് എന്താണു്?'', ലീല ചോദിച്ചു.

''അവിടെയാണു് ഗംഭീരമായ ഹിമാലയ പർവതം. നമ്മുടെ മാതാവിന്റെ തലയിലിരിക്കുന്ന രത്നം പതിച്ച കിരീടം പോലെയാണു് അതു്'', ശങ്കരൻ നായർ മറുപടി പറഞ്ഞു: ''രാജ്യത്തിന്റെ നടുവിലൂടെ ഒഴുകുന്ന അനവധി നദികൾ അമ്മയുടെ മനോഹര ശരീരത്തെ അലങ്കരിക്കുന്ന ഹാരങ്ങളും ആഭരണങ്ങളുമാണു്.''

ടെയിൻ കിഴക്കോട്ടു തിരിഞ്ഞു്, പശ്ചിമ പർവത നിരകളിലേയ്ക്കു കടന്നു. തങ്ങളുടെ ചുറ്റുമുള്ള കൊടുമുടികൾക്കു് മുകളിൽ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന മേഘങ്ങളെ നോക്കിക്കൊണ്ടു് ശേഖരൻ ചോദിച്ചു: 'ഈ മലകൾ ഏതാണു്?'

''ഇതാണു് പശ്ചിമപർവ്വതനിര, നമ്മുടെ പടിഞ്ഞാറേ തീരമാകെ, തെക്കു് നമ്മുടെ സംസ്ഥാനം തൊട്ടു് വടക്കു് ബോംബേ വരെ അതു് നീണ്ടു കിടക്കുന്നു. നമ്മുടെ നാട്ടിൽ

ഉത്തുംഗ ഗംഭീരമായ ഹിമാലയം

ഇതിനു് സഹ്യപർവ്വതമെന്നും സഹ്യാദ്രി എന്നും പേരു പറയുന്നു. മഹാ രാഷ്ട്രത്തിലും മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിലും ഇതിനു് മറ്റു ചില പേരുകളുണ്ടു്."

"നമ്മുടെ രാജ്യത്തിലെ മറ്റു പർവതങ്ങൾ ഏതൊക്കെയാണു്?" ലീലയാണു് ചോദിച്ചതു്.

"കിഴക്കേ തീരത്തു് പൂർവ്വഘട്ടം എന്ന പേരുള്ള മറെറാരു പർവ്വതനിരയുണ്ടു്. ഇവയും ഹിമാലയവും ചേർന്നു് രാജ്യത്തിന്റെ അതിർത്തികളെ മിക്കവാറും മുഴുവനും തന്നെ ചുററി നിന്നു്, ഉള്ളിൽ വസിക്കുന്ന ജനങ്ങൾക്കു് സംരക്ഷണം നൽകുന്ന ഒരു വലിയ കോട്ടപോലെ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. മേല്പറഞ്ഞവ കൂടാതെ രാജ്യത്തിന്റെ നടുവിലൂടെ കിഴക്കു പടിഞ്ഞാറു് നീണ്ടുകിടക്കുന്ന രണ്ടു് പർവത നിരയുണ്ടു്. വിന്ധ്യയും സാത്പുറയും. വലുതും ചെറുതുമായി അനവധി നദികൾ ഈ പർവ്വതങ്ങളിൽ നിന്നുത്ഭവിച്ചു് രാജ്യത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലൂടെ ഒഴുകുന്നു. അവ മണ്ണിനെ ഫലഭൂയിഷ്ഠമാക്കി അനേകലക്ഷം ജനങ്ങൾക്കു് ആഹാരവും ജീവനും പ്രദാനം ചെയ്യുന്നു."

"ഏതൊക്കെയാണീ നദികൾ?", ലില ചോദിച്ചു. "വളരെ നദികളുണ്ടു്. ഏറവും പ്രധാനപ്പെട്ടതു് ഗംഗ.

മറ്റുള്ളവ യമുന, ബ്രഹ്മപുത്ര, സിന്ധുവും അതിന്റെ പോഷകനദികളും, നർമ്മദ, കാവേരി, കൃഷ്ണ, ഗോദാവരി എന്നിവയാണ്. ആറാണ്ടുകളായി അവയാണ് നമ്മുടെ ജനതയുടെ ഐശ്വര്യത്തിനും സമ്പത്തിനും കാരണമായിട്ടുള്ളത്. അതുകൊണ്ട് അവ ദേവതകളായി പൂജിക്കപ്പെടുന്നു."

തീവണ്ടി ഏതാനും തുരങ്കങ്ങളിലൂടെ കടന്നുപോയപ്പോൾ കുട്ടികൾക്ക് ആഹ്ലാദത്തിന്നതിരില്ലായിരുന്നു. അനന്തരമത് പശ്ചിമഘട്ടം കടന്ന് കിഴക്കു ഭാഗത്തുള്ള സമതലത്തിലെത്തി. വഴിനീളെ ടെയിൻ കടന്നുപോയ ഓരോ സ്ഥലത്തും വളരെ ഉന്നതങ്ങളായ അനവധി ഗോപുരങ്ങൾ കാണപ്പെട്ടു. അവയുടെ ആധിക്യം കുട്ടികളുടെ ജിജ്ഞാസയെ ഉണർത്തി.

"ഈ സ്ഥലത്തിന് എന്താണ് പേര്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

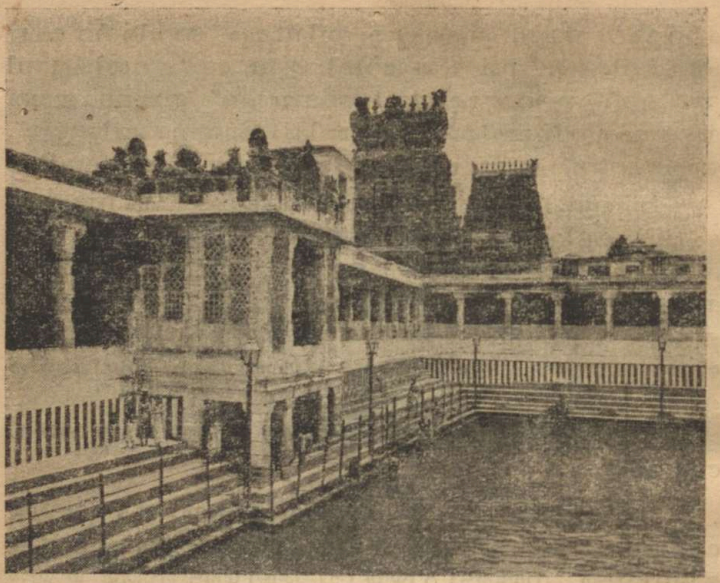
"നാം തമിഴ് നാട്ടിൽ എത്തിയിരിക്കയാണ്. വലിയ ക്ഷേത്രങ്ങൾക്കും ഗംഭീരമായ ഗോപുരങ്ങൾക്കും പ്രസിദ്ധമാണിവിടം. നമ്മുടെ പഴയ ശില്പകലയുടെ ഉത്തമ മാതൃകകളാണ് ഈ ക്ഷേത്രങ്ങൾ. രാജ്യത്തിലെല്ലായിടത്തും അവ കാണപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ, മറെറല്ലാ സ്ഥലങ്ങളേയും അപേക്ഷിച്ച് തമിഴ് നാട്ടിലാണ് അവ കൂടുതലുള്ളത്. ഈ പ്രദേശം വിദേശികളുടെ ആക്രമണത്തിൽനിന്ന് താരതമ്യേന സ്വതന്ത്രമായിരുന്നതാണ് അതിനു കാരണം."

തീവണ്ടി മധുരയിലെത്തി. നഗരത്തിന്റെ നടുവിലായി പ്രാചീനക്ഷേത്രത്തിന്റെ മനോഹരങ്ങളായ ഗോപുരങ്ങൾ അഭിമാനപുരസ്സരം ആകാശത്തിൽ ഉയർന്നു നില്ക്കുന്നത് സ്റ്റേഷനിൽ നിന്നതന്നെ കുട്ടികൾക്കു കാണാമായിരുന്നു.

"ഈ പട്ടണത്തിൽ നാലു ഗോപുരങ്ങളുണ്ട്. എല്ലാം ഒരുപോലെതന്നെ", ലീല പറഞ്ഞു.

"ഇതാണ് മധുര. ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും പഴക്കമുള്ള പട്ടണങ്ങളിൽ ഒന്നാണിത്", ശങ്കരൻ നായർ അവരെ ധരിപ്പിച്ചു.

"അതിപുരാതനകാലം തൊട്ടതന്നെ ഈ പ്രദേശം ഭരിച്ചിരുന്ന ഒരു തമിഴ് രാജവംശത്തിന്റെ രാജധാനി

മധുരയിലെ ഒരു ക്ഷേത്രം

ആയിരുന്നു ഇതു്. വളരെ പ്രാചീനകാലത്തു് പ്രസിദ്ധമായ ഒരു തമിഴ് പണ്ഡിത കേന്ദ്രമായിരുന്നു. സാഹിത്യവാസനയുള്ളു് അംഗീകാരം നേടുന്നതിനുവേണ്ടി എല്ലായിടത്തുനിന്നും കവികൾ ഇവിടെ വന്നുകൊണ്ടിരുന്നു."

തീവണ്ടി മധുരയിൽനിന്നു് പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ സന്ധ്യ തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. കുട്ടികൾക്കു് വെളിയിലുള്ള കാഴ്ചകളൊന്നും കാണാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അതുകൊണ്ടു്, പണ്ടു് തെക്കേയിന്ത്യ ഭരിച്ചിരുന്ന വലിയ രാജാക്കന്മാരേക്കുറിച്ചു് പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കാൻ അച്ഛനോടു് അവർ ആവശ്യപ്പെട്ടു. അവരുറങ്ങുന്നതിനു മുമ്പു് ചേര ചോള പാണ്ഡ്യരാജാക്കന്മാരുടെ വീര്യം, മഹത്വം, പ്രജാവാത്സല്യം, അവരുടെ പരസ്പരമത്സരങ്ങൾ, അവരുടെ രാജസദസ്സിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന നിരവധി മഹാകവികൾ എന്നിവയെപ്പറ്റി പല കഥകളും ശങ്കരൻ നായർ അവരെ പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചു.

പിറേറന്ന രാവിലെ തിവണ്ടി മദിരാശിയിലെത്തി. ആ കുടുംബം അവിടെ രണ്ടു ദിവസം താമസിച്ചു. ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും സുന്ദരമായ കടപ്പുറങ്ങളിൽ രണ്ടാംസ്ഥാനമർ ഹിക്കുന്ന മദിരാശി കടപ്പുറവും, ആകർഷകങ്ങളായ മറ്റു പല സ്ഥലങ്ങളും സന്ദർശിച്ചുകൊണ്ട് അവർ നഗരം ചുറ്റിക്കണ്ടു. മൂന്നാം ദിവസം രാവിലെ ഗ്രാൻറ് ട്രങ്ക് എക്സ്പ്രസ്സിൽ അവർ ഡൽഹിക്കു പുറപ്പെട്ടു. തിവണ്ടി സ്റ്റേഷനുകൾ കടന്നുചെന്നപ്പോൾ, തങ്ങളിപ്പോൾ കാണുന്ന ഓരോ സ്ഥലത്തുമുള്ള ആളുകൾ വേറൊരു ഭാഷയാണു സംസാരിക്കുന്നതെന്നു ശേഖരൻ കണ്ടു. അതവനു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അതേതു ഭാഷയാണെന്നു അവൻ അച്ഛനോടു ചോദിച്ചു.

ശങ്കരൻ നായർ മറുപടി പറഞ്ഞു: "ഇതു തെലുങ്കാണു്. മദ്രാസിനു വടക്കുള്ള ആന്ധ്രാദേശത്തു നാം എത്തിക്കഴിഞ്ഞു. ഇനി തമിഴോ മലയാളമോ അല്ല, മറേറതെങ്കിലും ഭാഷ സംസാരിക്കുന്ന ആളുകളെ മാത്രമേ നമുക്കു കാണാനൊക്കൂ."

"പക്ഷേ, തെക്കേയിന്ത്യൻ ഭാഷകളായ തമിഴും, തെലുങ്കും, മലയാളവും, കന്നഡവും ഒരേ പൂർവിക ഭാഷയിൽ നിന്നുണ്ടായതാണു്. വടക്കേയിന്ത്യയിലെ ഭാഷകളുടെയെല്ലാം അടിസ്ഥാനമായ സംസ്കൃതത്തിൽനിന്നു നമ്മുടെ ഭാഷകൾ വളരെയധികം സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. തെക്കേയിന്ത്യയിലെ ഭാഷകൾക്കു ദ്രാവിഡ ഭാഷയെന്നും വടക്കേയിന്ത്യയിൽ ഉള്ളവയ്ക്കു് ആര്യഭാഷയെന്നും പേരുണ്ടു്."

തിവണ്ടി തെനാലിയിൽ എത്തി. പ്രസിദ്ധ കൊട്ടാരവിദൂഷകനായ തെന്നാലി രാമൻറെ സ്ഥലമാണോ അതെന്നു് കുട്ടികൾ ചോദ്യമായി. അയാളേപ്പററി അവർ വളരെ രസകരമായ കഥകൾ കേട്ടിരുന്നു.

"അതേ, ഇവിടം തന്നെയാണതു്. വിജയനഗരത്തിലെ കൃഷ്ണദേവരായരെന്ന സുപ്രസിദ്ധ ആന്ധ്രരാജാവിൻറെ സദസ്സിലാണു് തെന്നാലി രാമൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നതെന്നു നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലോ. ഉൾനാട്ടിലുള്ള 'ഹംപി'യിൽ അദ്ദേ

ഒരു രഥത്തിന്റെ അവശിഷ്ടം – ഹംപിയിൽ

ഹത്തിന്റെ ശ്രേഷ്ഠമായ രാജധാനിയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കാണാം,''

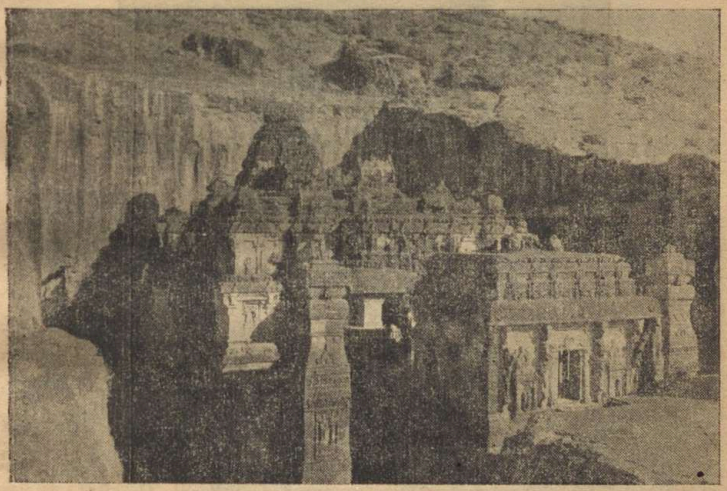
തിവണ്ടി തെലുങ്കാനയിൽ കടന്നപ്പോൾ നല്ലവണ്ണം ഇരുട്ടിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. പഴയ ഹൈദരാബാദ് സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഭാഗമായിരുന്ന തെലുങ്കാന ഇപ്പോൾ ആന്ധ്രയിലാണ്. കുട്ടികൾ ഉറങ്ങുന്നതിനുമുമ്പ് ആ സംസ്ഥാനത്തിലെ സുപ്രസിദ്ധ സ്ഥലങ്ങളെപ്പറ്റി ശങ്കരൻ നായർ അവരെ പറഞ്ഞു ധരിപ്പിച്ചു. പ്രത്യേകിച്ചും 'അജന്ത'യിലേയും 'എല്ലോറ'യിലേയും മനോഹരമായ ചിത്രങ്ങളേയും പാറ തുരന്നുണ്ടാക്കിയ ക്ഷേത്രങ്ങളേയും പറ്റി. അവ ലോകത്തിലെ അത്ഭുതങ്ങളിൽ ചിലതാണ്. തെലുങ്ക്, മറാത്തി, ഉറുദു എന്നീ മൂന്നു ഭാഷകൾ ആ സംസ്ഥാനത്തിലെ ജനങ്ങൾ സംസാരിക്കുന്നുണ്ടെന്നു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. അയൽ രാജ്യങ്ങളായ മൈസൂരിനേയും ബോംബെയേയും കുറിച്ചു് അദ്ദേഹം വിവരിച്ചു കേൾപ്പിച്ചു. ഇന്ത്യയിലെ എറ്റവും

പൊക്കം കൂടിയ വെള്ളച്ചാട്ടമായ 'ഗർസോപ്പാ' ജലനിപാതം, മൈസൂരിലെ "ശ്രവണബൽഗോലാ"യിലെ വലിയ ഗോമതേശ്വരശിലാപ്രതിമ, ബേലൂർക്ഷേത്രത്തിലെ മനോഹരമായ കൊത്തുപണികൾ, ബോംബേക്കടുത്തുള്ള 'എലിഫൻറ' ഗുഹകൾ എന്നിങ്ങനെ പലതും. മഹാരാഷ്ട്ര ചരിത്രം അവരെ അദ്ദേഹം അല്പം പഠിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. മറാട്ടാ സാമ്രാജ്യസ്ഥാപകനായ ശിവാജിയുടെ കാര്യം അദ്ദേഹം പ്രത്യേകം എടുത്തുപറഞ്ഞു:

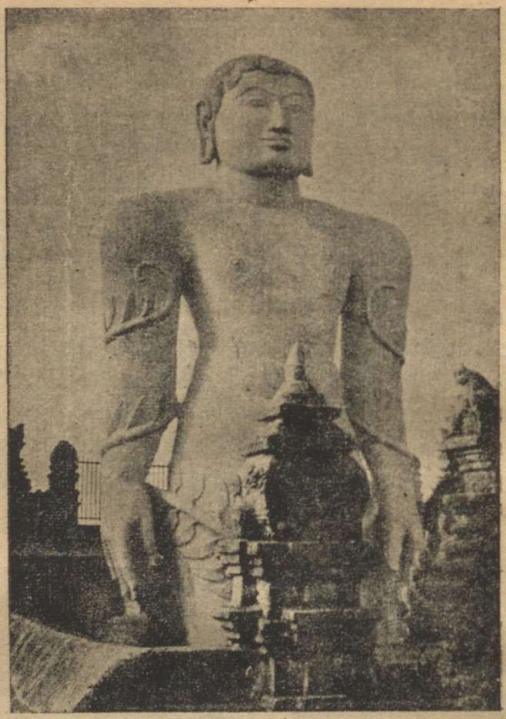
"ആ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ സംസാരിക്കുന്ന ഭാഷകൾ ഏതൊക്കെയാണ്?

"മൈസൂരിൽ കന്നടയാണ് ജനങ്ങളുടെ ഭാഷ. വിവിധ ജനതകൾ നിവസിക്കുന്ന ഒരു നഗരമാണ് ബോംബേ. അവിടത്തെ ജനങ്ങൾ മറാത്തിക്കും ഗുജറാത്തിക്കും പുറമേ തെലുങ്കും കന്നടയും ഹിന്ദിയും സംസാരിക്കുന്നുണ്ട്."

"ആ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ കൂടെ തീവണ്ടി പോവുകയില്ലേ?" ലീല ജിജ്ഞാസ പ്രകടിപ്പിച്ചു.

എല്ലോറാ ഗുഹകൾ

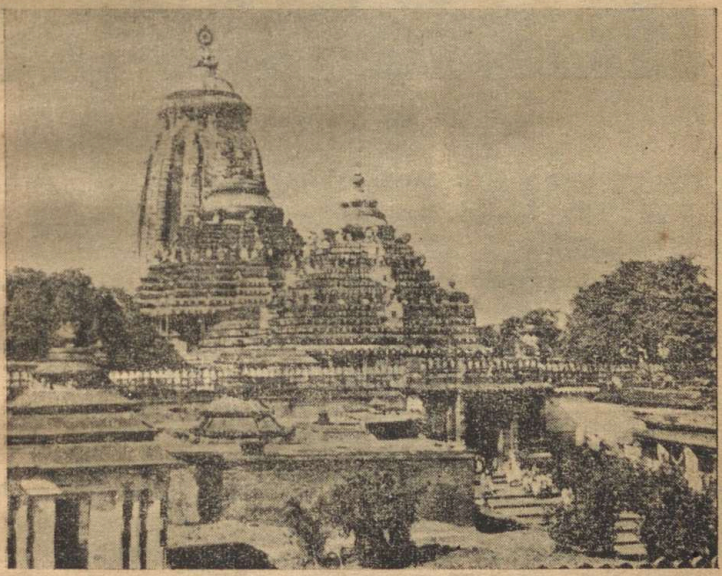

ഗോമതേശ്വര ശിലാപ്രതിമ

"ബോംബേയുടെ കിഴക്കേഭാഗത്തുകൂടെ കടന്നുപോവും. മൈസൂറിലൂടേ പോവുകയില്ല. നാംപോകുന്ന വഴിയുടെ പടിഞ്ഞാറ് ഭാഗത്താണ് മൈസൂർ. കിഴക്ക് ഒറീസ്സാ, ബിഹാർ, പശ്ചിമബംഗാൾ, ആസ്സാം എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളുണ്ട്. അവയ്ക്ക് ഒറിയ, ഹിന്ദി, ബംഗാളി, ആസ്സാമീസ് എന്നീ സ്വന്തഭാഷകളുമുണ്ട്. ഈ പ്രാദേശിക ഭാഷകൾ അതാതു സംസ്ഥാനങ്ങളുടേയും നിയമസഭകളുടേയും ഔദ്യോഗിക ഭാഷകളാണ്. ആ ദേശങ്ങൾ സന്ദർശിക്കണമെങ്കിൽ അതിലേക്ക് നാം പ്രത്യേകം യാത്ര ചെയ്യേ പാറൂ."

"ആ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ ചെന്നു കാണത്തക്ക സ്ഥലങ്ങൾ ഏതൊക്കെയുണ്ട്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"ഒറിസ്സയിൽ മഹത്തായ ശില്പകലാസൗന്ദര്യം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന പ്രസിദ്ധക്ഷേത്രങ്ങളുള്ള 'പുരി'യും 'ഭുവനേശ്വര'വും 'കോണാരക്കും' ഉണ്ടു്. ബിഹാറിൽ പുരാതന നഗരമായ പാടലിപുത്രം — ഇന്നത്തെ പാറ്റ്ന — കാണാം. ചന്ദ്രഗുപ്തമൗര്യൻ, അശോകൻ മുതലായ പ്രസിദ്ധ രാജാക്കന്മാരുടെ കാലത്തു് അതു് ഇന്ത്യയുടെ തലസ്ഥാനമായിരുന്നു. ഒരു കാലത്തു് ബുദ്ധമതപഠനത്തിനുള്ള മഹാ സർവ്വകലാശാലയായ 'നളന്ദയും' അവിടെയായിരുന്നു. ചൈന മുതലായ വിദൂരരാജ്യങ്ങളിൽനിന്നു് അവിടെ പണ്ഡിതന്മാർ വന്നിരുന്നു. ബംഗാളാകട്ടെ ശ്രീരാമകൃഷ്ണൻ, വിവേകാനന്ദൻ,

'പുരി'യിലെ ജഗന്നാഥക്ഷേത്രം

നളന്ദാ സർവ്വകലാശാലയുടെ അവശിഷ്ടം

രവീന്ദ്രനാഥ ടാഗൂർ, നേതാജി സുബാഷ് ബോസ് തുടങ്ങിയുള്ള പല മഹാപുരുഷന്മാരേയും അടുത്ത കാലത്ത് സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുണ്ട്.

രാത്രി വളരെ ഇരുട്ടിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ട് കുട്ടികൾക്ക് ഉറക്കം വന്നു. അടുത്ത ദിവസം രാവിലെ അവർ ഉണർന്നപ്പോൾ ബോംബേ സംസ്ഥാനത്തുള്ള 'വാർധ'യിൽ തീവണ്ടി നില്ക്കുകയായിരുന്നു.

"ഇതല്ലേ ഗാന്ധിജി ജീവിച്ചിരുന്ന സ്ഥലം?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"അതേ, ഇവിടെനിന്ന് ഏതാണ്ട് മൂന്നു മൈൽ അകലെ 'സേവാഗ്രാമം' എന്നു പേരുള്ള ഒരു കൊച്ചുഗ്രാമം ഉണ്ട്. അവിടെ നിർമ്മിച്ച ഒരു കൊച്ചു കുടിലിലാണ് ഗാന്ധിജി ജീവിതത്തിന്റെ അവസാന ഭാഗങ്ങൾ കഴിച്ചുകൂട്ടിയതു്.

''സേവാഗ്രാമം ചെന്ന് കാണാനെനിക്കാഗ്രഹമുണ്ട്'', ലീല പറഞ്ഞു.

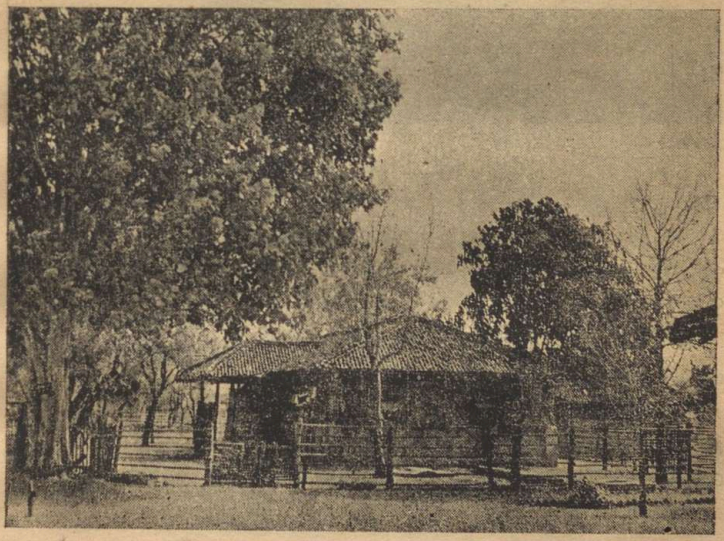
''നാം മടങ്ങിവരുമ്പോൾ അവിടെ പോകാം. ഗാന്ധിജി ജീവിച്ചിരുന്ന കുടിൽ ഇപ്പോഴുമുണ്ട്. ഒരു ദേശീയ സ്മാരകമായി അതു് സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ടുന്നു'', ശങ്കരൻ നായർ മറുപടി പറഞ്ഞു.

''ഗാന്ധിജിയുടെ ജന്മസ്ഥലം ഏതാണു്?'', ലീല ചോദിച്ചു.

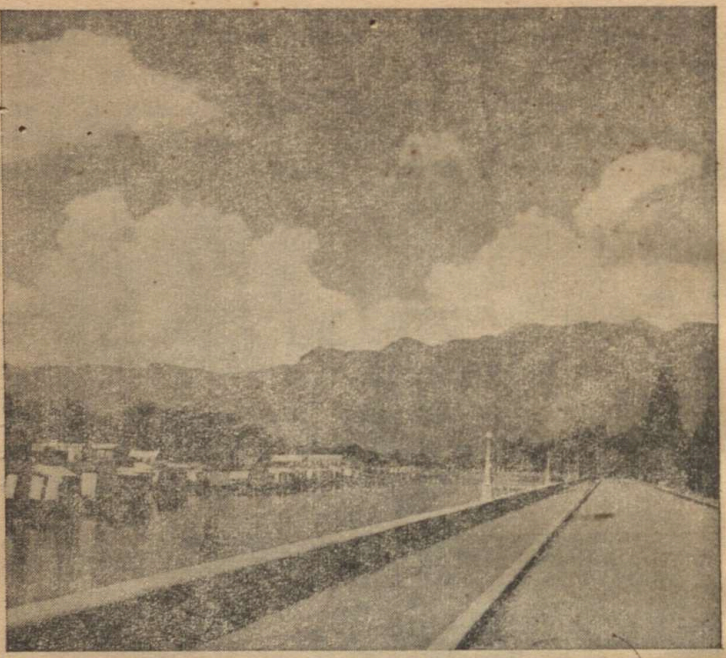
''ഇപ്പോൾ ബോംബേ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഭാഗമായ 'കത്തിയവാറി'ലാണു് അദ്ദേഹം ജനിച്ചതു്.''

''അതെവിടെയാണു്?''

''പടിഞ്ഞാറേ തീരത്തു്, ബോംബേക്കു് വടക്കു്. പക്ഷേ, നമുക്കു് ആ സംസ്ഥാനം കാണാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. ഗുജറാത്തിന്റെ വടക്കു കിഴക്കുള്ള രാജസ്ഥാനും അതിനും

സേവാഗ്രാമം – ഗാന്ധിജി താമസിച്ചിരുന്ന കുടിൽ

കാഷ്മീർ — 'ഇന്ത്യയിലെ സ്വർഗ്ഗം'

വർക്കുള്ള പഞ്ചാബും കാശ്മീരും അതുപോലെതന്നെ നമുക്ക് കാണാൻ കഴിയുകയില്ല. ഗുജറാത്തിലെ ഭാഷ ഗുജറാത്തിയും പഞ്ചാബിൽ പഞ്ചാബിയുമാണ്.''

''ധീരരായ രജപുത്രരുടെ സ്ഥലമല്ലേ രാജസ്ഥാൻ?'', ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

''അതേ, റാണാ പ്രതാപന്റേയും പദ്മിനിയുടേയും ജന്മസ്ഥലമാണത്. അവരുടെ സുവർണ്ണകാലത്തിന്റെ പല സ്മാരകങ്ങളും നമുക്ക് ചിത്തോറിലും മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിലും കാണാം.''

''പഞ്ചാബിന്റെ പ്രധാന്യമെന്താണ്?''

"അതു് അഞ്ചുനദികളുടെ നാടാണു്. പാണ്ഡവരും കൗരവരും തമ്മിൽ കുരുക്ഷേത്രത്തിൽവച്ചു് നടന്നതുപോലെയുള്ള അനേകം ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ യുദ്ധങ്ങളുടെ രംഗവുമാണതു്."

"രാജ്യത്തിലെ ഏറ്റവും മനോഹരമായ ഭാഗമാണു് കാശ്മീർ എന്നു ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടു്", ശേഖരൻ പറഞ്ഞു.

"ശരിയാണു്. അതിനെ ഭൂതത്തിന്റെ പറുദീസാ എന്നു വിളിക്കാറുണ്ടു്. മഞ്ഞിന്റേയും പൂക്കളുടേയും നാടാണതു്. അവിടത്തെ പ്രകൃതിസൗന്ദര്യം പ്രസിദ്ധമാണു്."

തീവണ്ടി വിന്ധ്യൻ പർവ്വതനിരയ്ക്കും സാത്പുരാനിരകൾക്കും ഇടയിൽക്കൂടി കടന്നു പോവുകയായിരുന്നു. ചുറ്റുമുള്ള ഗിരിസൗന്ദര്യം കണ്ടു് കുട്ടികൾ രസിച്ചു. സന്ധ്യയോടുകൂടി തീവണ്ടി നർമ്മദാനദി കടന്നപ്പോൾ, ഏതാണ്ടു് തളർന്നിരുന്ന അവർ ചോദിച്ചു:

"ഇവിടെനിന്നു് ഡൽഹിക്കു് എത്ര ദൂരമുണ്ടു്?"

ശങ്കരൻനായർ മറുപടി പറഞ്ഞു: "മദ്ധ്യഭാരതമെന്നു് പറഞ്ഞിരുന്ന പ്രദേശം നാം കടക്കുകയാണു്. ഇന്നതു് മദ്ധ്യപ്രദേശിന്റെ ഭാഗമാണു്. ഇവിടം കടന്നുപോകാൻ ഒരു രാത്രി മുഴുവനും വേണം. രാവിലെ നാം ഉത്തരപ്രദേശത്തു് എത്തും. പിന്നെ മൂന്നു മണിക്കൂർകൊണ്ടു് നാം ഡൽഹിയിൽ എത്തും."

"മദ്ധ്യഭാരതത്തിലെ പ്രധാന സ്ഥലങ്ങൾ ഏതൊക്കെ ആണു്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"റാണി ലക്ഷ്മീഭായിയുടെ പട്ടണമായ ഝാൻസിയേപ്പറ്റി നിങ്ങൾ കേട്ടിട്ടില്ലേ?"

"അതേ, എനിക്കറിയാം. ബ്രിട്ടീഷുകാരോടു് യുദ്ധം ചെയ്ത ധീരയായ റാണി", ലീല മറുപടി പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ, തീവണ്ടി അവിടെ നില്ക്കുമെങ്കിലും, നമുക്കാ പട്ടണം കാണാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. ഗ്വാളിയറും കാണാൻ വഴിയില്ല. പോകുന്ന വഴിക്കു് മദ്ധ്യപ്രദേശിന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ തലസ്ഥാനമായ ഭോപാലിലൂടെ നമുക്കു് കടന്നുപോകാം. അവിടെയാണു് സാഞ്ചിയിലെ പ്രസിദ്ധമായ ബൗദ്ധസ്തൂപം ഉള്ളതു്."

തീവണ്ടി രാവിലെ ആഗ്രയിൽ എത്തിയപ്പോൾ, ശങ്കരൻനായർ പറഞ്ഞു: "ഇവിടെയായിരുന്നു മുഗൾ ചക്രവർത്തിയുടെ തലസ്ഥാനം. 'ഫത്തേപൂർസിക്രി'യിൽ ഇപ്പോഴും നമുക്കതു് കാണാം,"

"അത്ഭുതകരമായ ടാജ്മഹാളും ഇവിടെയല്ലേ?", ലീല ചോദിച്ചു.

"അതേ, മടങ്ങിവരുമ്പോൾ അതെല്ലാം കാണാം."

മഥുരയിൽവച്ചു് കൃഷ്ണഭഗവാന്റെ ജന്മസ്ഥലം അതാണെന്നു് ശങ്കരൻനായർ കുട്ടികളോടു് പറഞ്ഞു.

"രാമൻ എവിടെയാണു് ജനിച്ചതു്?" എന്നു് മകൻ ചോദിച്ചു.

"അയോദ്ധ്യയിൽ. അതും ഈ സംസ്ഥാനത്തു്, ഉത്തരപ്രദേശത്തുതന്നെയാണു്. കാശി, പ്രയാഗ, ഹരിദ്വാരം, ബദരീനാഥം തുടങ്ങി നമ്മുടെ പല പുണ്യസ്ഥലങ്ങളും ഇവിടെത്തന്നെയാണുള്ളതു്. ഗംഗയും യമുനയും മറ്റു പുണ്യനദികളും ഇവിടെ ഒന്നിച്ചുചേരുന്നു. ഇന്ത്യയിൽവച്ചു് സമ്മേളിക്കുകയും ഇന്ത്യയുടെ സംസ്കാരത്തേയും പരിഷ്കാരത്തേയും സമ്പന്നമാക്കുകയും അതിൽ വൈവിധ്യം കലർത്തുകയും ചെയ്ത പല ജനതകളേയും വർഗ്ഗങ്ങളേയും ഈ നദികൾ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു. അവർ പല ഭാഷകൾ സംസാരിക്കയും വിവിധ ആചാരങ്ങളും രീതികളും പിന്തുടരുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഒരു മാതാവിന്റെ സന്താനങ്ങളേപ്പോലെ അവരെല്ലാം ഇന്ത്യയെ ആദരിക്കുന്നു.

ചോദ്യങ്ങൾ :

(1) ഇന്ത്യയുടെ ഒരു ഭൂപടം വരച്ചു് അതിൽ ശങ്കരൻനായരുടെ യാത്രാ മാർഗം അടയാളപ്പെടുത്തുക.
(2) ഇന്ത്യയിലെ പ്രധാന ഭാഷകൾ ഏവ?
(3) ലെജിസ്ലേറ്റീവ് അസംബ്ലിയും ലെജിസ്ലേറ്റീവ് കൗൺസിലും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ എഴുതുകാണിക്കുക.
(4) ഇന്ത്യയിലെ പുണ്യനദികളുടെ പേരു പറയുക.
(5) ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ പറയുന്ന പ്രസിദ്ധ സ്ഥലങ്ങളിൽ ഏതെല്ലാം നിങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്?
(6) നമ്മുടെ പ്രാചീന സംസ്കാരത്തെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്ന അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഏതെല്ലാം?

അദ്ധ്യായം മൂന്ന്

ഡെൽഹി – നമ്മുടെ തലസ്ഥാനം

അതിരാവിലെയാണ് തീവണ്ടി ഡെൽഹിസ്റ്റേഷനിൽ എത്തിയത്. ശങ്കരൻനായരും കുട്ടംബവും ടെയിനിൽനിന്ന് ഇറങ്ങി നഗരത്തിന്റെ പ്രശാന്തമായ ഒരു ഭാഗത്തു്, പാർലമെൻറ് സമ്മേളനസമയത്തു് പാർലമെൻറംഗങ്ങൾ താമസിക്കുന്ന കെട്ടിടത്തിലേക്ക് കാറോടിച്ചുപോയി. അടുത്ത ഏതാനും ദിവസത്തേക്കു് ഡെൽഹിയിലും മറ്റു് പ്രധാനസ്ഥലങ്ങളിലുമുള്ള ചരിത്രസ്മാരകങ്ങളെല്ലാം സന്ദർശിക്കുന്നതായിരുന്ന അവരുടെ ജോലി. സുപ്രസിദ്ധമായ 'കുട്ടബ് മീനാർ' ആണു് അവർ ആദ്യം കാണാൻ ചെന്നതു്. മാഗ്ഗമദ്ധ്യേ പുരാണദുർഗ്ഗത്തിന്റെ ഭാഗത്തുകൂടി അവർ കടന്നുപോയി. പാണ്ഡവന്മാരുടെ പ്രാചീന തലസ്ഥാനമായിരുന്ന ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥമിരുന്നിടമാണു് അവിടം എന്നു് ശങ്കരൻനായർ വിശദീകരിച്ചു.

"ഈ കോട്ട ഉണ്ടാക്കിയതു് പാണ്ഡവന്മാരാണോ?" എന്നു് പഴകി ഇടിഞ്ഞുവീണ കിടന്നിരുന്ന ദുർഗ്ഗഭിത്തികളെ വിസ്മയത്തോടുകൂടി നോക്കിക്കൊണ്ടു് ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"അല്ല. ഏറ്റവും പ്രാചീനമായ ആ മനോഹര നഗരത്തിന്റെ യതൊന്നും ഇപ്പോൾ അവശേഷിക്കുന്നില്ല. ആ കാലഘട്ടത്തിലെ ഏറ്റവും നല്ല നഗരമായി അതു് വണ്ണിക്കപ്പെട്ടു. ഗോപുരം പോലെ ഉയർന്നിൽക്കുന്ന ചുമരുകളും രാജവീഥികളും വിസ്മയകരങ്ങളായ കൊട്ടാരങ്ങളും തൂണുകളോടുകൂടിയ ശാലകളും ഹരിതവർണ്ണത്തിലുള്ള ഉദ്യാനങ്ങളും ഐശ്വര്യപൂർണ്ണങ്ങളായ ക്ഷേത്രങ്ങളും അവിടെയുണ്ടായിരുന്നു. നമ്മുടെ ചരിത്രത്തിലെ ആ സുവർണ്ണകാലത്തിന്റെ സ്മാരകമായി ഇടിഞ്ഞുവീണുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഏതാനും ചുമരുകൾ മാത്രമേ ഇപ്പോൾ അവശേഷിക്കുന്നുള്ളൂ! ഒരുപക്ഷേ, മണ്ണു കുഴിച്ചുനോക്കിയാൽ മോഹൻജാദാരോയിൽ എന്ന പോലെ ഇവിടെയും നഗരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടെത്താൻ നമുക്കു് കഴിഞ്ഞേക്കും."

"മഹാഭാരതത്തിന്റെ കാലത്തുതന്നെ ഡെൽഹി രാജധാനി ആയിരുന്നോ?", ലീല ചോദിച്ചു.

"അതേ, നമ്മുടെ രാജ്യത്തിലെ നിത്യനഗരം എന്നു വേണമെങ്കിൽ അതിനെ വിളിക്കാം."

"പാണ്ഡവന്മാർ എന്നാണു് ജീവിച്ചിരുന്നതു്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

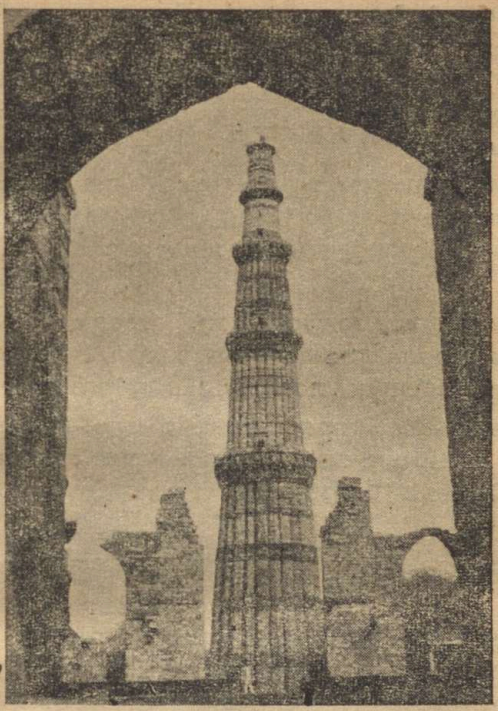
"നമുക്കു് നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞുകൂടാ. അയ്യായിരം കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പാണു് അവർ ജീവിച്ചിരുന്നതെന്നു പറയപ്പെടുന്നു."

"പിന്നെ ആരാണി കോട്ട ഉണ്ടാക്കിയതു്?", ശങ്കരൻ നായരുടെ ഭാര്യ ചോദിച്ചു.

"ഏതാണ്ടു് നാനൂറു കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പു് പാണ്ഡവന്മാരുടെ പുരാണകപില ഇരുന്ന സ്ഥാനത്തു് വളരേക്കാലം കഴിഞ്ഞു് ഹുമയൂൺ ചക്രവർത്തിയും ഷെർഷായും നിർമ്മിച്ചതാണിതു്."

അര മണിക്കൂർകൊണ്ടവർ കുട്ടബ്മിനാറിൽ എത്തി. കുട്ടികൾ അതിന്റെ മുകളിൽ കയറി ഡെൽഹി നഗരം മുഴുവൻ പൂർണ്ണമായി കണ്ടു.

"ഇവിടെനിന്നുള്ള കാഴ്ച എത്ര മനോഹരമാണു്!", ശേഖരൻ പറഞ്ഞുപോയി.

കുട്ടബ് മിനാർ

"ഈ ഗോപുരത്തിനു് എത്ര പൊക്കമുണ്ടു്?", ലീല ചോദിച്ചു.

"238 അടി പൊക്കമുണ്ടു്. ഇന്ത്യയിൽവച്ചു് ഏറ്റവും പൊക്കമുള്ള ഗോപുരമാണിതു്", ശങ്കരൻനായർ മറുപടി പറഞ്ഞു.

"എത്ര സുന്ദരമാണിതു്!", ശേഖരൻ ആഹ്ലാദം പ്രകടിപ്പിച്ചു.

"ആരാണിതുണ്ടാക്കിയതു്?", ലീല ചോദിച്ചു.

"ഡൽഹിയിലെ ആദ്യത്ത മുസ്ലീം രാജാവ്. 700 കൊല്ലം മുമ്പ് രാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്ന 'പൃഥ്വിരാജ്' എന്ന ഹിന്ദുരാജാവിനെ തോല്പിച്ച് അദ്ദേഹം ഡെൽഹി കീഴടക്കി. പൃഥ്വിരാജ് തന്നെയാണ് ഈ ഗോപുരം നിർമ്മിച്ചതെന്നും ചിലർ പറയുന്നു."

"റാണി സംയുക്തയുടെ പിതാവ് ഒരു യാഗം നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ കുതിരപ്പുറത്ത് അവളെ കയറിക്കൊണ്ടുപോയ രജപുത്രരാജാവാണോ അദ്ദേഹം?", ലീല ചോദിച്ചു.

"അതേ. ആ രാജാവുതന്നെ. അദ്ദേഹമാണ് ഡെൽഹിയിലെ അവസാനത്തെ ഹിന്ദുരാജാവ്. നാം നില്ക്കുന്ന സ്ഥലത്തുതന്നെയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജധാനി".

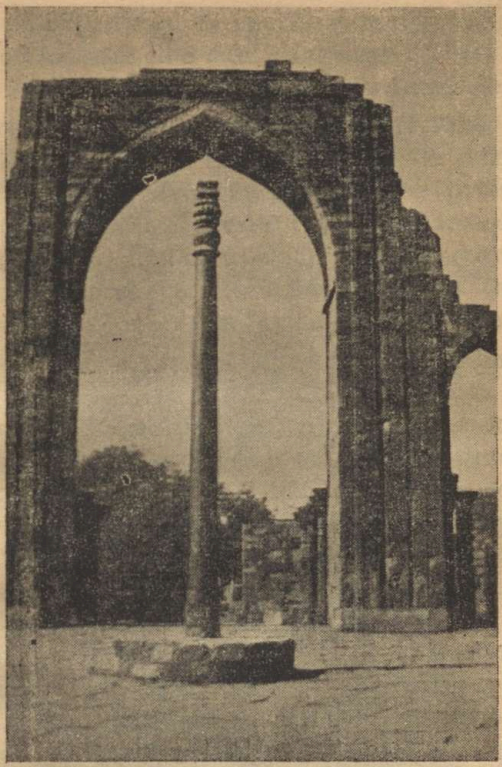
"ഒരുപക്ഷേ, അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം, ഈ അവശിഷ്ടങ്ങളുടെ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഹിന്ദുക്ഷേത്രത്തിലെ സദസ്സുകൾ പോലിരിക്കുന്നതു്", ശങ്കരൻനായരുടെ ഭാര്യ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"ഒരു മുസ്ലീം പള്ളികൂടി ഇവിടെയുണ്ടല്ലോ. എന്തുകൊണ്ടാണ്?", ലീല ജിജ്ഞാസ പ്രകടിപ്പിച്ചു.

"ആദ്യത്തെ മുസ്ലീം രാജാവായ കുട്ടബ്ദീൻ പൃഥ്വിരാജിൽനിന്ന് ഡെൽഹി കൈയ്യടക്കിയപ്പോൾ, അദ്ദേഹം തലസ്ഥാനത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗവും ഹിന്ദുക്ഷേത്രവും നശിപ്പിച്ചു് തന്റെ ആഗ്രഹംപോലെ പുതുക്കി പണികഴിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജധാനിയും ഇവിടെ ഈ സ്ഥലത്തുതന്നെയായിരുന്നു."

"ഈ തൂണ് ഏതാണ്?", അങ്കണത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ഇരുമ്പുതൂണിനടുത്തു ചെന്ന് ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"ഇതാണ് ഇരുമ്പുകൊണ്ടുള്ള പ്രസിദ്ധമായ സ്തൂപം — പഴയ കാലത്തെ ഹിന്ദുലോഹപ്പണിക്കാരുടെ സാമർത്ഥ്യത്തിന്റെ അത്ഭുതാവഹമായ സ്മാരകം. വെയില്യം മഴയും കാറും മഞ്ഞുമേറ്റ് വെളിസ്ഥലത്തു് അനേകനൂറ്റാണ്ടുകളായി ഇതു് നില്ക്കുകയാണ്. എന്നിട്ടും അതിതുവരെ തുരുമ്പുപിടിച്ചിട്ടില്ല."

ഡൽഹിയിലെ വിഷ്ണുസ്തൂപം

"അതേ, അത്ഭുതകരംതന്നെയാണതു്", ശങ്കരൻനായരുടെ ഭാര്യ സമ്മതിച്ചു.

"ആരാണീ സ്തൂപം ഉണ്ടാക്കിയതു്?", ലില ചോദിച്ചു.

"ചന്ദ്രൻ എന്ന പേരുള്ള ഒരു ഹിന്ദുരാജാവു് വിഷ്ണുഭഗവാന്റെ സ്മരണയ്ക്കായി ഉണ്ടാക്കിയതാണു്. വിഷ്ണുസ്തൂപം എന്നിതിനെ വിളിച്ചുവന്നു."

"പൂത്തിയാകാതെ കിടക്കുന്ന ഈ വട്ടത്തിലുള്ള കെട്ടിടം എന്താണ്?", അലൈമിനാർ നോക്കിക്കൊണ്ട് ശങ്കരൻ നായരുടെ പത്നി ചോദിച്ചു.

"കുട്ടബ്മിനാർ നിർമ്മിച്ചു് ഏതാനും വർഷം കഴിഞ്ഞു് അലാവുദീൻ കിൽജി എന്നു് പേരുള്ള ഒരു മുസ്ലീം രാജാവു് രാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്നു. കുട്ടബ്മിനാറിനേക്കാൾ പൊക്കമുള്ള ഒരു ഗോപുരം നിർമ്മിക്കാൻ അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചു. പക്ഷേ, അതൊരിക്കലും പൂർത്തിയായില്ല. ആ രാജാവിന്റെ രാജധാനി ഇവിടെയായിരുന്നു. പഴയ നഗരത്തോടു് ചേർത്തു് ഒരു നഗരവും സമീപത്തു് അദ്ദേഹം പണികഴിപ്പിച്ചു."

"നമ്മുടെ ചുറ്റുമുള്ളതു് ആ നഗരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ആണോ?"

"അതേ. വാസ്തവത്തിൽ വേറെയും രണ്ടു് നഗരങ്ങൾ പിൽക്കാലത്തെ രാജാക്കന്മാർ ഇവിടെത്തന്നെയുണ്ടാക്കി. ഇപ്രകാരം നാലുഡെൽഹികൾ ഉണ്ടായി മൺമറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ഇനി നമുക്കു് അഞ്ചാമത്തെ ഡെൽഹിയിലേക്കു് പോകാം."

അവർ കുട്ടബ്മിനാറിൽനിന്നു് പുറപ്പെട്ടു് ഫിറോസ്ഷാകൊട്ലായിൽ ഒരു മണിക്കൂർകൊണ്ടെത്തി. അവിടത്തെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടശേഷം അശോകസ്തംഭത്തിന്റെ അടുത്തെത്തി.

"ഈ തൂണേതാണു്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

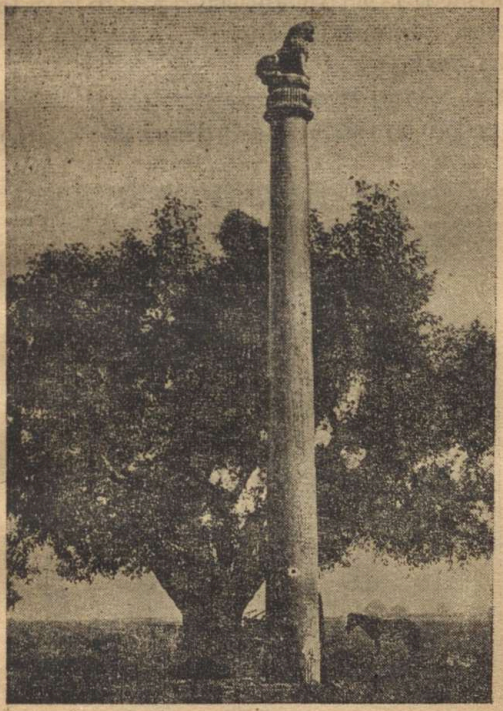
"ഇതിനെയാണു് അശോകസ്തംഭമെന്നു പറയുന്നതു്. രണ്ടായിരത്തിലധികം കൊല്ലങ്ങൾക്കുമുമ്പു് നമ്മുടെ രാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്ന മഹാനായ അശോകചക്രവർത്തിയേപ്പറ്റി നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലോ?"

"അതേ. മറ്റൊരു രാജാവുമായി ഇനി ഒരിക്കലും താൻ യുദ്ധം ചെയ്യുകയില്ലെന്നു് ശപഥം ചെയ്യുകയും പിന്നീടു് ഒരു യുദ്ധവും വേണ്ടെന്നു വയ്ക്കുകയും ചെയ്ത രാജാവാണദ്ദേഹം."

"അതേ, അദ്ദേഹം പ്രജകളെ തന്റെ പുത്രന്മാരേപ്പോലെ സ്നേഹിച്ചിരുന്നു. അവരൊരു നല്ല ധാർമ്മിക ജീവിതം നയിക്കണമെന്നും പരസ്പരം സ്നേഹിക്കണമെന്നും അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചു — മൃഗങ്ങളും പക്ഷികളും പോലും

അപ്രകരമായിരിക്കണമെന്നു്. തന്റെ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ പല ഭാഗങ്ങളിലായി അനവധി സ്തംഭങ്ങൾ നാട്ടി, ജനങ്ങൾ കാണുകയും അനുസരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനുവേണ്ടി തന്റെ ശ്രേഷ്ഠമായ തത്വോപദേശങ്ങളും നിയമങ്ങളും അദ്ദേഹം കൊത്തിവച്ചു. നമ്മുടെ രാജാക്കന്മാരിൽ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠനായ അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ച സ്തംഭങ്ങളിലൊന്നു് ഡെൽഹിയിലുള്ളതു് നമുക്കു് സന്തോഷമാണു്.''

''അശോകനാണോ ഇതു് ഡെൽഹിയിൽ നിർമ്മിച്ചതു്?''

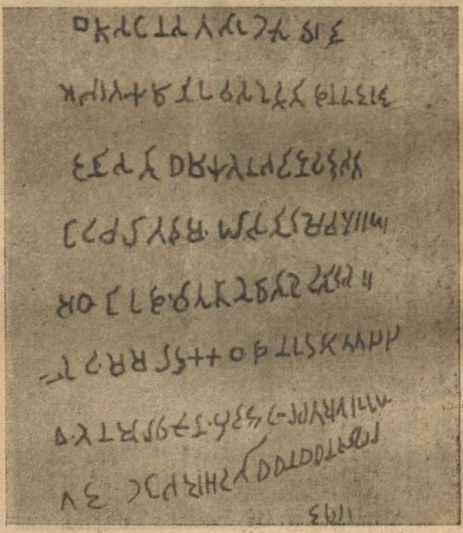

അശോകസ്തംഭം

"അല്ല. അശോകന്റെ രാജധാനി ഇവിടെയല്ല. പാടലീപുത്രത്തിൽ ആയിരുന്നു. മുമ്പ് ഞാൻ പറഞ്ഞതു പോലെ നമ്മുടെ നാടിന്റെ പ്രാചിനകാലത്തെ ശ്രേഷ്ഠമായ രാജധാനികളിൽ ഒന്നായിരുന്നു പാടലീപുത്രം. ഇന്നത്തെ പാറ്റ്നാ നഗരത്തിന്റെ സമീപത്താണതു്. ഇവിടെനിന്നു് ഏകദേശം 700 മൈൽ അകലെയാണു്. ഈ സ്തംഭം ആദ്യം വടക്കു് മറേറതോ സ്ഥലത്തായിരുന്നു. ഈ കാണുന്ന അവശിഷ്ടങ്ങളുടെ നഗരം നിർമ്മിച്ച മുസ്ലീം രാജാവു് അതിനെ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നു."

"ഈ സ്തംഭം ഇവിടെനിന്നു മാറ്റി നമ്മുടെ ഇപ്പോഴത്തെ ഗവണ്മെൻറ് മന്ദിരങ്ങൾക്കടുത്തു് നാട്ടിയിരുന്നുവെങ്കിൽ കൂടുതൽ നന്നായിരുന്നേനേ", ശങ്കരൻ നായരുടെ ഭാര്യ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"അതൊരു നല്ല ആശയമാണു്. ശരി, നമുക്കിനി പുരാണകപിലയിൽ പോകാം. അവിടെയാണു് ആറാമത്തെ

ഒരു ശിലാലേഖനം — അശോകസ്തംഭം

ഡെൽഹി നഗരം നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതു്,'' ശങ്കരൻ നായർ പറഞ്ഞു.

പുരാണകഥകളിലയിൽചെന്നു് ഇടിഞ്ഞുവീണ മതിലുകളും വമ്പിച്ച വാതിലുകളും കണ്ടശേഷം അവർ ഷെർഷാ മോസ്കിൽ എത്തി.

''ഈ മോസ്ക് ആരാണു് നിർമ്മിച്ചതു്?'', ലീല ചോദിച്ചു.

''ഷെർഷാ. ഈ കോട്ടയുടെ ഒരു ഭാഗവും അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചതാണു്.''

ഒരു രണ്ടുനിലക്കെട്ടിടത്തിന്റെ അടുത്തു് അവർ എത്തിയപ്പോൾ ശേഖരൻ ചോദ്യമായി:

''ഈ കെട്ടിടം ഏതാണു്?''

'' 'ഷെർഷാ മണ്ഡലം' എന്നാണിതിന്റെ പേരു്. ഹുമയൂൺ ചക്രവർത്തി തന്റെ ഗ്രന്ഥശാലയായി ഇതിനെ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. ഇവിടെവച്ചു് ഒരു കോണിപ്പടി ഇറങ്ങിവരുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരപകടം സംഭവിക്കുകയും ഏതാനും ദിവസം കഴിഞ്ഞു് അദ്ദേഹം മരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇവിടെനിന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശവകുടീരം നമുക്കു് കാണാം.'' അവർ നിൽക്കുന്നിടത്തുനിന്നു് ഏതാണ്ടു് ഒരു മൈൽ അകലെ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന ഭംഗിയുള്ള ഒരു ശവകുടീരത്തെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടാണു് ശങ്കരൻ നായർ അതു് പറഞ്ഞതു്.

ഇപ്പോഴത്തെ പഴയ ഡെൽഹിക്കു സമീപമുള്ള ചെങ്കോട്ടയിൽ അടുത്തതായി അവർ ചെന്നെത്തി. ആ വലിയ ഗംഭീരമായ കോട്ടയും വമ്പിച്ച വാതിലുകളും കണ്ടു് വിസ്മയിച്ചുകൊണ്ടു് ശേഖരൻ പറഞ്ഞു: ''ഈ കോട്ട ഇന്നും നല്ല നിലയിലാണു്''.

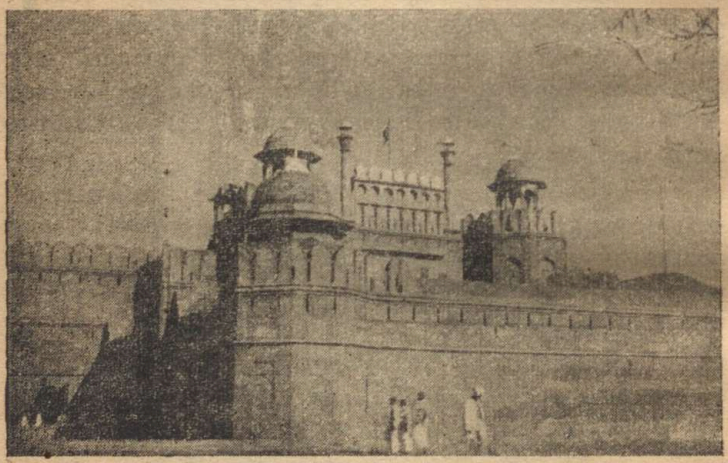
''ആരാണു് ഇതു് നിർമ്മിച്ചതു്?'', ലീല ചോദിച്ചു.

''ആഗ്രയിലെ ലോകപ്രസിദ്ധമായ 'താജ്മഹൽ' നിർമ്മിച്ച ഷാജഹാൻ''

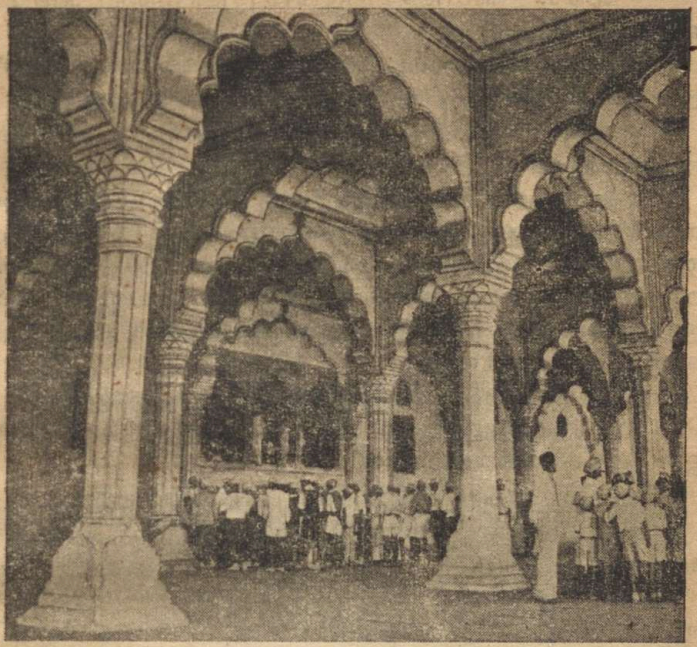
''ആ സുന്ദരിയായ മുംതാസ് ബീഗത്തിന്റെ ഭർത്താവല്ലേ?'', ലീല തുടർന്നു.

"അതേ. അദ്ദേഹം അത്ഭുതകരങ്ങളായ വേറെയും പല വസ്തുക്കൾ നിർമ്മിച്ചു. ഉള്ളിൽ നമുക്കതെല്ലാം കാണാം" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ശങ്കരൻ നായർ അവരെ കോട്ടയ്ക്കുള്ളിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. ആദ്യമവർ 'ദിവാനി-ആം' ചെന്നു കണ്ടു. ചക്രവർത്തി ഉയർന്നവരെന്നും താണവരെന്നും ഉള്ള വ്യത്യാസമില്ലാതെ തന്റെ എല്ലാ പ്രജകളേയും കാണാൻ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ഡർബാർ ഹാളാണതെന്നു് ശങ്കരൻ നായർ വിശദീകരിച്ചു. ആ ഹാളിന്റെ ഒരറ്റത്തു് വെള്ള മാർബിൾകൊണ്ടു് നിർമ്മിച്ചിരുന്ന ഭാഗത്തിനടുത്തു ചെന്നു് ലീല ചോദിച്ചു: "മാർബിൾകൊണ്ടു് കെട്ടിയിരിക്കുന്ന ഇതെന്താണു്?"

പൂക്കളുടേയും പക്ഷികളുടേയും ചിത്രങ്ങൾകൊണ്ടു് അതു് അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. "ആ തിണ്ണയിലാണു് ചക്രവർത്തി എന്നും ചെന്നിരുന്നു് തന്റെ പ്രജകളുടെ സങ്കടങ്ങൾ കേട്ടിരുന്നതു്. ഉള്ളിൽ വേറൊരു ഹാളുണ്ടു്. ഇതിനേക്കാൾ മനോഹരമാണതു്. മുഴുവൻ മാർബിൾകൊണ്ടു്

ഡെൽഹിയിലെ ചെങ്കോട്ട

ദിവാനി ആം (ഡെൽഹി ചെങ്കോട്ട)

നിമ്മിച്ചതു്. നമുക്കു് അവിടെ പോകാം", ശങ്കരൻ നായർ പറഞ്ഞു.

ലീലയും ശേഖരനും തങ്ങളുടെ മുന്നിലുള്ള ശോഭയിൽ മുഴുകി ഒരു നിമിഷനേരത്തേക്കു് നിശ്ശബ്ദരായി നിന്നു. എന്നിട്ടു് അവർ ഒന്നിച്ചു പറഞ്ഞു :

"നമ്മളിതുവരെ കണ്ട സ്ഥലങ്ങളിൽവച്ചു് ഇതാണേറ്റവും അത്ഭുതം!"

"ദിവാനി-ഖാസു് എന്നാണിതിന്റെ പേരു്. ചക്രവർത്തി പ്രഭുക്കളേയും മറ്റു പ്രധാനപ്പെട്ട ആളുകളേയും കാണാനുപയോഗിച്ചിരുന്ന സന്ദർശനമുറി", അച്ഛൻ വിവരിച്ചു.

"അതാ, അവിടെ എഴുതിയിരിക്കുന്നതെന്താണ്?", ലീല ചോദിച്ചു.

"ഭൂമിയിൽ ഒരു സ്വർഗ്ഗമുണ്ടെങ്കിൽ. അതിവിടെയാണ്: ഈ മുറിയിലാണ് — എന്നാണ് എഴുതിയിട്ടുള്ളത്."

"അതു് മിക്കവാറും സത്യം തന്നെയാണ്", ലീല അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"ഷാജഹാന്റെ കാലത്തു് ഇതു് കുറേക്കൂടി മനോഹരമായിരുന്നു. ഈ തൂണുകളുടെയെല്ലാം ഉള്ളിൽ വിശിഷ്ടരത്നങ്ങൾ പതിച്ചിരുന്നു. മുകൾഭാഗം സ്വർണ്ണംകൊണ്ടലങ്കരിക്കുകയും പൊതിയുകയും ചെയ്തിരുന്നു. സ്വർണ്ണവും വെള്ളിയും കൊണ്ടു് നിർമ്മിച്ച അലങ്കാരവസ്തുക്കൾ അതിന്റെ മേൽ പൊങ്ങിനിന്നിരുന്നു".

"ആ രത്നങ്ങളും സ്വർണ്ണവുമെല്ലാം എവിടേപ്പോയി?"

"പിൽക്കാലത്തു് ഡെൽഹി ആക്രമിച്ചവർ അവയെല്ലാം ഇളക്കിക്കൊണ്ടുപോയി."

"എത്ര കഷ്ടമായിപ്പോയി!", ലീല പറഞ്ഞു.

"നടുവിലുള്ള ഈ തിണ്ണ ഏതാണ്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"അവിടെയാണ് ചക്രവർത്തിക്കു് ഇരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഷാജഹാന്റെ മയൂരസിംഹാസനം വെച്ചിരുന്നതു്. അതു് സ്വർണ്ണനിർമ്മിതമായിരുന്നു. പല നിറത്തിലുള്ള നാനാതരം അമൂല്യരത്നങ്ങളും മുത്തുകളും പതിച്ച മയിൽപ്പീലികളോടു കൂടിയതായിരുന്നു അതു്. പതിനാറു് കോടിയിലധികം വില വരുമായിരുന്നു".

"ഇപ്പോഴതെവിടെയാണ്?"

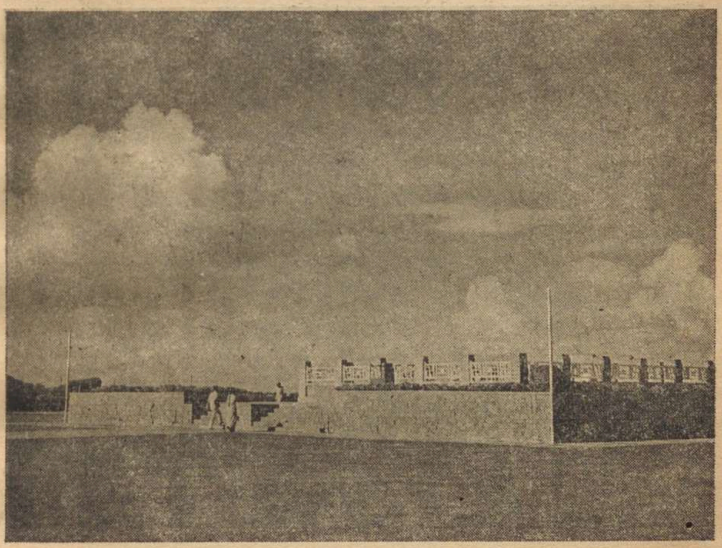
"ഇരുന്നൂറുകൊല്ലം മുമ്പ് ഡെൽഹി ആക്രമിച്ചു് കൊള്ളയടിച്ച നാദിർഷാ എന്ന പേർഷ്യൻ രാജാവു് അതു് കൊണ്ടുപോയി".

അടുത്തതായി അവർ ചക്രവർത്തിയുടെ സ്വകാര്യ വസതിയായ 'ഖാസ് മഹൽ' 'രംഗ് മഹൽ' അഥവാ വർണ്ണങ്ങളുടെ കൊട്ടാരം, 'പേൾ മോസ്ക്' എന്നിവ ചെന്നു കണ്ടു. കോട്ടയിൽനിന്നു് പുറത്തിറങ്ങി ഷാജഹാൻ നിർമ്മിച്ച 'ജുമ്മാ മസ്ജിദ്', 'ചാന്ദ്നി ചൗക്', ഡെൽഹിയിലെ

പ്രധാന കമ്പോളം എന്നിവയും അവർ സന്ദർശിച്ചു. ഷാജഹാന്റെ കാലത്തു് അതായിരുന്ന പ്രധാന രാജവീഥി എന്നും ആ തെരുവിലൂടെ ചക്രവർത്തി ആഡംബരപൂർവ്വം എഴുന്നെള്ളാറുണ്ടായിരുന്നെന്നും അവിടെ വച്ചാണു് ആക്രമണകാരിയായ നാദിർഷാ കൊള്ളനടത്തുകയും അനേകായിരം ആളുകളെ ക്രൂരമായി കൊന്നൊടുക്കുകയും ചെയ്തതെന്നും ശങ്കരൻ നായർ വിവരിച്ചു കേൾപ്പിച്ചു.

ജനനിബിഡമായ വീഥികൾ കടന്നു് ബ്രിട്ടീഷുകാർ നിർമ്മിച്ച പുതിയ നഗരമായ ന്യൂഡെൽഹിയിൽ അവർ എത്തി. ലക്ഷ്മീനാരായണമന്ദിരം, ജന്തർ മന്തർ തുടങ്ങിയുള്ള പല പ്രധാന സ്ഥലങ്ങളും കണ്ടശേഷം അവർ തങ്ങളുടെ ബംഗ്ലാവിൽ മടങ്ങിയെത്തി.

അടുത്ത ദിവസം രാവിലെ അവർ രാജ്ഘട്ടത്തിൽ ചെന്നു് മഹാത്മാ ഗാന്ധിയുടെ സമാധിയിൽ പുഷ്പഹാരം

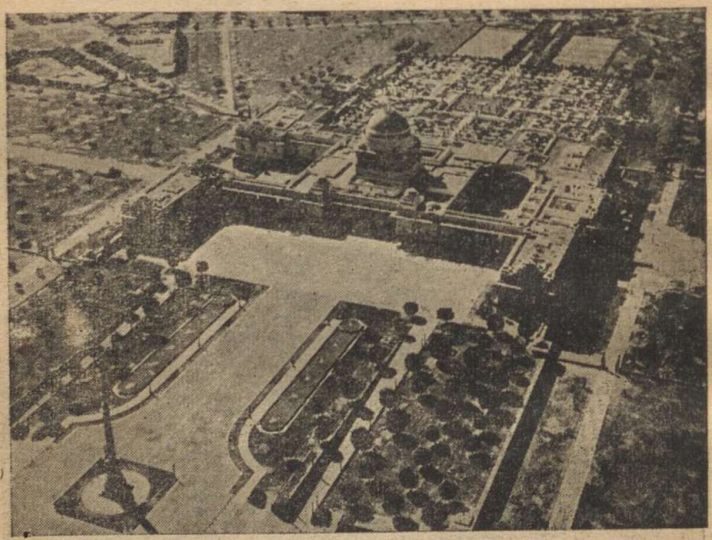
രാജ്ഘട്ടു് — മഹാത്മാ ഗാന്ധിയുടെ സമാധി

അർപ്പിച്ചു് അദ്ദേഹത്തോടുള്ള ബഹുമാനം പ്രകടിപ്പിച്ചു. അനന്തരം അവർ സെക്രട്ടേറിയറ്റ് മന്ദിര സമുഹത്തിൽ എത്തി. രാഷ്ട്രപതിഭവനും ഗവണ്മെൻറ് ആഫീസുകൾക്കായിട്ടുപയോഗിക്കുന്ന വടക്കും തെക്കുമുള്ള ബ്ലോക്കുകളും കണ്ടു.

"ഇവ ഒന്നാംതരം കെട്ടിടങ്ങളാണു്" എന്നു് ആ കെട്ടിടസമൂഹങ്ങൾ മുഴുവനും ഒറ്റ നോട്ടത്തിൽ കാണാവുന്ന ഒരു സ്ഥാനത്തുനിന്നുകൊണ്ടു് ശങ്കരൻനായരുടെ ഭാര്യ ഉറക്കെ പറഞ്ഞു.

"തീച്ചയായും മനോഹരമായ ഒരു കാഴ്ചയാണിതു്. ഇവിടെ, നമ്മുടെ പുതിയ തലസ്ഥാനത്തു് നിന്നുകൊണ്ടു് പുരാതന തലസ്ഥാനമായ ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥം നമുക്കു് കാണാം", ശങ്കരൻനായർ പറഞ്ഞു.

"ഈ കെട്ടിടങ്ങൾ എപ്പോഴാണു് നിർമ്മിച്ചതു്?"

രാജഭവൻ (ഒരു ആകാശവീക്ഷണം)

"ഇവയുണ്ടാക്കിയതു് ബ്രിട്ടീഷുകാരാണു്. സർ എഡ്വിൻ ലുട്ട്യൻസ്, സർ ഹെർബർട്ട് ബേക്കർ എന്ന രണ്ടു് പ്രസിദ്ധ ഇംഗ്ലീഷു് ശില്പികൾ ആണു് ഈ കെട്ടിടങ്ങളെല്ലാം മാതൃകയാക്കി നിർമ്മിച്ചതു്. എട്ടാമത്തെ ഡെൽഹി നഗരമായ ആധുനികന്യൂഡെൽഹി നിർമ്മിച്ചതും അവർതന്നെ. നാല്പതു കൊല്ലം മുമ്പു് നിർമ്മാണജോലി തുടങ്ങി. പതിനെട്ടു് കൊല്ലംകൊണ്ടാണു് പൂർത്തിയാക്കിയതു്. ഓരോ ബ്ലോക്കിലും നൂറു് നൂറു് മുറികൾ ഉണ്ടു്. രാഷ്ട്രപതിഭവനിൽ മാത്രം മുന്നൂറിനാല്പതിലധികം മുറികൾ ഉണ്ടു്."

"ഇതിനെ രാഷ്ട്രപതിഭവനം എന്നു് വിളിക്കുന്നതെന്തുകൊണ്ടു്?"

"രാഷ്ട്രപതി അതായതു് പ്രസിഡണ്ടു് വസിക്കുന്നതുവിടെയാണു്. മുമ്പു് ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ ഭരണകാലത്തു് വൈസ്രായിമാരുടെ വസതി ആയിരുന്ന ഇതു്. ഈ കെട്ടിടത്തിന്റെ പിന്നിൽ 'മുഗൾ ഗാർഡൻസ്' എന്ന പേരുള്ള ഒരു മനോഹരമായ ഉദ്യാനം ഉണ്ടു്. അതു് നമുക്കു് മറ്റൊരു ദിവസം കാണാം."

ചോദ്യങ്ങൾ :

(1) എന്തുകൊണ്ടാണു് ഡെൽഹിയെ നിത്യനഗരമെന്നു് വിളിക്കുന്നതു്? യൂറോപ്പിലെ "നിത്യനഗരം" ഏതാണു്?

(2) 'ഇരുമ്പുതൂണി'ന്റെ അസാധാരണത്വം എന്താണു്?

(3) ചെങ്കോട്ടയിൽ എന്തെല്ലാം കാണാൻ നിങ്ങൾക്കാഗ്രഹമുണ്ടു്?

(4) അശോകസ്തംഭം പാർലിമെന്റിനടുത്തേയ്ക്കു് മാറ്റണമെന്നു പറഞ്ഞതു് എന്തുകൊണ്ടു്?

(5) ന്യൂഡെൽഹിയെ എട്ടാമത്തെ ഡെൽഹിയെന്നു് വിളിക്കുന്നതെന്തുകൊണ്ടു്?

അദ്ധ്യായം നാല്

പുരാതന ഇന്ത്യയിലെ ജനാധിപത്യം

അടുത്ത ദിവസം ശേഖരൻ ചോദിച്ചു: "ബ്രിട്ടീഷുകാർ 1853 ൽ ഒരു നിയമസഭ സ്ഥാപിച്ചെന്നു് ഇന്നലെ അച്ഛൻ പറഞ്ഞല്ലോ: ബ്രിട്ടീഷുകാർ വരുന്നതിനുമുമ്പു് നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പാർലമെൻറ് ഇല്ലായിരുന്നോ?"

"അതു് ഉത്തരം പറയാൻ അല്പം വിഷമമുള്ള ചോദ്യമാണു്", ശങ്കരൻനായർ പ്രതിവചിച്ചു. "ഇന്നു നാം അറിയുന്നതുപോലെ ഒരു അഖിലഭാരത പാർലമെൻറില്ലായിരുന്നു. എന്നു വച്ചു് ഉത്തരവാദഭരണത്തിൽ നമുക്കു് മുമ്പു് യാതൊരു പരിചയവും ഇല്ലായിരുന്നെന്നു് അതിനർത്ഥമില്ല."

പക്ഷേ, മുമ്പു് നമ്മുടെ രാജാക്കന്മാരും ചക്രവർത്തിമാരും ഭരിച്ചിരുന്നതായിട്ടുമാത്രമേ കേട്ടിട്ടുള്ളു. ജനങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുത്ത ഒരു പ്രസിഡണ്ടിനേയുംപറ്റി കേട്ടിട്ടില്ലല്ലോ", ലീല പറഞ്ഞു.

"ശരിയാണു്, നമുക്കു് മിക്കവാറും രാജാക്കന്മാരും ചക്രവർത്തിമാരും മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. എന്നാൽ, ഈ രാജാക്കന്മാർതന്നെ മിക്കപ്പോഴും സ്വേച്ഛാധികാരികളായിരുന്നില്ല. തങ്ങളുടെ മന്ത്രിമാരുടെ ഉപദേശമനുസരിച്ചും ധർമ്മം അഥവാ വിശുദ്ധനിയമമനുസരിച്ചും മാത്രം ഭരിക്കേ

ണ്ടവരായിരുന്ന അവർ. പക്ഷേ, രാജാധികാരം പ്രാചീന ഭാരതത്തിലെ ഒരേ ഒരു ഭരണസമ്പ്രദായമായിരുന്ന എന്ന പറഞ്ഞുകൂടാ. ഇന്നത്തെപ്പോലെ ജനങ്ങൾ ഭരണാധികാരികളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന മറ്റു ഭരണരീതികളുമുണ്ടായിരുന്നു.''

''നമുക്ക് എപ്പോഴാണച്ഛാ, ജനായത്ത രീതിയില്ലുള്ള ഭരണം ഉണ്ടായിരുന്നത്?'', ശേഖരൻ അത്യാകാംക്ഷയോടെ ചോദ്യമായി.

''ഋഗ്വേദത്തിന്റെ ആ പുരാതനകാലത്തുതന്നെ നമുക്ക് അതുണ്ടായിരുന്നു. സാധാരണമായി രാജഭരണമാണ് ഉണ്ടായിരുന്നതെങ്കിലും, മറ്റു രീതികളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ചിലപ്പോൾ രാജാക്കന്മാരേത്തന്നെ തിരഞ്ഞെടുത്തിരുന്നു. ആ കാലത്തെ വിശുദ്ധഗ്രന്ഥങ്ങൾ നാം വായിക്കുന്നപക്ഷം സഭ, സമിതി മുതലായ ജനകീയ സഭകൾ അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്നതിനു തെളിവു കിട്ടും.''

''ഈ അസംബ്ലികൾ ഏതു വിധത്തിൽ ഉള്ളവയായിരുന്നു?'', ലീല ചോദിച്ചു.

''ഈ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സൂക്ഷ്മസ്വഭാവം എന്തായിരുന്നു എന്നു വ്യക്തമല്ല. എന്നാൽ, ഈ സഭകളിലൂടെയുള്ള ഭരണത്തിൽ ജനങ്ങൾക്ക് കൈയുണ്ടായിരുന്നു എന്നു് ഏതാണ്ടു് തീച്ചയാണു്. വൈദിക കാലത്തിന്റെ അവസാനഘട്ടത്തിലും ഈ സഭകൾ നിലനിന്നിരുന്നു. അഥർവവേദം, ക്രമേണ്ടുടെ കഴിഞ്ഞുണ്ടായ സംഹിതകൾ, ബ്രാഹ്മണങ്ങൾ എന്നിവയിൽനിന്നു് ഇതു് മനസ്സിലാക്കാം.''

''ആ കാലത്തു് രാജഭരണമല്ലാതെ മറ്റു തരം ഭരണരീതികളും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞല്ലോ. ജനായത്ത രീതിയിലുള്ള ഭരണകൂടം ഉണ്ടായിരുന്ന കുറെ രാജ്യങ്ങളുടെ കാര്യം പറയാമോ?'', ശങ്കരൻനായരുടെ ഭാര്യ ആവശ്യപ്പെട്ടു.

''ഓഹോ. ആറാം നൂറ്റാണ്ടോളം പുരാതനകാലത്തുതന്നെ അത്തരം ജനായത്ത രാഷ്ട്രങ്ങൾ അഥവാ റിപ്പബ്ലിക്കുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നതിനു തെളിവുണ്ടു്. ലിച്ഛാവികൾ, ശാക്യന്മാർ, മല്ലന്മാർ തുടങ്ങി അനവധി വർഗ്ഗങ്ങൾക്കു് റിപ്പബ്ലിക്കൻ രീതിയിലുള്ള ഭരണകൂടം ഉണ്ടായിരുന്നു. അവയിൽ ചിലതു്. പ്രത്യേകിച്ചും ലിച്ഛാവികളുടേതു് വളരെ

ശക്തിയുള്ളതായിരുന്നു. പ്രാചീന ഇന്ത്യയിൽ അവർ വളരെ പേരും പെരുമയും നേടുകയും ചെയ്തു.''

''ഈ റിപ്പബ്ലിക്കുകളിൽ എങ്ങനെയാണ് ഭരണം നടന്നിരുന്നത്?'', ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

''നിർഭാഗ്യവശാൽ ഈ രാജ്യങ്ങളുടെ ഭരണഘടനയെപ്പറ്റി വിശദവിവരങ്ങൾ ഒന്നും ലഭിച്ചിട്ടില്ല. രാജ്യമാകെ അനേകം ചെറിയ ഭരണഘടകങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരുന്നെന്നും പ്രാദേശിക ഭരണം നടത്താൻ അവയിലോരോന്നിലും വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നെന്നും തോന്നുന്നു. ഒരു നിശ്ചിത കാലത്തേയ്ക്ക് തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന ഒരു പ്രധാനിയുടെ അഥവാ പ്രസിഡണ്ടിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിൽ മുമ്പു പറഞ്ഞ ഭരണഘടകങ്ങളുടെ മേധാവികളടങ്ങിയ ഒരു സമിതിയുണ്ടായിരുന്നു; അതിനെയാണ് രാഷ്ട്രത്തിന്റെ മുഴുവൻ ഭരണം ഏല്പിച്ചിരുന്നത്. ആ സഭ വളരെ വലുതാണെങ്കിൽ, അതിലെ അംഗങ്ങളിൽനിന്ന് ഒരു പ്രവർത്തക സമിതിയും തിരഞ്ഞെടുത്തിരുന്നു. സഭയിൽ വൃദ്ധന്മാരും ചെറുപ്പക്കാരുമുണ്ടായിരുന്നു. ശാന്താഗാരം എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഒരു ഹാളിലാണ് അതു സമ്മേളിച്ചിരുന്നത്. ഭഗവാൻ ബുദ്ധനേപ്പോലും ഈ സഭകൾ വളരെ ആകഷ്ടിച്ചു. ഇവയുടെ ഭരണഘടനയാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ മതസ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് മാതൃകയായി സ്വീകരിച്ചതെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.''

''അക്കാലത്തുപോലും നമുക്ക് പ്രസിഡണ്ടും പാർലമെന്റും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു കേൾക്കുന്നതു രസകരമാണ്'', അഭിമാനത്തോടും സംതൃപ്തിയോടുംകൂടി ശേഖരൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. എന്നിട്ട് താല്പര്യത്തോടെ ചോദിച്ചു: ''ഈ രാഷ്ട്രങ്ങളേപ്പറ്റി നമുക്ക് കൂടുതലായിട്ടൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടേ?''

''ഈ റിപ്പബ്ലിക്കുകളിലെ നീതിന്യായപാലനത്തേപ്പറ്റി നമുക്ക് കുറേ വിവരങ്ങൾ കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. ജനങ്ങളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം സംരക്ഷിക്കുന്നതിൽ ആ സമ്പ്രദായത്തിനു് എത്രമാത്രം ഉൽക്കണ്ഠയുണ്ടായിരുന്നെന്നും അതു് എത്രമാത്രം ജനായത്ത രീതിയിൽ നടത്തിയിരുന്നെന്നും അറിഞ്ഞാൽ,

നിങ്ങൾ അത്ഭുതപ്പെട്ടുപോവും. ഏഴു കോടതികൾ തുടരെ ഒരാളെ കുറ്റവാളി എന്നു നിശ്ചയിച്ചാൽ മാത്രമേ ഏതെങ്കിലും കുറ്റത്തിനു് അയാളെ ശിക്ഷിക്കാമായിരുന്നുള്ളൂ എന്നു കാണാം.''

''അതെങ്ങനെ സാധിക്കുമച്ഛാ?'', എന്നു് ശേഖരൻ ചോദ്യമായി.

''ഒരാളുടെ മേൽ എന്തെങ്കിലും കുറ്റം ആരോപിച്ചാൽ, ആദ്യം അയാളെ ഒരുതരം ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ വിസ്തരിക്കും. നിരപരാധി എന്നു കണ്ടാൽ അവർക്കയാളെ വെറുതെ വിടാം. പക്ഷേ, അവരുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ അയാൾ കുറ്റക്കാരനാണെങ്കിൽ, അവർക്കയാളെ ശിക്ഷിച്ചുകൂടാ; നേരെമറിച്ചു് ഉപരി നീതിന്യായക്കോടതിയിലേക്കയയ്ക്കണം. ആ മനുഷ്യൻ ആറു കോടതികളിലൂടെ കടന്നുപോകണം; ഓരോന്നിനും അയാൾ നിരപരാധി എന്നു തോന്നിയാൽ, മോചിപ്പിക്കാവുന്നതാണു്: പക്ഷേ. അപരാധി എന്നു കണ്ടാൽ. അടുത്ത കോടതിയിലേക്കയയ്ക്കണം, അവസാനത്തെ കോടതിക്കു്, അതായതു് പ്രസിഡണ്ടിനുമാത്രം, അയാളെ ശിക്ഷിക്കാൻ അവകാശമുണ്ടു്; ശിക്ഷ നൽകുന്ന കാര്യത്തിൽ അദ്ദേഹം ഒരു നിയമഗ്രന്ഥത്തേയും മുമ്പു് നടത്തിയിട്ടുള്ള നിയമപരമായ തീരുമാനങ്ങളേയും അനുസരിക്കുന്നു. അങ്ങനെ ലോകത്തിൽ മറ്റൊരുമില്ലായിരുന്നവിധത്തിൽ വ്യക്തിയുടെ നില സുരക്ഷിതമാക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.''

''എത്ര നല്ലൊരു ഏർപ്പാടാണു് നമുക്കുണ്ടായിരുന്നതു്! അതെങ്ങനെ അവസാനിച്ചു?'', ലീല ചോദിച്ചു.

''ബി. സി. നാലാം നൂറ്റാണ്ടുവരെ നമുക്കു് ഇത്തരം ജനായത്തരാഷ്ട്രങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ റിപ്പബ്ലിക്കുകൾക്കുപുറമേ ഒരു സംഘം പ്രഭുക്കന്മാർ ചേർന്നു് ഭരിച്ചിരുന്നുറേ രാജ്യങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. ഒരിടത്തു് അയ്യായിരം അംഗങ്ങൾ ഉള്ളതായിരുന്നു ഈ സംഘം അഥവാ ഭരണസമിതി. ചന്ദ്രഗുപ്തനേറയും അശോകനേറയും വിപുലമായ മൗര്യസാമ്രാജ്യത്തിനേറ പരിധിയിൽ മേല്പറഞ്ഞ രാജ്യങ്ങൾ ചെന്നൊതുങ്ങുകയും അങ്ങനെ അപ്രത്യക്ഷമാവുകയുംചെയ്തു.''

"പിന്നിട്ട് ഒരിക്കലും നമുക്ക് ജനായത്ത രാജ്യങ്ങൾ ഇല്ലായിരുന്നോ?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"ഉണ്ടായിരുന്നു. മൗര്യസാമ്രാജ്യത്തിന്റെ അധഃപതനം കഴിഞ്ഞയുടനെ അതിന്റെ സ്ഥാനത്തു് മറ്റു ജനാധിപത്യ രാഷ്ട്രങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. യൗധേയരും മാളവരും അർജ്ജുനായനരും ആയിരുന്നു അവർ. എന്നാൽ, എ. ഡി നാലാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ചന്ദ്രഗുപ്തൻ ആക്രമണങ്ങളും ദിഗ്വിജയവുംകൊണ്ടു് തന്റെ അധികാരം വ്യാപിപ്പിച്ചപ്പോൾ, ആ രാജ്യങ്ങളിലധികവും അപ്രധാനങ്ങളായിത്തീർന്നു. ഏതായാലും എ. ഡി. അഞ്ചാംശതകംവരെ നമ്മുടെ രാജ്യത്തു് ജനാധിപത്യരാഷ്ട്രങ്ങളും ജനാധിപത്യഭരണരീതിയും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു് നമുക്കു് പറയാം."

"അവ നമ്മുടെ കാലംവരെ നിലനില്ക്കാഞ്ഞതു് കഷ്ടമായിപ്പോയി", ലീല അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"അതേ. പക്ഷേ, പില്ക്കാലത്തു് മറ്റു പല പരിതഃസ്ഥിതികളും നമ്മുടെ ചരിത്രത്തിലുണ്ടാവുകയും അതുമൂലം ഈ ജനാധിപത്യരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ പുനരാവിർഭാവം തടയപ്പെടുകയും ചെയ്തു. രാജാധികാരം എന്ന ആശയത്തിനു് പരമപ്രാധാന്യം സിദ്ധിച്ചു എന്നു മാത്രമല്ല, വിദേശിയർ അടിക്കടി രാജ്യത്തെ ആക്രമിക്കുകയും കീഴടക്കുകയും ചെയ്തതുകൊണ്ടു് സമാധാനം തകരുകയും ആക്രമണകാരികളെ എതിർത്തുനില്ക്കാൻ ശക്തനായ ഒരു രാജാവിന്റെ ആവശ്യം വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ ആക്രമണങ്ങൾ വളരെ കാലത്തേയ്ക്കു് തുടർന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി മുസ്ലീംഭരണവും പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടുവരെ നിലനിന്ന വിപുലമായ മുഗൾ സാമ്രാജ്യവും സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു. അതു് നമുക്കറിയാമല്ലൊ."

"അതായതു് ഗുപ്തസാമ്രാജ്യത്തിന്റെ കാലംതൊട്ടു് നമുക്കൊരു ജനാധിപത്യഭരണക്രമവും ഇല്ലായിരുന്നു", ശേഖരൻ പറഞ്ഞു.

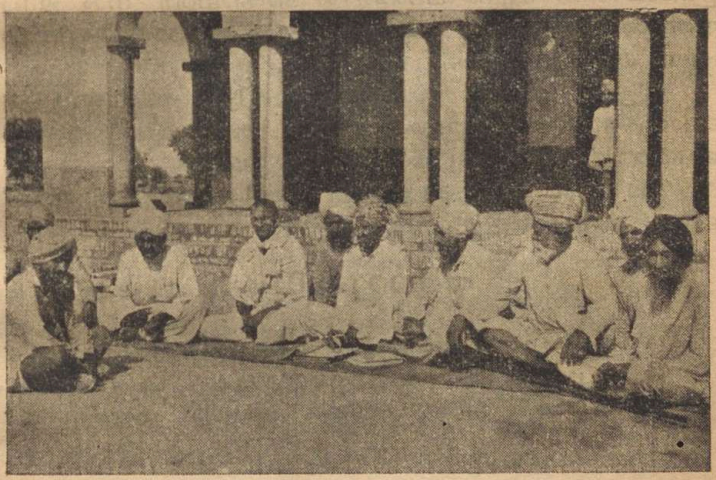
"അങ്ങനെയല്ല. ഒരു റിപ്പബ്ലിക്കോ ജനായത്ത രാഷ്ട്രമോ അതിനുശേഷം നമുക്കില്ലായിരുന്നെങ്കിലും നമ്മുടെ ഗ്രാമങ്ങളിൽ നമുക്കു് ജനായത്തഭരണരീതിയാണുണ്ടായിരു

ന്നതു്. ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ വരവുവരെ വലിയ മാറ്റമൊന്നും കൂടാതെ അതു് തുടരുകയുംചെയ്തു.''

''അപ്പോൾ നമ്മുടെ ഗ്രാമങ്ങളിലും സ്വയംഭരണം ഉണ്ടായിരുന്നോ?'', എന്നു് വളരെ ജിജ്ഞാസയോടെ ലീല ചോദിച്ചു.

''ഇന്നത്തെ പഞ്ചായത്തിനേപ്പോലെയായിരുന്നോ അതു്?'', എന്നു് ശേഖരനും ചോദിച്ചു.

''അതേ, ഒട്ടുമുക്കാലും. പക്ഷേ, പഴയ കാലത്തെ പഞ്ചായത്തുകൾക്കു് ഇന്നത്തേക്കാളും കൂടുതൽ അധികാരം ഉണ്ടായിരുന്നു. അക്കാലത്തെ ഗ്രാമഭരണത്തേക്കുറിച്ചു് തെക്കേ ഇന്ത്യയിലെ ചോളരുടേയും പാണ്ഡ്യരുടേയും പല രേഖകളിൽനിന്നു് സാമാന്യം നല്ലൊരു വിവരണം നമുക്കു് കിട്ടുന്നുണ്ടു്. ഈ രേഖകളനുസരിച്ചു് സ്വയംഭരണമുള്ള ഏറ്റവും ചെറിയ ഘടകം ഒരു ഗ്രാമമോ ഗ്രാമസമൂഹമോ ഉൾപ്പെട്ട ഒരു സമുദായമാണു്. ഇപ്രകാരമുള്ള ഓരോ സമൂഹത്തിലും ഓരോ ഭരണസമിതിയുണ്ടായിരുന്നു. ആ സമിതി

ഗ്രാമപ്പഞ്ചായത്തു് സമ്മേളനം

ജനങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുത്തതോ ഗ്രാമമാകെ ചേർന്നതോ ആയിരിക്കും. ഈ സമിതിയാണ് രാജകീയ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ മേൽനോട്ടത്തിൻകീഴിൽ ഗ്രാമത്തിന്റെ ഭരണം മുഴുവൻ നടത്തിവന്നതു്. എല്ലാ പൊതുമരാമത്തുകളും, ക്ഷേത്രങ്ങളുടെ ഭരണം, ഗ്രാമത്തിലെ നിയമസമാധാനപാലനം, വളരെ വലിയ കുറ്റങ്ങളൊഴികെയുള്ള എല്ലാ പരാതികളും തക്കങ്ങളും പരിശോധിക്കുക, ധർമ്മസ്ഥാപനങ്ങൾ നടത്തുക, കമ്പോളത്തെ നിയന്ത്രിക്കുക എന്നിങ്ങനെ പല പ്രവർത്തനങ്ങളുടേയും ചുമതല സമിതിക്കായിരുന്നു. ഓരോരോ പ്രത്യേക ജോലിയുടെ ചുമതല വഹിക്കുന്ന ഏതാനും കമ്മിറ്റികളിലൂടെയാണ് ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിവന്നതു്, ആ കമ്മിറ്റിയുള്ള ഉത്തമ പൗരന്മാരിൽനിന്നാണ് ഈ കമ്മിറ്റികൾ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്. കഴിഞ്ഞ മൂന്നു കൊല്ലം ഈ കമ്മിറ്റികളിലൊന്നിലും അംഗമല്ലാതിരുന്നവരെ മാത്രമേ തിരഞ്ഞെടുത്തിരുന്നുള്ളൂ. അതുകൊണ്ടു് ഓരോ വ്യക്തിക്കും ഈ കമ്മിറ്റികളിൽ സേവനമനുഷ്ഠിക്കാൻ സന്ദർഭം ഉണ്ടായിരുന്നു. ചില കമ്മിറ്റികളിൽ സ്ത്രീകൾപോലും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ അക്കാലത്തു് നാം ജനായത്തഭരണരീതിയിൽ എത്രത്തോളം പുരോഗമിച്ചിരുന്നു എന്നു മനസ്സിലാക്കാം.''

''ഇന്നു് നമുക്കു് സ്വാതന്ത്ര്യം കിട്ടി, നാംതന്നെ ഭരണാധികളായിത്തീർന്നതുകൊണ്ടു് ഇനിയും നമുക്കു് വളരെ വേഗത്തിൽ ആ നല്ല ഭരണരീതി നമ്മുടെ ഗ്രാമങ്ങളിൽ സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിയുമെന്നു പ്രതീക്ഷിക്കാമല്ലോ'', എന്നു് ലീല അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

ചോദ്യങ്ങൾ :

(1) പഴയ റിപ്പബ്ലിക്കുകളുടെ സവിശേഷതകൾ എന്തെല്ലാം?
(2) പ്രാചീന പഞ്ചായത്തുകളുടെ കടമകൾ എന്തായിരുന്നു?
(3) പുരാതന ജനാധിപത്യങ്ങൾ തകർന്നു് എന്തുകൊണ്ടു്?

അദ്ധ്യായം അഞ്ചു്

നമ്മുടെ പാർലമെൻറിൻെറ വളർച്ച

"പാർലമെൻറ് എങ്ങനെ ആരംഭിച്ചു എന്നു് പറഞ്ഞു തരൂ", ശേഖരനും ലീലയും അടുത്ത ദിവസം അച്ഛനോടു് ആവശ്യപ്പെട്ടു.

"ഇന്നു നാം അറിയുന്ന രീതിയിലുള്ള പാർലമെൻറ് ബ്രിട്ടീഷുകാർ ഇന്ത്യയിൽ വന്നശേഷമാണു് വളന്നു തുടങ്ങിയതു്. എന്നാൽ, ഞാൻ നിങ്ങളോടു് മുമ്പു പറഞ്ഞതുപോലെ ജനപ്രാതിനിദ്ധ്യമുള്ള സഭകൾ നമ്മുടെ രാജ്യത്തിൽ അപരിചിതമായിരുന്നില്ല. വൈദിക കാലഘട്ടത്തിലും നമുക്കുത്തരം അസംബ്ലികൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. സഭകൾ എന്നും സമിതികൾ എന്നുമാണു് അവയെ വിളിച്ചിരുന്നതു്. തിരഞ്ഞെടുപ്പുകളുമുണ്ടായിരുന്നു. ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ രാജാക്കന്മാരെപ്പോലും തിരഞ്ഞെടുത്തിരുന്നു. പല രാജ്യങ്ങളും രാജാക്കന്മാരില്ലാത്ത റിപ്പബ്ലിക്കുകൾ ആയിരുന്നു. അവയുടെ ഭരണത്തലവന്മാരെ ഒരു പ്രത്യേക കാലഘട്ടത്തിലേക്കു് ജനങ്ങളാണു് തിരഞ്ഞെടുത്തിരുന്നതു്. ഇത്തരം സഭകളേ

യും സമിതികളേയുംപററി നമുക്ക് വേദങ്ങളിലും രാമായണ-മഹാഭാരതങ്ങളിലും നമ്മുടെ നാട്ടിലെ മററു പ്രാചീന ഗ്രന്ഥങ്ങളിലുംനിന്ന് അറിയാൻ കഴിയുന്നു", ശങ്കരൻനായർ പറഞ്ഞു.

ഭാര്യ ചോദ്യമായി: "ഈ അസംബ്ലികൾക്ക് എന്തു സംഭവിച്ചു? ഇന്നും അവ നിലനില്ക്കാത്തതെന്തുകൊണ്ട്?"

"ഹിന്ദു രാജാക്കന്മാരും ചക്രവത്തിമാരും ഭാരതം ഭരിച്ചിരുന്നപ്പോൾ വളരേക്കാലത്തേയ്ക്ക് ഈ അസംബ്ലികൾ നിലവിലിരുന്നു. മുസ്ലിം ഭരണം ഇന്ത്യയിൽ സ്ഥാപിതമായതോടുകൂടി ഈ അസംബ്ലികൾക്ക് നിലനിൽക്കാൻ സാദ്ധ്യമല്ലാതായി. അവ ക്രമേണ തിരോഭവിക്കയുംചെയ്തു. എങ്കിലും, അപ്പോഴും ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളുടെ രൂപത്തിൽ നമ്മുടെ ഗ്രാമങ്ങളിൽ ജനകീയ ഭരണം നിലവിലിരുന്നു. രാജാവിൻറേയോ ചക്രവത്തിയുടേയോ കേന്ദ്രഭരണകൂടം അവയുടെ കാര്യത്തിൽ ഇടപെട്ടിരുന്നുമില്ല."

"പക്ഷേ, ഇന്നു ഈ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾപോലും നമുക്കില്ലല്ലോ", ശങ്കരൻനായരുടെ ഭാര്യ പറഞ്ഞു.

"അതിനു കാരണം ബ്രിട്ടീഷുകാർ ഇന്നാട്ടിലെ ഭരണാധികാരികൾ ആയപ്പോൾ, അവർ ക്രമേണ എല്ലാ അധികാരവും കേന്ദ്രീകരിക്കുകയും പഞ്ചായത്തുകളുടെ പ്രാധാന്യം നഷ്ടപ്പെടുകയും ചെയ്തതാണ്. ഇങ്ങനെ, നമ്മുടെ പ്രാദേശികസ്ഥാപനങ്ങൾ അപ്രത്യക്ഷമായെന്നു മാത്രമല്ല, വിസ്മരിക്കപ്പെടാനും ഇടയായി."

"ഇന്നത്തെ പാർലമെൻറ് എങ്ങനെയാണ് ഉണ്ടായതു?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"കഴിഞ്ഞ നൂറാണ്ടിൻറെ മദ്ധ്യത്തിൽ 'ഈസ്റ്റ് ഇൻഡ്യാ കമ്പനി' ഇന്ത്യ ഒട്ടാകെ അധികാരം സ്ഥാപിച്ചു. അന്നു ഗവണ്മെൻറ് ജനറലാണ് ഒരു ചെറിയ നിർവഹണ സമിതിയുടെ (എക്സിക്യൂട്ടിവ് കൗൺസിൽ) സഹായത്തോടുകൂടി രാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്നതു. ആയിരത്തി എണ്ണൂററി അമ്പത്തിമൂന്നിൽ (1853) കൂടേ കൗൺസിലർമാരേക്കൂടി കമ്പനി നിയമിച്ചു. നിയമങ്ങളുണ്ടാക്കാൻ ഒരു നിയമനിർമ്മാണ സ

ഭയും ഉണ്ടാക്കി. ഈ സഭയാണ് നമ്മുടെ ഇന്നത്തെ പാർലമെൻറിൻെറ മുന്നോടി എന്നു പറയാം.''

''ഈ സഭയെ ജനങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയല്ലായിരുന്നോ?''

''അല്ല. അക്കാലത്തു് തിരഞ്ഞെടുപ്പില്ലായിരുന്നു, ജനങ്ങൾക്കു് വോട്ടവകാശവും ഇല്ലായിരുന്നു. കമ്പനി നിയമിച്ച ഭരണാധികാരികൾക്കു് ഇന്ത്യയേപ്പറ്റിയോ ഇവിടത്തെ ആചാരങ്ങളേപ്പറ്റിയോ വളരെയൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു. അവരുടെ രാജ്യത്തുപോലും അന്നു് സാധാരണ ജനങ്ങൾക്കു് വോട്ടവകാശം ഇല്ലായിരുന്നു. അതിനും പുറമേ, ഇന്ത്യയിൽ ബ്രിട്ടീഷു് ഭരണം സ്ഥാപിച്ചു് വളരെ കഴിയുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ, 1857 ൽ, ഇവിടെ ഒരു വലിയ ലഹളയുണ്ടായി. അതാണു് ഇന്ത്യയുടെ ആദ്യത്തെ സ്വാതന്ത്ര്യസമരമെന്നു് പറയപ്പെടുന്നു. ഈ ലഹളയ്ക്കുശേഷം രാജ്യഭരണാധികാരം ഈസ്റ്റു് ഇൻഡ്യാ കമ്പനിയിൽനിന്നു് ബ്രിട്ടീഷു രാജാവിലേക്കു് മാറ്റി. ബ്രിട്ടീഷുരാജ്ഞി ഭാരത ചക്രവർത്തിനിയുമായി. അവരുടെ അനന്തരാവകാശികളായ രാജാക്കന്മാർക്കു് 'ഭാരത ചക്രവർത്തി' എന്ന സ്ഥാനപ്പേരുണ്ടായിരുന്നു.''

''ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ടു് അവർ എങ്ങനെയാണു് നമ്മുടെ 'രാജ്യം ഭരിച്ചതു്?'', ലീല ചോദിച്ചു.

''നമ്മെ ഭരിക്കാൻ അവർ ഒരു വൈസ്രോയിയെ നിയമിച്ചു് ഇന്ത്യയിലേക്കു് അയച്ചു. ഭരണകാര്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തെ സഹായിക്കാനും ഉപദേശിക്കാനും മറേറതാനും പേരേയും നിയമിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.''

''അവരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതു് ജനങ്ങൾ അല്ലായിരുന്നോ?'', ശേഖരൻ ചോദ്യമായി.

''അല്ല, അവർ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടവർ അല്ല. ജനങ്ങളോടു് അവർക്കു് ഉത്തരവാദിത്വവും ഇല്ലായിരുന്നു. അന്നു നിയമനിർമ്മാണസഭയിൽ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യപ്പെട്ട ഏതാനും അംഗങ്ങളേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അതിൻെറ അധികാരവും വളരെ കുറവായിരുന്നു. ജനങ്ങൾക്കു് ഭരണത്തിൽ യാതൊരു കയ്യുമില്ല; എന്നു [illegible]

216245
V2:23:N5
32J9
MUL
216245

തീരുമാനങ്ങളേയോ, പ്രവത്തനങ്ങളേയോ നിയന്ത്രിക്കാനു ള്ള സൗകര്യവുമില്ലായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട്, 1885 ൽ രാജ്യ സ്നേഹികളായ ഏതാനും നാട്ടുകാർ ചേർന്ന് സുപ്രസിദ്ധ മായ 'ഇന്ത്യൻ നാഷണൽ കോൺഗ്രസ്' രൂപീകരിച്ചു. പിൽക്കാലത്ത് അതു് ബ്രിട്ടീഷുകാരെ എതിർത്തു് ഇന്ത്യയു സ്വാതന്ത്ര്യം നേടിക്കൊടുത്തു. എന്നാൽ, അക്കാലത്തു് അ തിനുണ്ടായിരുന്ന ഉദ്ദേശം ഇത്രമാത്രമാണു് — ഭാരതീയർക്കു് ഗവണ്മെൻറിലും നിയമനിർമ്മാണസഭയിലും പ്രാതിനിദ്ധ്യം നേടിക്കൊടുക്കുക; നിയമനിർമ്മാണസഭയെ ജനങ്ങൾ തിര ഞ്ഞെടുക്കുന്നതാക്കിത്തീർക്കുക."

"കോൺഗ്രസ്സിനു് അതിൻെറ ഉദ്ദേശം എങ്ങനെ സാ ധിച്ചു?"

"ഓരോ കൊല്ലവും അതു് മീറ്റിംഗ്രുകൾ നടത്തി, ജ നങ്ങളുടെ സങ്കടങ്ങളും ആവശ്യങ്ങളും ഗവണ്മെൻറിനെ അറിയിച്ചു."

"ഈ ആവശ്യങ്ങളെല്ലാം ഗവണ്മെൻറ് അംഗീകരി ച്ചോ?"

"അതുടനെ നടന്നില്ല. പക്ഷേ, കോൺഗ്രസ് ഈ ആ വശ്യങ്ങൾ നിറുത്താതെ വീണ്ടും വീണ്ടും മുന്നോട്ടു വച്ച പ്പോൾ ചില പരിഷ്കാരങ്ങൾ ഗവണ്മെൻറിനു് നടപ്പി ലാക്കേണ്ടിവന്നു. ഉദാഹരണമായി, 1892 ൽ നിയമ നി ർമ്മാണസഭ വികസിപ്പിക്കാനും ഈ രാജ്യത്തുള്ള ചില പ്രാ ദേശികസ്ഥാപനങ്ങളുടേയും സംഘടനകളുടേയും പ്രതിനി ധികളെ അതിൽ ഉൾക്കൊള്ളിക്കാനും ഗവണ്മെൻറ് സ മ്മതിച്ചു."

"അവരെ ജനങ്ങളാണോ തിരഞ്ഞെടുത്തിരുന്നതു്?"

"അല്ല. അവർ ആരും തന്നെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെവരാ യിരുന്നില്ല. മറ്റംഗങ്ങളേപ്പോലെ അവരേയും വൈസ്രോ യി നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്തിരുന്നു — ചില പ്രാദേശികഭരണാ ധികാരികളുടേയും സംഘടനകളുടേയും ഉപദേശം അനുസ രിച്ചാണു് അതു് ചെയ്തിരുന്നതെന്നു മാത്രം."

"കോൺഗ്രസ് ഈ പരിഷ്കാരങ്ങൾകൊണ്ടു് തൃപ്തി പ്പെട്ടോ?"

"ഇല്ല. സ്വയംഭരണം സൽഭരണത്തേക്കാൾ അഭികാമ്യമാണെന്നു് അതു് വിശ്വസിച്ചു. അങ്ങനെ 'സ്വരാജ്' എന്ന ആശയം ആവിർഭവിച്ചു. 1906-ൽ കോൺഗ്രസ്സിന്റെ ലക്ഷ്യമായി അതു് പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ടു. എന്നാൽ, 'സ്വരാജ്' എന്ന പദംകൊണ്ടു് ബ്രിട്ടീഷുഭരണത്തിൽനിന്നുള്ള പരിപൂർണ്ണസ്വാതന്ത്ര്യമാണു് ചില കോൺഗ്രസ്സുകാർ വിവക്ഷിച്ചതു്. മറ്റു ചിലരാകട്ടെ, ബ്രിട്ടീഷു് സാമ്രാജ്യത്തിനുള്ളിൽ ഇന്ത്യയ്ക്കുത്തരവാദിത്വമുള്ള സ്വയംഭരണം വേണമെന്നുമാത്രമേ ഉദ്ദേശിച്ചുള്ളു. അങ്ങനെ, ഒരു വിഭാഗം ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണത്തിന്റെ അവസാനത്തിനുവേണ്ടി പ്രക്ഷോഭണം നടത്തിയപ്പോൾ, മറ്റൊരു വിഭാഗം സാമ്രാജ്യത്തിനുള്ളിൽ ഇന്ത്യക്കാക്കു് പരിപൂർണ്ണമായ ഉത്തരവാദിത്വഭരണാവകാശം വേണമെന്നാവശ്യപ്പെട്ടു."

"രണ്ടാമത്തെ ആശയമെങ്കിലും ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെന്റ് അംഗീകരിച്ചോ?"

"ഇല്ല, നിയമസഭ ജനങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുത്തതായിരിക്കണമെന്ന തത്വംപോലും അവർ സ്വീകരിച്ചില്ല. 1909 നിടയ്ക്കു് അനുവദിച്ച ഒരൊറ്റക്കാര്യം നിയമനിർമ്മാണസഭ വിപുലീകരിച്ചതും കുറേ ഇന്ത്യക്കാരേക്കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തിയതുമാണു്. ഏതാനും ജനവിഭാഗങ്ങളും തല്പരകക്ഷികളും ചേന്നു് നേരിട്ടല്ലാതെ തിരഞ്ഞെടുത്തവരായിരുന്ന ഈ ഇന്ത്യക്കാർ. നിയമസഭയ്ക്കു് അല്പം കൂടി അധികാരങ്ങൾ കൊടുത്തു. വൈസ്രോയിയുടെ നിർവഹണ സമിതിയിലും ആദ്യമായി ഒരു ഭാരതീയനെ നിയമിക്കുകയും ചെയ്തു."

"ജനങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെട്ടതിൽനിന്നു എത്രമാത്രം കുറച്ചാണു് അനുവദിച്ചതു്!", ശേഖരൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"അതേ, എന്നു മാത്രമല്ല, അക്കാലത്തു് ഗവണ്മെന്റ് സ്വീകരിച്ച ജനങ്ങൾക്കിഷ്ടമില്ലാത്ത ചില നടപടികൾ നിമിത്തം ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണത്തെ തട്ടിമറിക്കാൻ ബലപ്രയോഗം നടത്തുന്നതിനു് ജനങ്ങൾ പ്രേരിതരായി. രാജ്യത്തിന്റെ നാനാഭാഗത്തും വിപ്ലവപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ നാമ്പെടുത്തു. തങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യം സാധിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ബോമ്പുകളും തോക്കുകളും അവർ ഉപയോഗിക്കാൻ തുടങ്ങി."

"അതു ബ്രിട്ടീഷുകാരെ ഒരു പാഠം പഠിപ്പിച്ചിരിക്കുമല്ലോ?"

"ഗവണ്മെൻറിന് അതിനേക്കാൾ എത്രയോ വളരെ ശക്തിയുണ്ടെന്ന കഥ നാം ഓർക്കണം. അതിൻറെ കീഴിൽ വമ്പിച്ച സൈന്യവും പോലീസും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ വിപ്ലവപ്രസ്ഥാനങ്ങളെ അടിച്ചമർത്താൻ അവയെ ഉപയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. അസംഖ്യം ജനങ്ങൾ തടവിലായി", ശങ്കരൻനായർ പറഞ്ഞു.

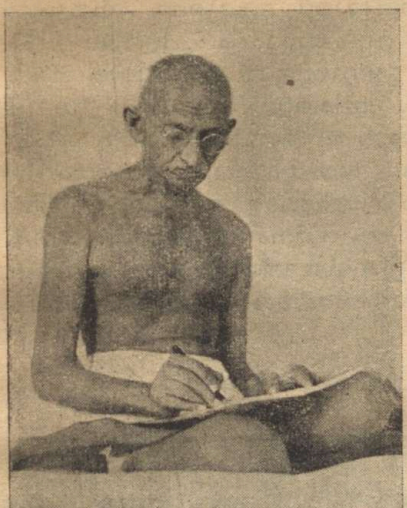
"എന്തു ഭയങ്കരമായ അവസ്ഥയാണതു്!", ലീല പറഞ്ഞു.

"സംശയമുണ്ടോ! പക്ഷേ, ജനങ്ങൾ ദൃഢനിശ്ചയമുള്ളവരായിരുന്നു. തങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യത്തിനുവേണ്ടി കഷ്ടപ്പെടാൻ തയാറുമായിരുന്നു. പ്രക്ഷോഭണം തുടരുകയും രാജ്യമൊട്ടാകെ പ്രക്ഷുബ്ധാവസ്ഥ വ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ, 1919-ൽ കൂറേ പരിഷ്കാരങ്ങൾ കൂടി അനുവദിക്കേണ്ടിവന്നു ഗവണ്മെൻറിന്. അവ അനുസരിച്ചു് നിയമസഭ പരിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടു. ലജിസ്ലേററിവ് അസംബ്ലി, കൗൺസിൽ ഓഫ് സ്റ്റേററ് എന്നീ രണ്ടു സഭകൾ അതിനുണ്ടായി. രണ്ടിലേയും അംഗങ്ങളിൽ ഭൂരിഭാഗവും ജനങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുത്തവർ ആയിരിക്കണമെന്നു വന്നു. എന്നാൽ, സമ്മതിദാനാവകാശം കുറച്ചുപേർക്കു മാത്രമായി പരിമിതമാക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. വൈസ്രോയിയുടെ നിർവഹണസമിതിയിൽ കൂടുതൽ ഇന്ത്യാക്കാരെ നിയമിച്ചു, നിയമസഭയ്ക്കും പൂർവാധികം അധികാരങ്ങൾ നൽകി. പക്ഷേ, പിന്നെയും തിരഞ്ഞെടുത്ത ജനപ്രതിനിധികളോടു് ഗവണ്മെൻറിന് ഉത്തരവാദിത്വമില്ലായിരുന്നു."

"കോൺഗ്രസ്സിനു് അതിനുശേഷവും അസംതൃപ്തി തോന്നിയിരിക്കണം", ലീല അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"പക്ഷേ, ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ സൈനിക ശക്തിയോടു് എതിരിട്ടു് സമരം ചെയ്യാൻ അതിനു് എങ്ങനെ കഴിയും?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"അതേ സമയത്താണ് ഭാരതത്തിലെ രാഷ്ട്രീയരംഗത്ത് ഒരു മഹാപുരുഷൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്. നമ്മുടെ രാജ്യത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തെ അദ്ദേഹം നയിക്കുകയും നമ്മെ വിജയത്തിൽ കൊണ്ടെത്തിക്കുകയും ചെയ്തു."

മഹാത്മാ ഗാന്ധി

"ഗാന്ധിജിയെ അല്ലേ അച്ഛൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്?", ശേഖരനും ലീലയും ഒപ്പം പറഞ്ഞു.

"അതേ, മഹാത്മാ ഗാന്ധി. ബ്രിട്ടീഷുകാക്കെതിരായി ഉപയോഗിക്കാൻ അത്ഭുതകരമായ ഒരു നവീനായുധം അദ്ദേഹം നമുക്ക് കാണിച്ചു തന്നു."

"എന്താണത്?", ലീല ചോദ്യമായി.

"ആറ്റം ബോംബിനേപ്പോലെ വല്ലതുമാണോ?", എന്നു ശേഖരനും.

ചിരിച്ചുകൊണ്ട് ശങ്കരൻനായർ പറഞ്ഞു: "അല്ല, ഒരു ബോംബിനേപ്പോലെയും അല്ല. പക്ഷേ, ഒരു തരത്തിൽ ഏതു് അണുബോംബിനേക്കാളും, അതിലും വലിയ ബോംബുകളേക്കാളും എത്രയോ ശക്തിമത്താണ്."

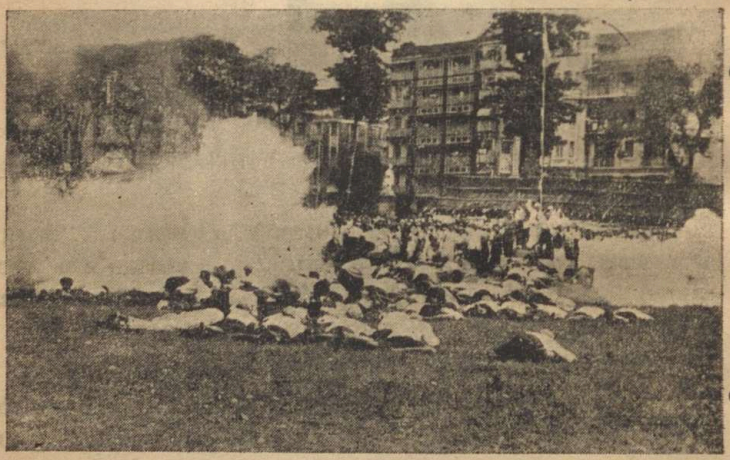
"പിന്നെ അതെന്താണ്?", കുട്ടികൾ ചോദിച്ചു.

"'സത്യാഗ്രഹം' എന്നാണതിനു പേരു്. യുദ്ധത്തിൽ സൈന്യങ്ങൾ പരസ്പരം പടവെട്ടാനും കൊല്ലാനും ഉപയോഗിക്കുന്ന ഒരായുധമല്ലതു്. സത്യത്തിന്റേയും അഹിംസയുടേയും ആയുധം."

"പക്ഷേ, ആ ആയുധംകൊണ്ട് നമ്മളെങ്ങനെ സമരംചെയ്യും?"

— "അതു് എങ്ങനെ ഉപയോഗിക്കണമെന്നു് ഗാന്ധിജി നമുക്കു് കാണിച്ചുതന്നു. 1921 ൽ അദ്ദേഹം ഇന്ത്യയിലെ ബ്രിട്ടീഷ് ഭരണത്തിനെതിരായി ആദ്യത്തെ സത്യാഗ്രഹം ആരംഭിച്ചു. രാജ്യം മുഴുവൻ അദ്ദേഹം ചുറ്റിസഞ്ചരിച്ചു് നമ്മുടെ ചരിത്രത്തിൽ മുമ്പെങ്ങുമുണ്ടായിട്ടില്ലാത്ത ദേശീയ ബോധത്തിന്റെ ഒരു വേലിയേറ്റം സൃഷ്ടിച്ചു. ഗവണ്മെന്റിനോടു് സഹകരിക്കാതെ, അതിന്റെ അനീതിപരമായ നിയമങ്ങളെയെല്ലാം സമാധാനപരമായും അഹിംസാപരമായും നിഷേധിക്കാൻ അദ്ദേഹം ജനങ്ങളെ ഉപദേശിച്ചു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഹ്വാനം രാഷ്ട്രത്തെ ഒന്നാകെ ഉണർത്തി. നിസ്സീമമായ ഈ സമരത്തിൽ പങ്കെടുക്കാൻ നാടിന്റെ സകല ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും ആയിരക്കണക്കിനാളുകൾ മുന്നോട്ടു് വന്നു."

"ഗവണ്മെന്റു് പിന്നെന്തു ചെയ്തു?"

സത്യാഗ്രഹം

"ഈ പ്രസ്ഥാനം വളരെ വേഗത്തിൽ കെട്ടടിഞ്ഞുപോകുമെന്നു് ആദ്യം ഗവണ്മെൻറ് വിചാരിച്ചു. ഗാന്ധിജിയേയും രാജ്യത്തിൻെറ നാനാ ഭാഗത്തുമുള്ള മറ്റു പലരേയും തടവിലാക്കി. ജനങ്ങളുടെ സമാധാനപരമായ പ്രകടനങ്ങളെ അടിച്ചമർത്താൻ പലയിടത്തും അവർ പോലീസിനേയും സൈന്യത്തേയും നിയോഗിച്ചു. ഇതുനിമിത്തം ജനങ്ങളും അക്രമാസക്തരായി. അതുകൊണ്ടു് തൽക്കാലത്തേക്കു് ഗാന്ധിജി പ്രസ്ഥാനം നിറുത്തിവച്ചു."

"എന്തിനാണദ്ദേഹം അതു നിറുത്തിയതു്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"ജനങ്ങൾ തികച്ചും അഹിംസ പാലിക്കണമെന്നും അവരെ അടിച്ചമർത്താൻ ഗവണ്മെൻറ് ബലം ഉപയോഗിച്ചാലും അവർ തിരിച്ചടിക്കരുതെന്നും അദ്ദേഹം ആശിച്ചു. ഇതിനിടയ്ക്കു് കോൺഗ്രസ്സിലെ ചില വിഭാഗങ്ങൾ നിയമസഭയ്ക്കകത്തും സമരം നടത്താൻ ആലോചിച്ചു."

"എങ്ങനേയാണവർ നിയമസഭയ്ക്കകത്തു് സമരം ചെയ്യുക?" എന്നായി ലീല.

"തിരഞ്ഞെടുപ്പിലൂടെ അവർ നിയമസഭാ സാമാജികന്മാരായി. ഗവണ്മെൻറ് അനീതിപരമായ നിയമങ്ങൾ പാസാക്കുന്നതിനെ തടസ്സപ്പെടുത്തി. ജനങ്ങളുടെ ആഗ്രഹത്തിനെതിരായി ഗവണ്മെൻറ് പ്രവർത്തിക്കുമ്പോഴെല്ലാം അവർ അതിനെ വിമർശിച്ചു. അതിൻെറ പ്രവർത്തനത്തിനു തടസ്സങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി."

"ഇതെല്ലാം വെളിയിൽ നടന്ന സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിനു ശക്തി വർദ്ധിപ്പിച്ചിരിക്കണം", ശേഖരൻ പറഞ്ഞു.

"1930-ൽ ഗാന്ധിജി സത്യാഗ്രഹം വീണ്ടും ആരംഭിച്ചു. അതിനിടയ്ക്കു് കോൺഗ്രസ് പരിപൂർണ്ണ സ്വാതന്ത്ര്യം ലക്ഷ്യമായി അംഗീകരിച്ചു. ബ്രിട്ടീഷുഭരണം അവസാനിപ്പിച്ചു് സ്വാതന്ത്ര്യം നേടാൻ ഗാന്ധിജിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സമരംചെയ്യാൻ ദൃഢനിശ്ചയവും ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. സമരത്തിൻെറ പ്രാരംഭമായി അദ്ദേഹം കരം കൊടുക്കാതിരിക്കാനും ദുർനിയമങ്ങളെ ലംഘിക്കാനും വിദേശസാധനങ്ങൾ, പ്രത്യേകിച്ചും വിദേശവസ്ത്രങ്ങൾ, വർജ്ജിക്കാനും ജനങ്ങളെ

ഉപദേശിച്ചു. മദ്യവും വിദേശവസ്ത്രങ്ങളും വിൽക്കുന്ന കടകൾ പിക്കറ്റ് ചെയ്യു് അവ വാങ്ങാൻ വരുന്ന ആളുകളെ സമാധാനപരമായി പിന്തിരിപ്പിക്കാൻ അദ്ദേഹം ആവശ്യപ്പെട്ടു. ആയിരമായിരം ആളുകൾ — രാജ്യത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നുള്ള അസംഖ്യം സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ — നിസ്സഹായനായ ഈ നേതാവിന്റെ കീഴിൽ സമരം ചെയ്യാൻ വീണ്ടും മുന്നോട്ടു വന്നു, എല്ലാ നഗരങ്ങളിലും ഗ്രാമങ്ങളിലും അവർ സത്യാഗ്രഹമനുഷ്ഠിച്ചു.''

''എന്നിട്ടു് സക്കാർ എന്തു ചെയ്തു?''

''അവർ സത്യാഗ്രഹികളെയെല്ലാം ജയിലിൽ ഇട്ടു. പോലീസുകാരെ നിയോഗിച്ചു് അവരെ ലാത്തികൊണ്ടടിപ്പിച്ചു.''

''സത്യാഗ്രഹികൾ തിരിച്ചടിച്ചില്ലേ?''

''ഇല്ല. എന്തു വന്നാലും — അവർക്കു് മരിക്കേണ്ടിവന്നാൽപോലും — തിരിച്ചടിക്കരുതെന്നു് ഗാന്ധിജി അവരെ ഉപദേശിച്ചിരുന്നു.''

''അവരെത്രമാത്രം കഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കണം!'', അനുകമ്പയോടെ ലീല പറഞ്ഞു.

''എല്ലാ സത്യാഗ്രഹികളേയും മട്ടിച്ചു് ജയിലിൽ അടച്ചപ്പോൾ, പിന്നെന്തു നടന്നു?'', ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

''അതേ രീതിയിൽത്തന്നെ സത്യാഗ്രഹം അനുഷ്ഠിക്കാൻ മറ്റുള്ളവർ എത്തി. അവരേയും അറസ്റ്റു് ചെയ്തപ്പോൾ മറ്റനവധി പേർ മുമ്പോട്ടു വന്നു. ഇങ്ങനെ. അതു് അവസാനമില്ലാതെ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമെന്നു് തോന്നി. രാജ്യമൊട്ടാകെയുള്ള ജയിലുകളെല്ലാം ഈ തടവുകാരേക്കൊണ്ടു് നിറഞ്ഞുകവിഞ്ഞു. എന്തു ചെയ്യണമെന്നും ഈ അഹിംസാഭടന്മാരെ നേരിടേണ്ടതെങ്ങനേയാണെന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാതെ ഗവണ്മെന്റു് കുഴങ്ങി.''

''അച്ഛനും സത്യാഗ്രഹം ചെയ്തോ?''

''ഉവ്വ്.''

''പോലീസുകാർ അച്ഛനെ മട്ടിച്ചോ?'', ലീല ചോദിച്ചു.

ഗാന്ധിജി വട്ടമേശ സമ്മേളനത്തിൽ

"മട്ടിച്ചു. എനിക്ക് തലയിൽ ശക്തിയായ ഒരടി കിട്ടി. അതു് ഭേദപ്പെടാൻ ആറു മാസം വേണ്ടിവന്നു", ശങ്കരൻനായർ മറുപടി പറഞ്ഞു.

"അച്ഛനും ജയിലിൽ പോകേണ്ടിവന്നോ?"

"ജയിലിലും പോയി. രണ്ടു കൊല്ലത്തെ തടവു ശിക്ഷ വിധിച്ചു. ജയിൽജീവിതത്തിന്റെ കഷ്ടപ്പാടുകൾ മറ്റനവധി ആളുകളോടൊപ്പം അനുഭവിച്ചു."

"ലാത്തികൊണ്ടുള്ള അടികളും ജയിലുമൊക്കെ അച്ഛനെ ഭയപ്പെടുത്തിയില്ലേ?", ലീല ചോദിച്ചു.

"ഒരിക്കലുമില്ല. വാസ്തവത്തിൽ രാജ്യം മുഴുവൻ ഒരു പുതിയ ദൃഢനിശ്ചയത്തിന്റേയും ധീരതയുടേയും ചൈതന്യത്താൽ ഉണർന്നതുപോലെ തോന്നി. നേതാവിന്റെ ആഹ്വാനം അനുസരിച്ചു് പ്രവർത്തിക്കാനും മരിക്കാനും സകലരും തയാറായി."

"എന്തൊരത്ഭുതം! ഈ വെല്ലുവിളിയെ ഗവണ്മെന്റ് എങ്ങനെയാണു് നേരിട്ടതു്?", ശേഖരൻ അന്വേഷിച്ചു.

"എന്തു ചെയ്യണമെന്നറിയാതെ ഗവണ്മെന്റ് കുഴങ്ങി. സമരം അവസാനിപ്പിക്കാൻ അവർ ഗാന്ധിജിയോടു് അപേക്ഷിച്ചു. ഒരു ഒത്തുതീർപ്പിൽ എത്താൻ തയാറായി."

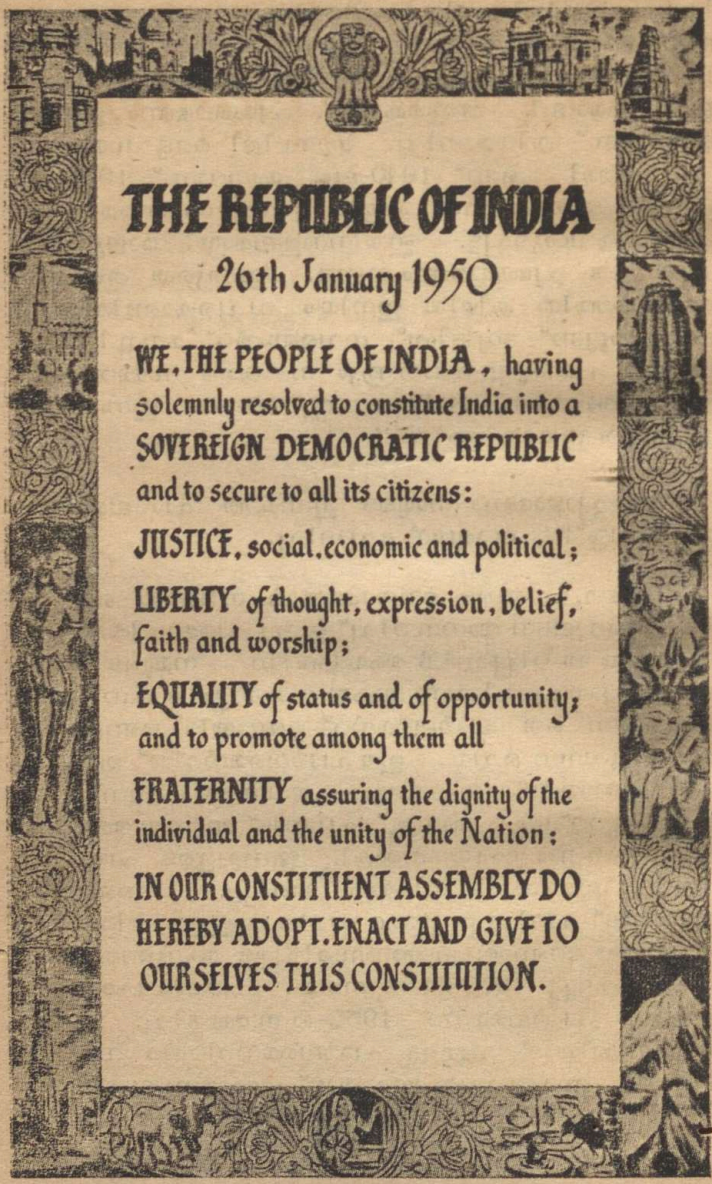
"സ്വരാജ് നൽകാമെന്നു് അവർ സമ്മതിച്ചോ?"

"അത്ര എളുപ്പത്തിലൊന്നുമല്ല. ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങൾ സമർപ്പിക്കാൻ ഗാന്ധിജി ലണ്ടനിലേക്കു് പോയി. എന്നിട്ടും പൂർണ്ണമായ ഉത്തരവാദിത്വഭരണം ഇന്ത്യക്കാക്കു് നൽകാൻ ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെന്റ് തയാറായില്ല. 1935-ൽ അതു് ഒരു പുതിയ ഭരണഘടന എഴുതിയുണ്ടാക്കി. പക്ഷേ, അതു് കോൺഗ്രസ്സിനു് സ്വീകാര്യമായിരുന്നില്ല. ആ ഭരണഘടനയിൽ നിയമസഭകൾ വിപുലീകരിക്കാനും ഒരു വലിയ വിഭാഗം ജനങ്ങൾക്കു് വോട്ടവകാശം നൽകാനും വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ, നിയമസഭയിലെ തിരഞ്ഞെടുത്ത ജനപ്രതിനിധികളോടു് ഗവണ്മെന്റിനുത്തരവാ

ദിത്വം നൽകിയിരുന്നില്ല. മറ്റനേകം ന്യൂനതകളും ആ ഭരണഘടനയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്ത്യാക്കാർക്ക് അധികാരം വിട്ടുകൊടുക്കാൻ ബ്രിട്ടീഷുകാർ ഒരിക്കലും സമ്മതിക്കുമായില്ലെന്നു് തോന്നി. അതുകൊണ്ടു്, പ്രക്ഷോഭണം തുടരാൻ കോൺഗ്രസ് തീരുമാനിച്ചു. ഗാന്ധിജി രണ്ടു സമരങ്ങൾ കൂടി നടത്തി. ഒന്നു് 1940-ലും, മറ്റൊന്നു് 1942-ലും. ഇന്ത്യയ്ക്കു് പരിപൂർണ്ണസ്വാതന്ത്ര്യം ഉടനടി വേണമെന്നു് അദ്ദേഹം ആവശ്യപ്പെട്ടു. ഇതിനനുകൂലമായി രാജ്യവ്യാപകമായ ഒരു പ്രക്ഷോഭണം നടന്നു. ഇന്ത്യയെ തങ്ങളുടെ അധികാരത്തിൻ കീഴിൽ ഇനിയും വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാൻ സാദ്ധ്യമല്ലെന്നു് ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെൻറ് മനസ്സിലാക്കി. ഇന്ത്യയ്ക്കു് പരിപൂർണ്ണസ്വാതന്ത്ര്യം നൽകാൻ സമ്മതിക്കയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ, 1947 ആഗസ്റ്റ് 15-ാംനു ഇന്ത്യ പരിപൂർണ്ണസ്വതന്ത്രയായിത്തീർന്നു.''

''അപ്പോഴാണോ നമ്മുടെ ഇന്നത്തെ പാർലമെൻറ് ആരംഭിച്ചതു്?'', ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

''അതേ, നമ്മുടെ നേതാക്കന്മാർ നിർമ്മിച്ച ഒരു പുതിയ ഭരണഘടന അനുസരിച്ചു് ഇന്ത്യ പരമാധികാരമുള്ള ഒരു ജനായത്ത റിപ്പബ്ലിക് ആയിത്തീർന്നു. നമ്മുടെ രാജ്യത്തിലെ പ്രായപൂർത്തി വന്ന സകല ജനങ്ങളും ചേർന്നു് തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന ഒരു പാർലമെൻറ് ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നു് അവർ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തു, ഈ പാർലമെൻറിനു് രണ്ടു സഭകൾ ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നും — ജനസഭയും കൗൺസിൽ ഓഫ് സ്റ്റേറ്റ്സും. അവയ്ക്കു് പിന്നീടു് ലോകസഭയെന്നും രാജ്യസഭയെന്നും പേരു നൽകി. ജനങ്ങളുടെ പരമാധികാരം പാർലമെൻറിൽ നിക്ഷേപിക്കപ്പെട്ടു. ഗവണ്മെൻറ് അതിനോടു് പരിപൂർണ്ണ ഉത്തരവാദിത്വമുള്ളതുമായിത്തീർന്നു. ഈ പുതിയ ഭരണഘടന അനുസരിച്ചുള്ള ആദ്യത്തെ പൊതുതിരഞ്ഞെടുപ്പു് 1950-51-ൽ നടന്നു. പരമാധികാരമുള്ള ആദ്യത്തെ പാർലമെൻറ് 1952-ൽ സമ്മേളിച്ചു. ഇങ്ങനെ നോക്കിയാൽ നമ്മുടെ പാർലമെൻറിനെറ വളർച്ച രാജ്യത്തെ സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തോടു് ഗാഢബന്ധമുള്ളതാ

THE REPUBLIC OF INDIA

26th January 1950

WE, THE PEOPLE OF INDIA, having solemnly resolved to constitute India into a SOVEREIGN DEMOCRATIC REPUBLIC and to secure to all its citizens:

JUSTICE, social, economic and political;

LIBERTY of thought, expression, belief, faith and worship;

EQUALITY of status and of opportunity; and to promote among them all

FRATERNITY assuring the dignity of the individual and the unity of the Nation:

IN OUR CONSTITUENT ASSEMBLY DO HEREBY ADOPT, ENACT AND GIVE TO OURSELVES THIS CONSTITUTION.

ഇന്ത്യാ റിപ്പബ്ലിക

1950 ജനുവരി 26

ഇന്ത്യയിലെ ജനങ്ങളാകുന്ന ഞങ്ങൾ പരമാധികാരമുള്ള ഒരു ജനാധിപത്യ റിപ്പബ്ലിക്കായി ഇന്ത്യയെ സംഘടിപ്പിക്കാൻ സാദരം തീരുമാനിക്കയും അതിലെ എല്ലാ പൗരന്മാക്കും സാമൂഹ്യവും സാമ്പത്തികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ നീതിയും, ചിന്തിക്കാനും ചിന്തകൾ പ്രകാശിപ്പിക്കാനും വിശ്വസിക്കാനും മതബോധം പുലർത്താനും ആരാധിക്കാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യവും പദവിയിലും ജീവിതാവസരങ്ങളിലും സമത്വവും ഉറപ്പുചെയ്യാനും അവരുടെ സകലരുടേയും ഇടയിൽ സാഹോദര്യം വളർത്താനും വ്യക്തിയുടെ അന്തസ്സും രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഐക്യവും നിലനിർത്താനുംവേണ്ടി നമ്മുടെ ഭരണഘടനാ നിർമ്മാണ സഭയിൽവച്ച് സ്വീകരിക്കയും അംഗീകരിക്കയും ഞങ്ങൾക്കുതന്നെ നല്കുകയും ചെയ്യുന്ന

ഭരണഘടന

ണെന്നു കാണാം. സ്വാതന്ത്ര്യപ്രാപ്തിയോടുകൂടിയാണു് അതിനു് പൂർണ്ണവളർച്ച സിദ്ധിച്ചതു്."

ശേഖരൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു: "നമ്മുടെ പാർലമെൻറിന്റെ കഥ ഒരു സാധാരണ കഥാപുസ്തകത്തിലെ ഏതു കഥയേയും പോലെ രസകരവും ആവേശജനകവും ആണെന്നു് എനിക്കു് തോന്നുന്നു."

ചോദ്യങ്ങൾ:

1) പ്രാചീന ഭാരതത്തിൽ ജനാധിപത്യസമ്പ്രദായം നിലവിലുണ്ടായിരുന്നു എന്നതിനുള്ള തെളിവുകൾ ഏവ?
2) പ്രാചീന ജനസഭകളിൽ ചിലതിന്റെ പേരു പറയുക.
3) എന്താണു് സ്വരാജ്യം?
4) ബ്രിട്ടീഷുകാരുമായുള്ള സമരത്തിൽ ഗാന്ധിജി ഉപയോഗിച്ച ആയുധം എന്തു്?
5) എപ്പോഴാണു് ഈ ആയുധം ഏറ്റവും ശക്തമായിത്തീരുക?
6) സ്വാതന്ത്ര്യ സമരവും നമ്മുടെ പാർലമെൻറും തമ്മിലുള്ള ബന്ധമെന്തു്?
7) ഇന്നത്തെ പാർലമെൻറംഗങ്ങളും ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ കാലത്തെ നിയമസഭാ സാമാജികന്മാരും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസമെന്തു്?

അദ്ധ്യായം ആറ്

പാർലമെൻറ് മന്ദിരം

പാർലമെൻറ് സമ്മേളനം ആരംഭിക്കുന്നതിനു് രണ്ടു ദിവസം മുമ്പു് ശങ്കരൻ നായരും കുടുംബവും ഡെൽഹിയിൽ എത്തി. സമ്മേളനം തുടങ്ങുന്നതിൻെറ തലേ ദിവസം ശങ്കരൻ നായർ ഭാര്യയേയും കുട്ടികളേയും പാർലമെൻറ് മന്ദിരം കാണാൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. പുറത്തെ ഗേറിനു അടുത്തെത്തിയപ്പോൾ ശേഖരൻ പറഞ്ഞു:

"എന്തു ഗംഭീരമായ കെട്ടിടം!"

"ദൂരെ നിന്നു നോക്കുമ്പോൾ, വളരെ സൗന്ദര്യവും ഗാംഭീര്യവും ഇതിനുണ്ടു്", ശങ്കരൻ നായർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"എന്തു വലിയൊരു പരിപൂർണ്ണ വൃത്തമാണിതു്!", ലീല ആശ്ചര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചു.

"ഈ വൃത്തത്തിനു് എത്ര വലിപ്പമുണ്ടെന്നു് നിങ്ങൾക്കറിയാമോ?", ശങ്കരൻ നായർ ചോദിച്ചു.

"ഇതിൻെറ ചുറ്റളവു് അര മൈലെങ്കിലും വരും", ശേഖരനാണുത്തരം പറഞ്ഞതു്.

"അതേ, ഏകദേശം ഒരു മൈലിൻെറ മൂന്നിലൊന്നു് ചുറ്റളവും വിലങ്ങനെ 560 അടിയും.

"നമ്മുടെ സ്കൂൾ സ്പോർട്സു് ഇവിടെവച്ചു് നടത്തിയിരുന്നെങ്കിൽ ഓട്ടപ്പന്തയം ഈ കെട്ടിടത്തിനു ചുറ്റും ആകാമായിരുന്നു", ശേഖരൻ പറഞ്ഞു.

"കളികൾക്കു്, ചുറ്റുമുള്ള പുൽത്തകിടി ഒന്നാന്തരമായിരിക്കും", ചുറ്റുപാടും നോക്കിക്കൊണ്ടു് ശങ്കരൻ നായരുടെ ഭാര്യ പറഞ്ഞു.

"എല്ലാം കൂടി ആറേക്കർ വിസ്താരമുണ്ടിതിന്", ശങ്കരൻ നായർ വിശദീകരിച്ചു.

"ആരാണീ മന്ദിരത്തിന്റെ മാതൃകയുണ്ടാക്കിയത്?", ഭാര്യ ചോദിച്ചു.

"സർ എഡ്വിൻ ലുട്ടിയൻസ്, സർ ഹെർബർട്ട് ബേക്കർ എന്ന രണ്ടു ബ്രിട്ടീഷ് ശില്പികൾ. ന്യൂഡൽഹി നഗരത്തിന്റെ മാതൃക തയാറാക്കിയതും അവരാണ്, സെക്രട്ടേറിയറ്റ്, രാഷ്ട്രപതിഭവനം എന്നീ മന്ദിരങ്ങളും."

"അവരുടെ മനോഹരമായ മാതൃകയ്ക്കും ഈ കെട്ടിടത്തിനു് വൃത്താകൃതി നൽകണമെന്ന ആശയത്തിനും അവരെ അനുമോദിച്ചേ മതിയാകൂ", ഭാര്യ പറഞ്ഞു.

"എന്താ! അങ്ങനെ പറയാൻ?", ശങ്കരൻ നായർ ചോദ്യമായി.

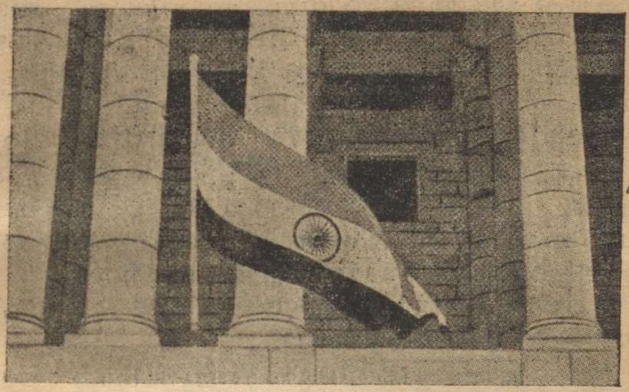
"പാർലമെന്റ് ജനങ്ങളുടെ പരമാധികാരത്തേയും തുല്യാവകാശങ്ങളേയും പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നു. വൃത്തം അനശ്വരതയുടേയും സമത്വത്തിന്റേയും പ്രതീകവുമാണ്, നമ്മെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പ്രത്യേകിച്ച് അതിനു് കൂടുതലൊരു പ്രാധാന്യമുണ്ട്. നമ്മുടെ ദേശീയ പതാകയിലും മുദ്രയിലും വൃത്തത്തെ നാം ചക്രത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് നമ്മുടെ പാർലമെന്റ് മന്ദിരം വൃത്താകൃതിയിൽ ആയിരിക്കുന്നതു് വളരെ ഉചിതമാണ്."

പകുതി സമ്മതരൂപത്തിലും പകുതി തമാശയായിട്ടും ശങ്കരൻ നായർ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"നിന്റെ ഭാവനാശക്തി തീർച്ചയായും അത്ഭുതം തന്നെ."

"എന്നാണിതു് നിർമ്മിച്ചതു്?", ഉള്ളിൽ തോന്നിയ അല്പമായ ലജ്ജ മറച്ചുപിടിച്ചുകൊണ്ട് ഭാര്യ ചോദിച്ചു.

"പണി തുടങ്ങിയതു് 1921-ൽ ആണ് കെട്ടിടം മുഴുവൻ തീർക്കാൻ 6 കൊല്ലം വേണ്ടിവന്നു. അതിന്റെ ഔപചാരികമായ ഉൽഘാടനം 1927 ജനുവരി 18-ാം തിയതി നടന്നു."

ദേശീയപതാക

"വളരെ പണം ചിലവായിരിക്കുമല്ലോ ഇതിനു്?", ശേഖരൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"ഏതാണ്ടു് 83 ലക്ഷം രൂപ ചെലവായി. സാധനങ്ങൾക്കെല്ലാം അന്നു് വിലക്കുറവായിരുന്നു എന്നും ഓർക്കണം. ഇന്നു ഇതുപോലെ ഒരു കെട്ടിടമുണ്ടാക്കണമെങ്കിൽ 4 കോടിയിൽ അധികം രൂപ ചെലവാകും."

"ഈ കെട്ടിടം പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനുമുമ്പു് പാർലമെൻറ് സമ്മേളിച്ചിരുന്നതെവിടെയാണു്?"

"ഇന്ത്യയുടെ തലസ്ഥാനം 1911 ൽ കൽക്കട്ടയിൽനിന്നു് ഡൽഹിയിലേക്കു് മാറ്റി എന്നു് നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലോ. കെട്ടിടങ്ങൾ പൂർത്തിയാകുന്നതുവരെ ഗവണ്മെൻറും നിയമസഭയും പുരാതന ഡെൽഹിയിലെ പഴയ സെക്രട്ടേറിയറ്റ് കെട്ടിടങ്ങളിൽ ആയിരുന്നു. നിയമസഭയ്ക്കു് പാർലമെൻറ് എന്നല്ല, ലജിസ്ലേറ്റീവ് കൗൺസിൽ എന്നായിരുന്നു അന്നു് പേരു്. ഒരൊറ്റ സഭയേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ."

"ഇനി നമുക്കു് കെട്ടിടത്തിനകത്തു് പോകാം", ശേഖരൻ പറഞ്ഞു.

കിഴക്കു ഭാഗത്തുള്ള പ്രധാന ഗേറ്റിലേക്കു് അവർ നടന്നു ചെന്നു. (ഗേറ്റ് നമ്പർ - ഒന്നു്). കെട്ടിടത്തിനകത്തു് കടക്കുന്നതിനുമുമ്പു് വാതിലിനു മുകളിൽ എന്തോ കെത്തിവെച്ചിരിക്കുന്നതു് ലീല ശ്രദ്ധിച്ചു.

"അതിൽ എന്താണുള്ളതു്?," എന്നവൾ ചോദിച്ചു.

"സംസ്കൃതത്തിലാണതു്. ഈ കെട്ടിടത്തിന്റെ വാതിലുകൾ, നമ്മുടെ പരമാധികാര നിയമസഭ എങ്ങനെ പ്രവത്തിക്കുന്നു എന്നു് ജനങ്ങൾക്കു് വന്നു കാണുന്നതിനു വേണ്ടി തുറന്നിട്ടിരിക്കയാണു് എന്നാണതിനർത്ഥം."

താഴത്തെ നിലയിലെ ഇടനാഴിയിലൂടെ നടന്നു പോകുമ്പോൾ ഭാര്യ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു:

"ഈ ചുമരുകളിൽ നമ്മുടെ രാജ്യത്തിന്റെ ചരിത്രവും മഹാപുരുഷന്മാരുടേയും വീരപുരുഷന്മാരുടേയും ജീവിതത്തിലെ സംഭവങ്ങളും ചിത്രീകരിക്കുന്ന ചിത്രങ്ങൾ വച്ചിരുന്നെങ്കിൽ നന്നായിരുന്നേനേ."

"ഒന്നാം തരം അഭിപ്രായമാണതു്. വാസ്തവത്തിൽ അത്തരം ചിത്രങ്ങൾ വെയ്ക്കാൻ ഞങ്ങൾ ഇതിനകം തീരുമാനിച്ചുകഴിഞ്ഞു. വളരെക്കാലംകഴിയുന്നതിനുമുമ്പു് അതു നടക്കുമെന്നും തോന്നുന്നു", ശങ്കരൻ നായർ മറുപടി പറഞ്ഞു.

"ഈ മുറികൾ എന്തിനാണു്?", ലീല ചോദിച്ചു.

"ഇതു് മന്ത്രിമാരുടേയും പാർലമെന്റിലെ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടേയും ആഫീസു് മുറികളാണു്. ഓരോ കക്ഷിയിലേയും അംഗങ്ങൾക്കു് ഒന്നിച്ചു കൂടി പൊതുക്കാര്യങ്ങൾ ചർച്ചചെയ്യാനും മുറികളുണ്ടു്."

"മന്ത്രിമാരുടെ ആഫീസു് ഇവിടെയെന്തിനാണു്?"

"പാർലമെന്റു് കൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ചോദ്യങ്ങൾക്കുത്തരം പറയാനും പ്രസംഗങ്ങൾ നടത്താനും ബില്ലുകൾ അവതരിപ്പിക്കാനും മറ്റുമായി മന്ത്രിമാക്കു് മിക്കവാറും സമയം ഇവിടെത്തന്നെ കഴിയേണ്ടിവരും. ഏതു സമയത്തും അവർ സഭയിലുണ്ടായിരിക്കേണ്ട ആവശ്യം വരും. സെക്രട്ടേറിയറ്റിലുള്ള അവരുടെ ആഫീസുകളിൽനിന്നു് ഓരോ തവണയും വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുക സാദ്ധ്യമല്ല. അതുകൊണ്ടു്, സമ്മേളനസമയത്തു് അവർക്കിവിടെത്തന്നെ മു

റികൾ നൽകുന്നു. അങ്ങനെ ആയാൽ, പ്രയാസംകൂടാതെ അവക്ക് പാർലമെൻറിലെ ജോലികൾ ശ്രദ്ധിക്കാമല്ലോ?''

''ഇതാ, അന്വേഷണ കാര്യാലയം'', ചുമരിലുണ്ടായിരുന്ന ബോർഡ് ശ്രദ്ധിച്ചുകൊണ്ട് ലീല പറഞ്ഞു.

''സമ്മേളന സമയത്ത് പാർലമെൻറ് സഭകൾ കാണാനും പ്രതിനിധികളേയും പാർലമെൻറ് ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരേയും സന്ദർശിക്കാനും വരുന്നവക്ക് വേണ്ടിയുള്ളതാണിതു്. ഇവിടെനിന്നാണു് സന്ദർശകർ പാസ് വാങ്ങേണ്ടതു്.''

''ഇവിടെ ഒരു കമ്പിത്തപാൽ ആഫീസുമുണ്ടല്ലോ'', തപാൽപെട്ടിയും സ്റ്റാമ്പു വില്പനസ്ഥലവും കണ്ടിട്ട്, ശേഖരൻ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു.

''പാർലമെൻറംഗങ്ങൾക്കും ഇവിടെ ജോലിചെയ്യുന്നവരാളുകൾക്കും വേണ്ടിയാണതു്. ഇതുകൂടാതെ, സ്റ്റേറ്റ് ബാങ്കിൻെറ ഒരു ചെറിയ ആഫീസും ഒരു റയിൽവേ ബുക്കിങ്ങ് ആഫീസും ഒരു ലഘുഭക്ഷണശാലയും കൂടിയുണ്ടു്.''

''ഒരു സ്പോർട്സ് ക്ലബ്ബ് കൂടിയുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ എല്ലാം തികഞ്ഞേനേ'', ഭാര്യ കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

''അതുമുണ്ടു് ഞങ്ങൾക്കു്. പാർലമെൻറ് മന്ദിരത്തിലെ ജോലിക്കാർക്ക് ഒരു റിക്രിയേഷൻ ക്ലബ്ബുമുണ്ടു്. പലതരം കായികവിനോദങ്ങളും വിനോദസഞ്ചാരങ്ങളും വിരുന്നുകളും സൗഹൃദസമ്മേളനങ്ങളും, നാടകങ്ങൾ പോലും അതു് നടത്തുന്നു. ഇനി നമുക്കു് സെൻട്രൽ ഹാളിൽ പോകാം.''

ലോക്സഭയുടേയും രാജ്യസഭയുടേയും ചേമ്പറുകൾക്കിടയിലുള്ള ഉദ്യാനത്തിലൂടെ അവർ ഹാളിലേക്കു് നടന്നു.

''ഭംഗിയുള്ളൊരു പൂന്തോട്ടവും ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ടല്ലോ'', നടുവിൽ ജലധാരായന്ത്രങ്ങളോടു കൂടിയ നീണ്ട പൊയ്കയും രണ്ടു വശത്തും പുഷ്പപ്രപഞ്ചങ്ങളോടുകൂടിയ മനോഹരമായ പൂൽത്തകിടികളും നോക്കിക്കൊണ്ട് ലീല ആശ്ചര്യസമേതം പറഞ്ഞു;

''വളരെ മനോഹരം തന്നെ — ഈ വണ്ണങ്ങളും തണുപ്പും എത്ര സുഖകരമാണു്!'', ശങ്കരൻനായരുടെ ഭാര്യ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"മറുവശത്ത് ഇതുപോലെ രണ്ടുദ്യാനങ്ങൾകൂടിയുണ്ട്. രണ്ടു വശത്തും അർധവൃത്താകൃതിയിലുള്ള ചേമ്പറുകൾ നോക്കൂ. നമ്മുടെ വലത്തു വശത്തുള്ളതാണ് ലോക് സഭ. ഇടതു വശത്തുള്ളതു് രാജ്യസഭ. എതിർ വശത്തു് ഇതു പോലെ മറെറാന്നു കൂടിയുണ്ട്. അതാണ് പണ്ടത്തെ രാജാക്കന്മാരുടെ ചേമ്പർ. ഇപ്പോഴതു് സുപ്രീം കോടതി ഉപയോഗിക്കുന്നു. ഈ ചേമ്പറുകൾക്കിടയിലുള്ള തുറന്ന സ്ഥലത്താണ് ഉദ്യാനം."

"സാധാരണ വിരുന്നുകളും സൗഹാർദ്ദ സമ്മേളനങ്ങളും നടത്താൻ പററിയ സ്ഥലമാണതു്."

"അതേ, വാസ്തവത്തിൽ, അതിനുതന്നെയാണിതു് ഉപയോഗിക്കുന്നതു്."

നടുവിലത്തെ ഹാളിൽ പ്രവേശിച്ചു് ഉപശാല കടന്നു അവർ ഹാളിന്റെ നടുവിലെത്തി.

"വിസ്മയകരമാണീ ഹാൾ!", ഭാര്യ പറഞ്ഞുപോയി.

"ഇതും വൃത്താകൃതിയിൽ ഉള്ളതാണല്ലോ — ഒരു വൃത്തത്തിനകത്തു് മറെറാന്നു്", ശേഖരൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"ഇതിന്റെ ഡോം എന്തു വലുതായിരിക്കുന്നു!", മുകളിലോട്ടു് നോക്കിക്കൊണ്ടു് ലീല പറഞ്ഞു.

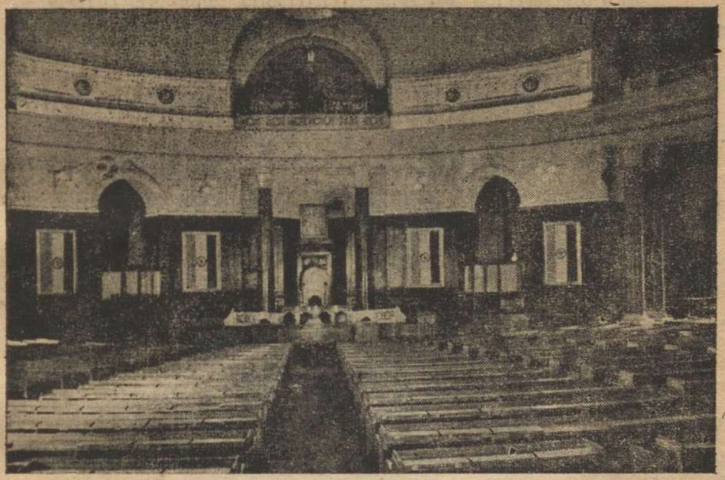
"ഇതിനു് കുറുക്കെ നൂറടിയുണ്ടു്, താഴേനിന്നു് എഴുപതു അടി പൊക്കം", ശങ്കരൻ നായർ വിശദീകരിച്ചു.

"എങ്കിലും മാറെറാലി ഒട്ടുമില്ല", ഭാര്യ പറഞ്ഞു.

"സംസാരിക്കുന്ന ആളിന്റെ ശബ്ദം മുഴങ്ങാതിരിക്കാൻ വേണ്ടി ഹാളിന്റെ മേൽക്കൂരയ്ക്കു് പ്രത്യേകതരം ഓടുകൾ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടാണു്."

"മുകളിൽ വലിയ ശരറാന്തലുകൾ തൂക്കിയിടേണ്ടതായിരുന്നു. അതു് ഹാളിനു് കൂടുതൽ ഭംഗി നൽകിയേനേ", ലീല നിർദ്ദേശിച്ചു.

"എന്തു ഭംഗിയുള്ള തൂണു്!", മുകളിലുള്ള ഗ്യാലറിക്കു താങ്ങിക്കൊണ്ടു് ഹാളിന്റെ പാർശ്വങ്ങളിൽ നിൽക്കുന്ന കറുത്ത മാർബിൾകൊണ്ടുള്ള സ്തംഭങ്ങളിൽ ഒന്നിനടുത്തു ചെന്നിട്ടു് ശേഖരൻ പറഞ്ഞു.

സെൻട്രൽ ഹാൾ

അവയ്ക്കെന്തൊരു മിനുസവും തിളക്കവുമാണ്!", ലീല കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

"ഈ തൂണുകൾക്കുള്ള മാർബിൾ ഗയയിൽനിന്നാണ് കൊണ്ടുവന്നത്. ഹാളിനു ചുറ്റുമായി ഇരുപത്തിരണ്ട് തൂണുകൾ ഉണ്ട്, നാലു തൂണുകൾ ഒരുമിച്ച് ചേർന്ന് ഒരു ഗ്യാലറിയെ താങ്ങിനിറുത്തുന്നു. അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിന്റെ ഭാഗത്തു് രണ്ടു തൂണുകൾ ഉണ്ട്."

"ഈ ഗ്യാലറികളൊക്കെ എന്തിനാണ്?", ഹാളിനു ചുറ്റും മുകളിലത്തെ നിലയിലുള്ള ആറു ഗ്യാലറികളേയും നോക്കിക്കൊണ്ട് ലീല ചോദിച്ചു.

"സന്ദർശകർക്കിരുന്ന് സഭയിൽ നടക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ കാണാൻ", ശങ്കരൻനായർ മറുപടി നൽകി.

അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിന്റെ വക്കിൽ വെള്ള മാർബിൾ കൊണ്ടുള്ള മനോഹരമായ പണിത്തരങ്ങളെ വിസ്മയത്തോടെ നോക്കിക്കൊണ്ട് ഭാര്യ പറഞ്ഞു:

"എന്തു ഭംഗിയുള്ള പണിയാണിതു്!"

''ഈ മാർബിൾ എവിടെനിന്നാണ് കൊണ്ടുവന്നത്'', ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

''രാജസ്ഥാനിലുള്ള മക്രാനയിൽനിന്ന്''

''ഈ കെട്ടിടത്തിന് തെക്കേയിന്ത്യയിൽനിന്ന് ഒന്നും ഉപയോഗിച്ചിട്ടില്ലേ?''

''തീർച്ചയായുമുണ്ട്. വാതിലുകൾക്ക് ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ള കറുത്ത തടി തെക്കേയിന്ത്യയിൽനിന്നാണ്; തേക്ക് ആസ്സാമിൽനിന്ന്; ചെമപ്പും വെളുപ്പും നിറമുള്ള കല്ലുകളും മറ്റു വസ്തുക്കളും സമീപസ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നുള്ളവയാണ്. ഇന്ത്യയുടെ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളും — വടക്കും തെക്കും കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറും — ഈ കെട്ടിടത്തിന്റെ ഭംഗിക്കും മഹിമയ്ക്കും എന്തെങ്കിലും സംഭാവന ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.''

അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിന്റെ മുകളിൽ അദ്ധ്യക്ഷന്റെ കസേരയുടെ പിന്നിൽ തൂക്കിയിരുന്ന ചിത്രം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട് ലീല പറഞ്ഞു:

''ഇതാ, മഹാത്മാ ഗാന്ധിയുടെ ഒരു ചിത്രം.''

''ഇതു് ഭരണഘടനാ നിർമ്മാണസഭയിൽ അംഗമായിരുന്ന ശ്രീ. എ. പി. പട്ടാനി രാഷ്ട്രത്തിനു് സംഭാവന ചെയ്തതാണ്. ലണ്ടനിൽനിന്നു് ഈ ചിത്രം വാങ്ങിയ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവിന്റെ അഭിലാഷമായിരുന്നു അതു്. സർ ഓസ്വാൾഡ് ബർലി എന്ന സുപ്രസിദ്ധ ബ്രിട്ടീഷു കലാകാരനാണു് ഇതു് വരച്ചതു്.''

ദാദാ ഭായി നവറോജി

അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിന്റെ ഇടതു വശത്തേയ്ക്കു് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട് ശേഖരൻ ചോദിച്ചു:

''അതാരുടെ ചിത്രമാണു്?''

''ദാദാഭായി നവറോജിയുടെ ചിത്രമാണിതു്. നമ്മുടെ നാട്ടിലെ മഹാനായ മറെറാരു രാജ്യസ്നേഹി. ശ്രീ.

ദാദാഭായി നൗറോജി ഉൾപ്പെട്ടിരുന്ന ബോംബേയിലെ പാഴ്സി സമുദായം പാർലമെൻറിന് സംഭാവന ചെയ്തതാണ്.

"അച്ഛാ! ഈ ചിത്രം ആരുടേതാണ്?", ലോകമാന്യ തിലകൻറെ ചിത്രത്തിലേക്ക് സാകൂതം നോക്കിക്കൊണ്ട് ലീല ചോദിച്ചു. "ആ രൂപപ്രകൃതി ഉജ്ജ്വലഗംഭീരവും സുപ്രധാനവുമായി തോന്നുന്നു. മനക്കരുത്തും ദൃഢനിശ്ചയവുമുള്ള കർമ്മോന്മുഖനായ ഒരു വ്യക്തിയാണെന്നാണ് അതു വിളിച്ചോതുന്നു."

ലോകമാന്യ തിലകൻ

"തീർച്ചയായും", ശങ്കരൻ നായർ പറഞ്ഞു. "അദ്ദേഹം മഹാരാഷ്ട്ര കേസരിയായിരുന്നു. നമ്മുടെ രാഷ്ട്രീയത്തിന് ഒരു പുതിയ ഗതി നൽകിയ മഹാനായ ലോകമാന്യ തിലകനാണ്. 'സ്വരാജ്' നമ്മുടെ ജന്മാവകാശമാണെന്നാണ് ആദ്യം പ്രസ്താവിച്ചതു അദ്ദേഹമാണ്."

"നമ്മുടെ മറ്റു നേതാക്കന്മാരുടെ ചിത്രങ്ങൾ കൂടി വേണ്ടതാണ്. അവ ഹാളിൻറെ ഭംഗി കൂട്ടും". ഭാര്യ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"അതേ, അതു് നടക്കുകയും ചെയ്യും. മാർബിൾ തൂണുകൾക്കിടയിലുള്ള പന്ത്രണ്ടു് മരച്ചട്ടങ്ങൾ അതിനുവേണ്ടിയുള്ളതാണ്. മറ്റു നേതാക്കന്മാരുടെ ചിത്രങ്ങൾ ലഭ്യമാകുന്നതോടൊപ്പം അവിടെ സ്ഥാപിക്കും.

സ്വാതന്ത്ര്യ പ്രഖ്യാപനം

"ചുവരുകളോട് ചേർത്ത് ചുറ്റും പുസ്തകത്തട്ടുകൾ വച്ചിട്ടുള്ളതെന്തിനാണ്?", ഉപശാലയിൽ ചുറ്റി നടന്നുകൊണ്ട് ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"ഈ ഹാൾ മുമ്പ് അംഗങ്ങൾക്കുള്ള ലൈബ്രറിയും വായനശാലയും ആയിട്ടാണ് ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നത്. പിന്നീട്, 1946-ൽ ഭരണഘടനാനിർമ്മാണസഭ വിളിച്ചു കൂട്ടിയപ്പോൾ, ഇതിനെ അസംബ്ലി ഹാളാക്കി മാറ്റി. ഇവിടെയും ഗ്യാലറികളിലും ഇരിപ്പിടങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി. ഇവിടെ വച്ചാണ് സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യയുടെ ഇന്നത്തെ റിപ്പബ്ലിക്കൻ ഭരണഘടന തയാറാക്കിയത്. ഇതേ ഹാളിൽവച്ചു തന്നെയാണ് 1947 ആഗസ്റ്റ് പതിനാലാം തിയതി അർദ്ധരാത്രി നമ്മുടെ രാജ്യത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ടതും."

"അപ്പോൾ വളരെ ചരിത്രപ്രധാനമായ സ്ഥലത്താണ് നാം നിൽക്കുന്നത്. ഇതു കാണാൻ കഴിഞ്ഞതിൽ എനിക്ക് എന്നെന്നും സന്തോഷം കാണും", ഭാര്യ പറഞ്ഞു.

"പാർലമെന്റ് ഇപ്പോഴും ഇവിടെയാണോ കൂടാറുള്ളത്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"അല്ല, രണ്ടുസഭകളും പ്രത്യേകം കൂടുമ്പോൾ ഇവിടെയല്ല, രണ്ടു സഭകളുടേയും സംയുക്തസമ്മേളനം, അതിപ്രധാനമായ ദേശീയസമ്മേളനങ്ങൾ, അന്താരാഷ്ട്രീയ സമ്മേളനങ്ങൾ എന്നിവ നടത്താനാണ് ഇതു ഉപയോഗിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടാണ് ഭരണഘടനാ നിർമ്മാണസഭ പിരിച്ചുവിട്ടതിനുശേഷവും ഇവിടത്തെ ഇരിപ്പടങ്ങളും മറ്റും മാറ്റാതെ സൂക്ഷിക്കുന്നത്."

"ഉപശാലയിലുള്ള ഈ മുറികൾ എന്തിനാണ്?", ഭാര്യ ചോദിച്ചു.

"ഇതു സഭാംഗങ്ങൾക്കുള്ള വിശ്രമമുറികൾ ആണ്. ഇവിടെ അവർക്ക് വന്നിരുന്ന് വിശ്രമിക്കുകയോ വായിക്കുകയോ എഴുതുകയോ ചെയ്യാം. അവയിൽ ഒന്ന് വനിതാംഗങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേകമുള്ളതാണ്. ലൈബ്രറിയുടെ ഒരു ഭാഗവും, അംഗങ്ങൾക്ക് പുസ്തകങ്ങളും പത്രങ്ങളും വേണ്ടപ്പോൾ നൽകാൻ ഉപശാലയിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ലൈ

ബ്രറിയിൽ വരുന്ന പത്രങ്ങളും മാസികകളുമെല്ലാം എന്നും ഹാളിലെ മേശമേൽ വയ്ക്കാറുണ്ട്. അംഗങ്ങൾക്ക് സൗകര്യമുള്ളപ്പോൾ അവ വായിക്കാം."

നടുവിലത്തെ ഹാളിൽനിന്നു അവർ പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോൾ എതാണ്ട് മണി ഒന്നായി. മുകളിൽ ഒന്നാം നിലയിലുള്ള ലഘുഭക്ഷണശാലയിലേക്ക് ശങ്കരൻനായർ അവരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞു കെട്ടിടത്തിന്റെ ബാക്കി ഭാഗങ്ങൾ കാണാൻ അവർ വീണ്ടും പുറപ്പെട്ടു.

ഉറന്ന വരാന്തയിലേക്ക് കടന്നപ്പോൾ ശേഖരൻ അത്ഭുതത്തോടെ പറഞ്ഞു:

"ഓ, ഈ തൂണുകൾക്ക് എന്തൊരു വലിപ്പവും പൊക്കവും! വെളിയിൽനിന്നു നോക്കിയപ്പോൾ ഇവ ഇത്ര വലുതാണെന്നു തോന്നിയില്ല."

"ഓരോ തൂണിനും ഇരുപത്തിയേഴ് അടി പൊക്കമുണ്ട്. അങ്ങനെ ആകെ നൂറിനാല്പത്തിനാല് തൂണുകൾ. അവ കെട്ടിടത്തെ ചുറ്റിനിന്നു ദൂരെനിന്നു നോക്കുമ്പോൾ ഈ മന്ദിരത്തിനാകെ ഒരു ഗാംഭീര്യം നൽകുന്നു".

"ഇതാണ് പ്രധാന ലൈബ്രറി", എന്നു. മുറികളിലേക്ക് കടന്നപ്പോൾ ശങ്കരൻ നായർ പറഞ്ഞു.

അവിടെ കണ്ണാടിയിട്ട അലമാരികളിൽ ആയിരമായിരം പുസ്തകൾ ഭംഗിയാംവണ്ണം അടുക്കി വച്ചിട്ടുള്ളതു അവർ കണ്ടു.

"യാതൊരു അനക്കവും ഇവിടില്ല!", ശങ്കരൻ നായരുടെ ഭാര്യ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"സഭാംഗങ്ങൾക്ക് പ്രശാന്തവും നിശ്ശബ്ദവുമായ അന്തരീക്ഷത്തിൽ ഇരുന്നു പഠിക്കാനാണു", ഭർത്താവു മറുപടി പറഞ്ഞു.

"എനിക്ക് ഈ മുറിയിൽ ഇരുന്നു പരീക്ഷയ്ക്കു പഠിക്കാൻ ആശ തോന്നുന്നു", എന്നായി ശേഖരൻ.

ശങ്കരൻ നായരുടെ ഭാര്യ തമാശയായിട്ട് പറഞ്ഞു:

"പാഠം പഠിക്കാതെ രക്ഷപെടാൻ അവനൊരു കാരണം കൂടി പറയാൻ കിട്ടി."

"പഠിക്കേണ്ട സമയത്ത് സുഖമായി ഉറങ്ങാനാണ് ഇതുപോലത്തെ മുറി ഇഷ്ടപ്പെടുന്നത്," എന്ന് ലീലയും കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

ഈ ഫലിതം പറച്ചിൽ ശേഖരനെ അല്പം അസ്വസ്ഥനാക്കി. പക്ഷേ, അച്ഛൻ അവന്റെ സഹായത്തിനെത്തി.

"അവരെയൊന്നും കാര്യമാക്കണ്ട, പാർലമെന്റ് അംഗങ്ങൾക്ക് ഇടയ്ക്കിടക്ക് ഉറങ്ങുകയും ചെയ്യാം."

അടുത്തതായി അവർ ഒന്നാം നിലയിലുള്ള നമ്പർ 53, 62, 63 എന്നീ കമ്മിറ്റി മുറികൾ സന്ദർശിച്ചു. 63-ാം നമ്പർ മുറിയിൽ എത്തിയപ്പോൾ അവിടെവച്ചാണ് നിയമസഭാദ്ധ്യക്ഷന്മാരുടെ സമ്മേളനങ്ങളും പാർട്ടിയോഗങ്ങളും പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ പത്രസമ്മേളനങ്ങളും നടത്താറുള്ളതെന്ന് ശങ്കരൻ നായർ വിശദീകരിച്ചു. 1942-ൽ ക്രിപ്സിന്റെ ദൗത്യത്തോടനുബന്ധിച്ചുള്ള സമ്മേളനങ്ങളും അവിടെ വച്ചാണ് നടന്നത്.

"എന്തിനാണ് ഇവയെ കമ്മിറ്റി മുറികൾ എന്നു വിളിക്കുന്നത്". ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

സർ സ്റ്റാഫോർഡ് ക്രിപ്സും ഇന്ത്യൻ നേതാക്കളും

"അതു് പറയാം. അടുത്ത കാലത്തു് പാർലമെന്റിന്റെ ജോലികൾ വളരെ കൂടിയിട്ടുണ്ടു്. എല്ലാ കാര്യങ്ങളും പൂർണ്ണസഭയിൽ വച്ചു് വിശദമായി പര്യാലോചിക്കാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. അതുകൊണ്ടു്, ഏതാനും അംഗങ്ങൾ അടങ്ങിയ കുറേ കമ്മിറ്റികളെ നിയമിക്കുന്നു. ഈ കമ്മിറ്റികൾ അത്തരം കാര്യങ്ങൾ വിശദമായി പര്യാലോചിച്ചു് സഭയ്ക്കു് റിപ്പോർട്ടു് സമർപ്പിക്കുന്നു. ആ കമ്മിറ്റികളുടെ യോഗങ്ങൾ ഈ മുറികളിൽ വച്ചാണു് നടത്തുന്നതു്. അതുകൊണ്ടാണീ പേരു്."

രണ്ടാമത്തെ തട്ടിലൂടെ നടന്നു പോകുമ്പോൾ ലീല ചോദിച്ചു;

"ഈ മുറികൾ ഏതാണു്?"

"പാർലമെൻറിലെ ജോലിക്കാരുടെ ഓഫീസു് മുറികളാണു്", ശങ്കരൻനായർ പറഞ്ഞു. "പാർലമെൻറിന്റെ കീഴിൽ ജോലി ചെയ്യുന്ന വളരെ ഉയർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ, ക്ലാർക്കുകൾ, പ്യൂണുകൾ എന്നിവർ ഈ കെട്ടിടത്തിൽ ഉണ്ടു്. പാർലമെൻറിനു് ജനങ്ങളോടുള്ള കടമ സുഗമമായും കാര്യക്ഷമമായും നടത്താൻ ഇവർ സഹായിക്കുന്നു. ഇനി നമുക്കു് വീട്ടിലേയ്ക്കു മടങ്ങാം. പക്ഷേ, അതിനുമുമ്പു് നാളെ നിങ്ങൾക്കു് സമ്മേളനം കാണാൻ പാസ്സുകൾക്കു് ഏർപ്പാടു ചെയ്യണം."

ചോദ്യങ്ങൾ :

1. പാർലമെൻറ് മന്ദിരത്തിനു് വൃത്താകാരം ഉചിതമാണെന്നു് തോന്നിയതെന്തുകൊണ്ടു്?
2. എന്തിനാണു് മന്ത്രിമാർക്കു് പാർലമെൻറ് മന്ദിരത്തിൽ ആഫീസുകൾ?
3. ഭാരതത്തിന്റെ എല്ലാ പ്രദേശങ്ങളിൽനിന്നും പാർലമെൻറ് മന്ദിരത്തിനു് സംഭാവനകളുണ്ടെന്നു പറയുന്നതെന്തുകൊണ്ടു്?
4. അംഗങ്ങൾക്കെന്തെല്ലാം സൗകര്യങ്ങളുണ്ടു്?
5. മന്ദിരത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിലെ ഹാളിന്റെ ചരിത്രപരമായ പ്രാധാന്യമെന്തു്?
6. കമ്മറ്റിമുറികൾ എന്തിനുവേണ്ടിയാണു്?

അദ്ധ്യായം ഏഴ്

പാർലമെൻറ് ഉൽഘാടനം

പാർലമെൻറിൻെറ ബഡ്ജറ്റ് സമ്മേളനത്തിൻെറ ഉൽഘാടന ദിവസമായിരുന്നു അത്. രണ്ടു സഭകളും ഒന്നര മണിക്കു് നടുവിലത്തെ ഹാളിൽ വച്ചു് ഒരു സംയുക്ത സമ്മേളനം കൂടുമെന്നും പ്രസിഡണ്ടു് ഒരു പ്രസംഗത്തോടുകൂടി പാർലമെൻറ് ഉൽഘാടനം ചെയ്യുമെന്നും ശങ്കരൻ നായർ കുടുംബാംഗങ്ങളോടു് പറഞ്ഞിരുന്നു. അവർ 12 മണിക്കു് വീട്ടിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു. പാർലമെൻറ് മന്ദിരത്തിൻെറ ഗേറ്റിൽ അവർ എത്തിയപ്പോൾ അവിടെ പോലീസുകാർ കാവൽ നിൽക്കുന്നതു കണ്ടു. അവർ പാസ്സുകൾ കാണിച്ചപ്പോൾ പ്രവേശനം അനുവദിക്കപ്പെട്ടു.

"ഇവിടെ ഈ പോലീസുകാർ എന്തിനാണു്?"; ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"സമ്മേളനം നടക്കുമ്പോൾ പാർലമെൻറ് മന്ദിരത്തിനു കാവൽ നിറുത്തിയിട്ടുള്ളതാണു്. അനുവാദമുള്ളവരൊഴികെ മറാരും മന്ദിരത്തിനകത്തു കടക്കാതെ ഇവർ സൂക്ഷിക്കുന്നു. പാർലമെൻറ് സിക്രട്ടറി കൊടുക്കുന്ന ഒരു പാസ്സു കൂടാതെ ആരേയും അകത്തു് കടക്കാൻ അനുവദിക്കയില്ല."

"വെളിയിൽ റോഡിലും പോലീസുകാർ ഉണ്ടല്ലോ", ലീല പറഞ്ഞു.

പ്രസിഡണ്ടിന്റെ ഘോഷയാത്ര

"പ്രസിഡന്റ് പാർലമെന്റ് ഉൽഘാടനം ചെയ്യാൻ ഇന്ന് രാഷ്ട്രപതിഭവനിൽനിന്ന് ആഡംബരപൂർവ്വം വരുന്നതുകൊണ്ടാണ് പോലീസുകാർ നിൽക്കുന്നത്.

അവർ അന്വേഷണ കാര്യാലയത്തിനടുത്തെത്തിയപ്പോൾ വിസ്താരമുള്ള കോണിപ്പടിയിലൂടെ കെട്ടിടത്തിന്റെ മുകളിലത്തെ നിലയിലേയ്ക്ക് അനവധി ആളുകൾ നടന്നുകയറുന്നതു കണ്ടു.

"ഈ ആളുകളൊക്കെ എങ്ങോട്ട് പോവുകയാണ്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"അവരെല്ലാം നമ്മേപ്പോലെ സഭാനടപടികൾ കാണാൻ വന്നിട്ടുള്ള സന്ദർശകരാണ്. സെൻട്രൽ ഹാളിന്റെ ഗ്യാലറിയിലേക്കാണ് അവർ പോകുന്നത്. ഞാനും നിങ്ങളെ അവിടെ വിട്ടിട്ട് എന്റെ സ്ഥാനത്തേയ്ക്ക് പോകട്ടെ."

ശങ്കരൻ നായരുടെ ഭാര്യയും കുട്ടികളും, അതിനകം തന്നെ സന്ദർശകരേക്കൊണ്ട് നിറഞ്ഞിരുന്ന പൊതു ഗ്യാലറിയിൽ, ചെന്നിരുന്നു. ശങ്കരൻ നായർ മറ്റു അംഗങ്ങളോടൊപ്പം ഹാളിലേക്ക് പോയി. അവരിൽ ചിലർ അവിടവിടെ കൂടിനിന്ന് പരസ്പരം അഭിവാദനം ചെയ്യുകയായിരുന്നു. മറ്റുള്ളവർ അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിനുനേരേ നിരകളായി ഇട്ടിട്ടുള്ള ഇരിപ്പിടങ്ങളിൽ ചെന്നിരുന്നുതുടങ്ങി. ഒന്നര മണിയോടു കൂടി സകലരും ഇരുന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഹാളിലും ഗ്യാലറിയിലും പരിപൂർണ്ണ നിശ്ശബ്ദത കളിയാടി. പെട്ടെന്ന് അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിനെതിരേയുള്ള വാതിൽക്കൽനിന്ന്, ഒരാൾ പാർലമെന്റംഗങ്ങളെ പ്രസിഡന്റിന്റെ ആഗമനവാർത്ത വിളിച്ചറിയിച്ചു. ഹാളിലും ഗ്യാലറികളിലുമുണ്ടായിരുന്ന സകലരും എഴുന്നേറ്റുനിന്നു. അഞ്ചാം നമ്പർ ഗേറ്റിലൂടെ അപ്പോൾത്തന്നെ ഹാളിലെത്തിയ പ്രസിഡന്റ് ഉപശാലയിൽനിന്നിറങ്ങി സാവധാനം ഹാളിൽ കടന്ന് അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിലേക്ക് നടന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ രണ്ടു സഭകളുടേയും സെക്രട്ടറിമാർ ഒപ്പം നടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ലോക് സഭയുടെ സ്പീക്കറും രാജ്യസഭയുടെ ചെയർമാനും അവരവരുടെ സെക്രട്ടറിമാരുടെ

പ്രസിഡൻറ് ഹാളിലേക്ക്

നേരേ പിന്നിൽ നടന്നിരുന്നു. അവരേത്തുടർന്ന് നടുവിലായി സൈനിക സെക്രട്ടറിയും അതിനുശേഷം പ്രസിഡൻറും ഒടുവിൽ രണ്ട് എ. ഡി. സി. മാരും നടന്നു. അവർ അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിൻെറ അടുത്തെത്തിയപ്പോൾ, സെക്രട്ടറിമാരും പ്രസിഡൻറിൻെറ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും പിന്നിൽ മാറിനിന്നു; പ്രസിഡൻറും രണ്ടു സഭകളുടെ അദ്ധ്യക്ഷന്മാരും പീഠത്തിൽ കയറി. ഇതുവരെയും സഭയും സന്ദർശകരും നിൽക്കുകയായിരുന്നു; പ്രസിഡൻറ് ആസനസ്ഥനായതിനുശേഷംമാത്രമേ അവരും ഇരുന്നുള്ളൂ. സഭകളുടെ സെക്രട്ടറിമാരും സൈനിക സെക്രട്ടറിയും അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിനു തൊട്ടു താഴേ ഉപവിഷ്ടരായി.

ഏതാനും മിനുട്ടുകൾ കഴിഞ്ഞു്, രാജ്യസഭാദ്ധ്യക്ഷൻ എഴുന്നേറ്റു് പാർലമെൻറിൻെറ ഉൽഘാടനപ്രസംഗം നടത്താൻ പ്രസിഡൻറിനോടു് അഭ്യർത്ഥിച്ചു. അനന്തരം പ്രസിഡൻറ് എഴുന്നേറ്റു് ഹിന്ദിയിലുള്ള തൻെറ പ്രസംഗം വായിച്ചുതുടങ്ങി.

ലീല അമർത്തിയ സ്വരത്തിൽ അമ്മയോടു് ചോദിച്ചു: "ഇതാണോ നമ്മുടെ പ്രസിഡൻറ് ഡോക്ടർ രാജേന്ദ്രപ്രസാദ്?"

"അതേ, അദ്ദേഹമാണു് നമ്മുടെ റിപ്പബ്ലിക്കിൻെറ ആദ്യത്തെ പ്രസിഡൻറ്. 'രാഷ്ട്രപതി' എന്നും അദ്ദേഹത്തെ പറയാറുണ്ടു്", അമ്മ മറുപടി പറഞ്ഞു.

"അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഇടത്തും വലത്തും ഇരിക്കുന്നതു് ആരൊക്കെയാണു്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"നിനക്കു് അറിഞ്ഞുകൂടേ? ഇടതുവശത്തിരിക്കുന്നതു് ലോക് സഭാ സ്പീക്കർ. മറേറതു് രാജ്യസഭാദ്ധ്യക്ഷൻ. അദ്ദേഹം ഇന്ത്യയുടെ ഉപരാഷ്ട്രപതിയും കൂടിയാണു്,"

"അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിൻെറ താഴേ ഇരിക്കുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ ആരൊക്കെയാണു്?"

"ഒന്നു് ലോക് സഭാ സെക്രട്ടറി; മറെറാന്നു് രാജ്യസഭാ സെക്രട്ടറി. യൂണിഫാം ധരിച്ചിട്ടുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥൻ പ്രസിഡൻറിൻെറ സൈനിക സെക്രട്ടറിയാണു്. എല്ലാ

ഡോ. രാജേന്ദ്രപ്രസാദ് രാഷ്ട്രപതിയായി സത്യപ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു

വിശേഷപ്പെട്ട പൊതുചടങ്ങുകളിലും പ്രസിഡന്റിനു് അകമ്പടി സേവിക്കുകയാണു് അയാളുടെ ജോലി''.

''പ്രസിഡന്റ് എന്താണു് പറയുന്നതു്?''

''പാർലമെന്റിന്റെ എല്ലാ പ്രധാന സമ്മേളനങ്ങളും പ്രസിഡന്റിന്റെ ഒരു പ്രസംഗത്തോടുകൂടിയാണു് ആരംഭിക്കാറുള്ളതു്. സാധാരണമായി ആ പ്രസംഗത്തിൽ അദ്ദേഹം തന്റെ ഗവണ്മെന്റ് കഴിഞ്ഞ മാസങ്ങളിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ വിവരിക്കുകയും, ഭാവിയിൽ അതിനുള്ള നയപരിപാടികൾ വെളിപ്പെടുത്തുകയും, ആ സമ്മേളനത്തിൽ പാർലമെന്റ് പാസ്സാക്കാനുള്ള നിയമങ്ങളെ പരാമർശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.''

''പക്ഷേ, എന്തിനാണദ്ദേഹം ഹിന്ദിയിൽ സംസാരിക്കുന്നതു്? പല അംഗങ്ങൾക്കും, പ്രത്യേകിച്ചും തെക്കുനിന്നു് വരുന്നവക്കു്, അദ്ദേഹം പറയുന്നതു് മനസ്സിലാവുകയില്ലല്ലോ?''

"ശരിതന്നെ, പക്ഷേ, ഹിന്ദി നമ്മുടെ രാഷ്ട്രഭാഷയാണെന്ന് നിനക്കറിയാമല്ലോ. സ്വാതന്ത്ര്യം കിട്ടുന്നതുവരെ. എല്ലാ സർക്കാർ കാര്യങ്ങൾക്കും നാം ഇംഗ്ലീഷ് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. ഇന്ന് നാം സ്വതന്ത്രരായതുകൊണ്ട്, നമുക്ക് നമ്മുടെ ഭാഷതന്നെ വേണം. നമ്മുടെ നാട്ടിലെ ഒരു വലിയ വിഭാഗം ആളുകൾക്ക് ഹിന്ദി പറയാനും മനസ്സിലാക്കാനും കഴിയും. അതുകൊണ്ട്, ഇന്ത്യയ്ക്കൊട്ടാകെ ഔദ്യോഗിക ഭാഷയായി നാമതിനെ സ്വീകരിച്ചു."

"പക്ഷേ, ഇന്ത്യയിലെ എല്ലാ ആളുകൾക്കും ഹിന്ദി സംസാരിക്കാനും മനസ്സിലാക്കാനും കഴിയുകയില്ലല്ലോ?"

"അറിഞ്ഞുകൂടാത്തവർ ഇന്നുതൊട്ട് അതു പഠിക്കണം. അതുകൊണ്ടാണ്, ഏതാണ്ട് പതിനഞ്ചു കൊല്ലത്തേക്ക് ഇംഗ്ലീഷ് വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാമെന്ന് തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളതു്. അതിനുശേഷം ഇംഗ്ലീഷല്ല, ഹിന്ദിമാത്രമായിരിക്കും ഔദ്യോഗിക കാര്യങ്ങൾക്കെല്ലാം ഉപയോഗിക്കുന്ന ഭാഷ."

"ഞങ്ങൾ സ്കൂളിൽ ഹിന്ദി പഠിക്കുന്നുണ്ട്", ലീല പറഞ്ഞു.

ഇതിനിടയ്ക്ക് പ്രസിഡൻറ് പ്രസംഗം തീർന്ന് ഇരുന്നു കഴിഞ്ഞു. ലോക് സഭാ സ്പീക്കർ എഴുന്നേറ്റു പ്രസിഡൻറിൻറെ പ്രസംഗത്തിന് കൃതജ്ഞത പറഞ്ഞു. പ്രസിഡൻറ് അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിൽനിന്നു താഴേ ഇറങ്ങിയപ്പോൾ, എല്ലാവരും വീണ്ടും എഴുന്നേറ്റുനിന്നു. അദ്ദേഹം ആദ്യത്തേപ്പോലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരാൽ അനുഗതനായി ഹാളിലൂടെ നടന്നു സഭയിൽനിന്നു പോവുകയും ചെയ്തു. ഈ ചടങ്ങുകളെല്ലാം കൂടെ ഏതാണ്ട് ഒരു മണിക്കൂറോളം നീണ്ടുനിന്നു. അതു കഴിഞ്ഞയുടനെ ആരംഭിച്ച ബഹളത്തിനിടയ്ക്ക് അംഗങ്ങളും സന്ദർശകരുമെല്ലാം സ്ഥലംവിട്ടുതുടങ്ങി.

ശങ്കരൻ നായരുടെ ഭാര്യപറഞ്ഞു: "നമുക്കിപ്പോൾ വീട്ടിൽ പോകാം. അച്ഛനു് ലോക് സഭാസമ്മേളനത്തിനു് പോകേണ്ടിവരും. അതുടനെ തുടങ്ങുകയാണു്. രണ്ടു സഭകളും കാണാൻ മറ്റൊരു ദിവസം നമ്മെ കൊണ്ടുപോവും."

ചോദ്യങ്ങൾ :

1) പ്രസിഡന്റ് പാർലമെന്റ് ഉൽഘാടനം ചെയ്യുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ പരിസേവിക്കുന്നവർ ആരെല്ലാം?
2) ഹിന്ദി പഠിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെന്താണ്?
3) സാധാരണമായി പ്രസിഡന്റിന്റെ പ്രസംഗം എന്തിനെ സംബന്ധിച്ചായിരിക്കും?
4) പാർലമെന്റിന്റെ ബഡ്ജറ് സമ്മേളനത്തിന്റെ ഉൽഘാടന ദിവസത്തെ വിവരിച്ചുകൊണ്ട് സ്നേഹിതനു് ഒരു കത്തെഴുതുക.

അദ്ധ്യായം എട്ട്

പാർലമെൻറിൻെറ പ്രവർത്തനം 1

അടുത്ത ദിവസം ശങ്കരൻ നായർ തൻെറ വിദ്യാർത്ഥികളെ ലോക് സഭ കാണാൻ കൊണ്ടുപോയി, മുകളിലത്തെ നിലയിലുള്ള പൊതുഗ്യാലറിയിൽ അവരെ വിട്ടിട്ട് മടങ്ങുന്നതിനു മുമ്പ് ഹാളിൻെറ അകത്തും പുറത്തുമുള്ള ഉപശാലകൾ അദ്ദേഹം അവർക്ക് കാണിച്ചുകൊടുത്തു. അകത്തെ ഉപ

ലോകസഭയുടെ അന്തർഭാഗം

ശാലയിൽ എത്താനും അംഗങ്ങൾ ഇരുന്നു് അന്നു് സഭയുടെ പരിഗണനയ്ക്കു വരാൻ ഇടയുള്ള ഏതോ പ്രധാന വിഷയത്തെപ്പറ്റി ചർച്ച ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു.

"സഭാംഗങ്ങളുടെ ഉപശാല എന്നാണിതിനു് പേരു്. അംഗങ്ങൾക്കു് ഇവിടിരുന്നു് സൗകര്യംപോലെ കാര്യങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യാം", ശങ്കരൻ നായർ വിശദീകരിച്ചു.

എന്നിട്ടദ്ദേഹം അവരെ മുകളിലത്തെ നിലയിലേക്കു് കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. ഹാളിന്റെ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളും കാണിച്ചുകൊടുത്തു. നടുവിലത്തെ ഹാളിനേപ്പോലെ അല്ലായിരുന്നു അതു്; അർദ്ധവൃത്താകൃതിയിലുള്ളതും മുകളിൽ സാമാന്യം താണ പരന്ന മച്ചോടുകൂടിയതുമാണു്. മുകളിൽ ഹാളിനു ചുറ്റും ഗ്യാലറികൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. താഴെ അംഗങ്ങളുടെ ഇരിപ്പിടങ്ങളും അർദ്ധവൃത്താകൃതിയിലാണു് നിരത്തി വെച്ചിരുന്നതു്. ആ വളയത്തിന്റെ രണ്ടറ്റങ്ങളേയും യോജിപ്പിച്ചിരുന്ന ഋജുരേഖയുടെ നേർക്കായിരുന്നു ഇരിപ്പിടങ്ങൾ എല്ലാം. ഋജുരേഖയുടെ നടുവിൽ അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിന്റെ പുറത്തു് സ്പീക്കറുടെ കസേരയുണ്ടായിരുന്നു.

അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിന്റെ നടുവിലേയ്ക്കു് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു് ശങ്കരൻ നായർ പറഞ്ഞു :

"അതാണു് സ്പീക്കർ ഇരിക്കുന്ന സ്ഥലം."

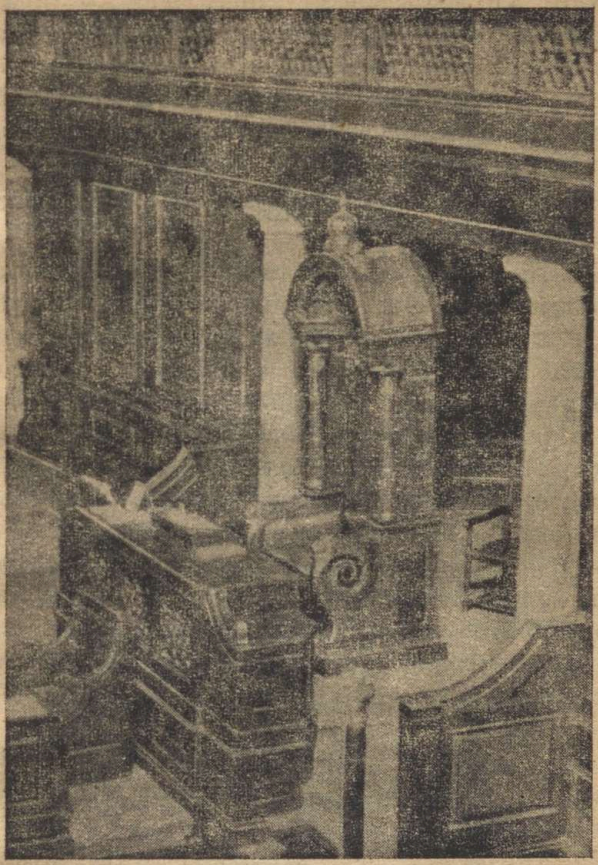
"അതിനു നേരേ താഴേയുള്ള കസേരയിൽ ആരാണിരിക്കുന്നതു്?". ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"അതു് സഭയുടെ സെക്രട്ടറിക്കുള്ളതാണു്. അയാളാണു് സഭയുടെ യോഗങ്ങൾ നടത്താനും നടപടികൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാനും വേണ്ട എല്ലാ ഏർപ്പാടുകളും ചെയ്യുന്നതു്."

സെക്രട്ടറിയുടെ കസേരയ്ക്കു മുന്നിലുള്ള മേശയെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു് ലില ചോദിച്ചു :

"ആ വലിയ മേശ എന്തിനാണു്?"

"സഭയുടെ മേശ എന്നാണതിനെ പറയാറു്. പാർലമെന്റിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന എല്ലാ പ്രധാന രേഖകളും അംഗങ്ങളുടെ അറിവിലേക്കായി ആ മേശപ്പുറത്തു് വെയ്ക്കുന്നു."

സ്പീക്കറുടെ കസേര

സ്പീക്കറുടെ കസേരയുടെ രണ്ടു വശത്തും പ്രത്യേകം മുറി പോലെ വേർതിരിച്ചിരുന്ന സ്ഥാനങ്ങളെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട് ഭാര്യ ചോദിച്ചു: "അതു് രണ്ടും എന്തിനാണ്?"

"അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിന്റെ വലതു വശത്തുള്ളതു് ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ഗ്യാലറിയാണു്. മന്ത്രിമാക്കു് വേണ്ട വി

വരങ്ങൾ പറഞ്ഞു കൊടുത്തു് സഹായിക്കാൻ സഭയിൽ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ട ഗവണ്മെൻറുദ്യോഗസ്ഥന്മാക്കാണതു്. ഇടതു വശത്തു് കാണുന്നതു് പ്രസിഡൻറിൻെറ അതിഥികൾക്കും കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും സ്പീക്കറുടെ പ്രത്യേക നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു് ഇരുത്താറുള്ള മറ്റു വിശിഷ്ടാതിഥികൾക്കും വേണ്ടിയുള്ള പ്രത്യേക ബോക്സു് ആണു്."

"ഇടത്തേ അറ്റത്തുള്ള കണ്ണാടിക്കൂട്ടു് എന്തിനാണു്?" ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"ശബ്ദ നിയന്ത്രണ മുറിയാണതു്. ചർച്ചാസമയത്തു് ഒരാൾ അതിനുള്ളിലിരുന്നു് പ്രസംഗകൻെറ ശബ്ദത്തിൻെറ അളവു് ആവശ്യംപോലെ കൂട്ടുകയോ കുറയ്ക്കുകയോചെയ്യുന്നു. ഹാളിൽ അവിടവിടേയായി പൊക്കമുള്ള സ്റ്റാൻഡുകൾ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു് നിങ്ങൾക്കു് കാണാമല്ലോ; അതെല്ലാം വളരെ ശക്തിയുള്ള മൈക്രോ ഫോണുകൾ ആണു്. പന്ത്രണ്ടടി അകലെനിന്നു് സംസാരിക്കുന്ന ആളിൻെറ ശബ്ദംപോലും ഗ്രഹിക്കാൻ അവയ്ക്കു് കഴിയും. അതുകൊണ്ടു് ആർക്കും സംസാരിക്കാൻ മൈക്രോഫോണിനടുത്തു് ചെല്ലേണ്ടതില്ല. അതുകൂടാതെ, ഓരോ സീറ്റിൻെറ പിന്നിലും ഓരോ ഉച്ചഭാഷിണി മറച്ചുവച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഒരംഗം തൻെറ സീറ്റിൽനിന്നു സംസാരിക്കുമ്പോൾ മൈക്രോഫോണിൽ കൂടി കടന്നുപോകുന്ന ശബ്ദത്തെ നിയന്ത്രണമുറിയിലുള്ള ആൾ നിയന്ത്രിച്ചു് ക്രമപ്പെടുത്തി തികച്ചും സ്വാഭാവികമാക്കിത്തീർക്കുന്നു."

"ഇതു് വളരെ നല്ലൊരേർപ്പാടാണു്. ഗ്യാലറിയിൽ ഇരിക്കുന്ന ആളുകൾക്കു് പ്രസംഗങ്ങൾ വ്യക്തമായി കേൾക്കാൻ സാധിക്കുമോ?"

"തീർച്ചയായും, ഗ്യാലറികളിലും ഉച്ചഭാഷിണികൾ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്."

സ്പീക്കറുടെ കസേരയ്ക്കു് എതിരേ, പൊതുഗ്യാലറിയുടെ താഴേ ഉണ്ടായിരുന്ന ചിത്രം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു് ശേഖരൻ ചോദിച്ചു: "ആരുടെ പടമാണതു്?"

"അതാണു് ശ്രീ വിത്തൽ ഭായി പട്ടേൽ, പഴയ നിയമസഭയുടെ ആദ്യത്തെ തിരഞ്ഞെടുത്ത അദ്ധ്യക്ഷൻ."

സ്പീക്കറുടെ കസേരയുടെ മുകളിൽ വിദ്യുച്ഛക്തികൊണ്ട് പ്രകാശിപ്പിച്ചിരുന്ന മുദ്രാവാക്യത്തെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട് ലീല ചോദിച്ചു : "അതിലെന്താണ് എഴുതിയിട്ടുള്ളതെന്ന് പറഞ്ഞുതരുമോ?"

" 'ധർമ്മചക്രപ്രവർത്തനായ' എന്നാണതു്; ധർമ്മചക്രം ചലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന എന്നർത്ഥം."

"എന്തിനാണതു് അവിടെ എഴുതിവച്ചിരിക്കുന്നതു്?"

"രാജ്യത്തിനുവേണ്ടി നിയമങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കാനുള്ളതാണ് ഈ സഭ എന്നറിയാമല്ലോ. ധർമ്മത്തെ നിലനിറുത്തുകയാണ് നിയമങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശം. അതിനു് ആവശ്യമുള്ള ഉചിതമായ നിയമങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുകയാണ് സഭാംഗങ്ങളുടെ കർത്തവ്യം; ഈ മുദ്രാവാക്യം അവരെ അക്കാര്യം ഓർമ്മപ്പെടുത്തുന്നു. ഇനി എനിക്ക് സഭയിൽ പോകാൻ നേരമായി. നിങ്ങൾക്ക് ഇവിടെയിരുന്ന് നടപടികൾ കാണാം", എന്നു് പറഞ്ഞിട്ട് ശങ്കരൻ നായർ ഹാളിലേക്ക് ഇറങ്ങിപ്പോയി.

ഈ സമയത്തിനിടയ്ക്ക് അംഗങ്ങൾ ഓരോരുത്തരായി അവരവരുടെ സ്ഥാനത്തു് എത്തി. സെക്രട്ടറിയും തന്റെ സ്ഥാനത്തുണ്ടായിരുന്നു. അയാളെ സഹായിക്കാനുള്ള പാർലമെന്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും എത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

യഥാസമയത്തു് സ്പീക്കറുടെ കസേരയുടെ പിറകിൽ അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിൽ സഭയുടെ മാർഷൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് സ്പീക്കറുടെ ആഗമനം വിളിച്ചറിയിച്ചു. സഭയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന എല്ലാവരും എഴുന്നേറ്റുനിന്നു. മാർഷലിന്റെ തൊട്ടുപിന്നാലെ വന്ന സ്പീക്കർ താഴേയിറങ്ങി സഭയെ മൂന്നു തവണ വന്ദിച്ചിട്ട് ആസനസ്ഥനായി. അംഗങ്ങളും അതുപോലെതന്നെ വന്ദിച്ചിട്ട് ഇരുന്നു. പിന്നീട് സെക്രട്ടറി എഴുന്നേറ്റ് ഒരു അംഗത്തിന്റെ പേരു വിളിച്ചു. ആ അംഗം എഴുന്നേറ്റ് സ്പീക്കറുടെ വലതു വശത്തു് സെക്രട്ടറിയുടെ മേശയുടെ സമീപത്തു് ചെന്നു. പ്രതിജ്ഞാവാക്യത്തിന്റെ ഒരു പ്രതി അയാൾക്കു് നൽകപ്പെട്ടു. അയാൾ ഇങ്ങനെ വായിച്ചു :

ഡോ. എസ്. രാധാകൃഷ്ണൻ പരേതനായ ശ്രീ മൗലങ്കറുടെകൂടെ

"ലോക്സഭയിലെ ഒരംഗമായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന നന്ദ്ലാൽ ആകുന്ന ഞാൻ, നിയമപ്രകാരം അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഇന്ത്യയുടെ ഭരണഘടനയോട് നിർവ്യാജമായ വിശ്വാസവും അനുസരണമനോഭാവവും പുലത്തിക്കൊള്ളാമെന്നും ഞാനിതാ ഏറെറടുക്കാൻ പോകുന്ന കത്തവ്യം

ആത്മാർത്ഥതയോടെ നിർവഹിക്കാമെന്നും ദൈവത്തിന്റെ പേരിൽ പ്രതിജ്ഞചെയ്യുന്നു.''

''എന്താണു് നടക്കുന്നതു്?'', പതുക്കെ അമ്മയോടു് ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

''ഈ അംഗത്തെ പുതുതായി പാർലമെൻറിലേക്കു് തിരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുകയാണു്. ഓരോ പുതിയ അംഗവും സഭയിൽ ആസനസ്ഥനായി, ഒരു പൂർണ്ണ അംഗമായിത്തീരുന്നതിനു മുമ്പു് ഈ പ്രതിജ്ഞചെയ്യണം'', അമ്മ പറഞ്ഞു.

ആ സഭാംഗം പ്രതിജ്ഞാവാചകം ചൊല്ലിത്തീർന്നു. എന്നിട്ടയാൾ സ്പീക്കറെ സമീപിച്ചു് ഹസ്തദാനം ചെയ്തു. അനന്തരം സ്പീക്കറുടെ കസേരയുടെ പിന്നിലൂടെ മേശയുടെ മറുവശത്തു് ചെന്നു സഭാംഗങ്ങളുടെ രജിസ്റ്ററിൽ ഒപ്പിട്ടശേഷം ഇരിപ്പിടത്തിലേക്കു് മടങ്ങി. ഇതുപോലെ മറ്റു ചില അംഗങ്ങളും പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തശേഷം ചോദ്യോത്തരങ്ങൾ ആരംഭിച്ചു.

ആദ്യം സ്പീക്കർ ഒരംഗത്തിന്റെ പേരു് വിളിച്ചു. അയാൾ എഴുന്നേറ്റു് ''ചോദ്യം നമ്പർ - ഒന്നു്'' എന്നു പറഞ്ഞു. മറെറാരു അംഗം എഴുന്നേറ്റു് മറുപടിയായി എന്തോ വായിച്ചു. പിന്നെ സ്പീക്കർ വേറൊരു അംഗത്തിന്റെ പേരു വിളിക്കുകയും, അയാളും ഒരു ചോദ്യത്തിന്റെ നമ്പർ പറയുകയും ചെയ്തു. നാലാമതൊരംഗം അതിനു് മറുപടി പറഞ്ഞു. ഇതു് കുറേ നേരത്തേയ്ക്കു് നടന്നു. ഇതെല്ലാം എന്താണെന്നു് ആ കുട്ടികൾക്കു് മനസ്സിലായില്ല.

അമ്മ വിശദീകരിച്ചു: ''ഇതാണു് പാർലമെൻറിലെ ചോദ്യോത്തരസമയം എന്നു പറയുന്നതു്. ഓരോ ദിവസത്തെയും സമ്മേളനത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ മണിക്കൂർ ചോദ്യം ചോദിക്കാനും ഉത്തരം പറയാനും ഉപയോഗിക്കുന്നു. നമ്പർ പറയുന്ന അംഗം ചോദ്യം ചോദിക്കുകയാണു്. ഉത്തരം പറയുന്നതു് ഒരു മന്ത്രിയാണു്.''

നമ്പർ മാത്രം പറഞ്ഞാൽ ചോദ്യമെന്താണെന്നു് മന്ത്രിക്കെങ്ങനെ മനസ്സിലാകും?'', ലീല ചോദിച്ചു.

''ഓരോദിവസവും ചോദിക്കുന്ന ചോദ്യങ്ങളുടെ സംഖ്യ വളരെ വലുതാണു്; എന്നു മാത്രമല്ല, ഉത്തരം തയാറാക്കാൻ

മന്ത്രിമാക്ക് കുറേ സമയം ആവശ്യമുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് നേരത്തേതന്നെ ചോദ്യം മന്ത്രിമാക്കയയ്ക്കുന്നു. അവയെല്ലാം അച്ചടിച്ച് അക്കവും ഇടുന്നു. എല്ലാ അംഗങ്ങൾക്കും അതിന്റെ കോപ്പികൾ കിട്ടും. ഓരോ ദിവസവും ഒരു പ്രത്യേക അംഗത്തിനു് ചോദിക്കാനുള്ള ചോദ്യത്തിന്റെ സമയമാവുമ്പോൾ സ്പീക്കർ അയാളുടെ പേരു വിളിക്കും. സമയം കളയാതിരിക്കാൻവേണ്ടി ആ അംഗം ചോദ്യം മുഴുവൻ വായിക്കാതെ നമ്പർമാത്രം പറയുന്നു. പിന്നീട് മന്ത്രി മറുപടിയും പറയുന്നു.''

''അംഗങ്ങൾ എന്തിനാണു് ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കുന്നതു്?''

''അവർ ജനപ്രതിനിധികളാണെന്നു നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലോ. ജനങ്ങളുടെ നന്മയ്ക്കുവേണ്ടി ജനങ്ങളുടെ ഇഷ്ടമനുസരിച്ചാണു് ഗവണ്മെൻറ് പ്രവർത്തിക്കുന്നതെന്നു് ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ടതു് അവരുടെ കടമയാണു്. അവർ എല്ലാത്തരം കാര്യങ്ങളേയും പറ്റി ഓരോ ദിവസവും ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിച്ചു് പൊതുജനങ്ങളുടെ നന്മയ്ക്കുവേണ്ടി വിവരം ശേഖരിക്കുന്നു. ചിലപ്പോൾ ഒരു ചോദ്യത്തിന്റെ ഫലമായി സാരമായ തെറ്റുകൾ എല്ലാവരുടേയും ശ്രദ്ധയിൽ കൊണ്ടുവന്നു് കാര്യങ്ങൾ ശരിപ്പെടുത്താൻ കഴിയുന്നു.''

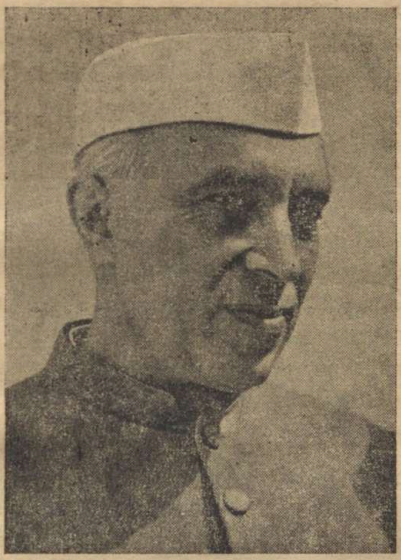
''ഈ സഭയിൽ എത്ര അംഗങ്ങളുണ്ടു്?'', ലീല ചോദിച്ചു.

''ഇപ്പോൾ ആകെയുള്ള അംഗങ്ങളുടെ സംഖ്യ നാനൂറ്റി തൊണ്ണൂറൊമ്പതു് (499) ആണു്. ഈ സഭയിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ ആകാമെന്നു തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളതു് 500''.

ഈ അംഗങ്ങളെയെല്ലാം ജനങ്ങളാണോ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതു്?''

''അവരെയെല്ലാം അഞ്ചു കൊല്ലത്തിൽ ഒരിക്കൽ നടത്തുന്ന തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ ജനങ്ങൾ നേരിട്ടു് തിരഞ്ഞെടുക്കുകയാണു്.''

സഭയിലെ ഗവണ്മെൻറ് ബഞ്ചുകളുടെ മുൻവരിയിലേക്കു് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു് ശേഖരൻ പറഞ്ഞു :

പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ. നെഹ്റു

"ഇതാ, നമ്മുടെ പ്രധാനമന്ത്രി പണ്ഡിറ്റ് ജവഹർലാൽ നെഹ്റു. അദ്ദേഹം സംസാരിക്കാൻ എഴുന്നേൽക്കുകയാണു്."

"അദ്ദേഹം ഈ സഭയുടെ നേതാവുകൂടിയാണു്. ഏതോ ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട പ്രമേയം അവതരിപ്പിക്കാൻ പോവുകയാണദ്ദേഹം", ശങ്കരൻ നായരുടെ ഭാര്യ പറഞ്ഞു.

"ഒരു നേതാവു് എന്തിനാണു്? സഭയുടെ തലവൻ സ്പീക്കറല്ലേ?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"ശരിതന്നെ. പക്ഷേ, സ്പീക്കർ ഒരു മദ്ധ്യസ്ഥനേപ്പോലെയാണു്. സഭയിൽ സാധാരണമായി പല കക്ഷികൾ ഉണ്ടായിരിക്കും. ഓരോന്നിനും ഓരോ നേതാവും ഭരണം നടത്തുന്ന ഭൂരിപക്ഷകക്ഷിയുടെ നേതാവിനെ 'സഭാനേതാവു്' എന്നു പറയുന്നു, സഭയുടെ പരിഗണനയ്ക്കു വരുന്ന എല്ലാ മുഖ്യകാര്യങ്ങളിലും പ്രധാന പങ്കു് വഹിക്കുന്നതു്

അദ്ദേഹമാണ്. അദ്ദേഹത്തോട് കൂടി ആലോചിച്ചിട്ടാണ് സ്പീക്കർ സഭാനടപടികൾക്കെല്ലാം ക്രമീകരണം ചെയ്യുന്നത്.

"മറ്റു കക്ഷികളുടെ നേതാക്കന്മാരോ?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"സാധാരണയായി അടുത്ത വലിയ കക്ഷിയുടെ നേതാവിനെ പ്രതിപക്ഷനേതാവ് എന്നു പറയുന്നു. പ്രതിപക്ഷകക്ഷിയുടെ പ്രധാനജോലി ഗവണ്മെന്റിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ വിമർശിക്കയും ഗവണ്മെന്റ് ജനങ്ങളുടെ താല്പര്യത്തിനു വിരുദ്ധമായി യാതൊന്നും ചെയ്യാതെ സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയുമാണ്. പ്രതിപക്ഷകക്ഷിക്ക് സഭയുടെ വിശ്വാസം നഷ്ടപ്പെട്ടുകയോ ഗവണ്മെന്റ് രാജിവയ്ക്കുകയോ ചെയ്യുമ്പോൾ ഭരണം ഏറ്റെടുക്കാനുള്ള ശക്തിയും ഈ കക്ഷിക്കുണ്ടായിരിക്കണം."

"ഈ സഭയിലെ പ്രതിപക്ഷകക്ഷി ഏതാണ്?"

"പ്രതിപക്ഷകക്ഷി എന്നു ശരിക്കു പറയാവുന്ന ഒരു കക്ഷിയും ഇവിടെയില്ല. അനവധി ഗ്രൂപ്പുകൾ ഇവിടെ ഉണ്ട്. ഒന്നിനും ശക്തിയുള്ള പ്രതിപക്ഷമായി നിൽക്കാനുള്ള കഴിവില്ല."

താഴെ, സഭാനേതാവ് പ്രധാനപ്പെട്ടൊരു പ്രമേയം സഭയിൽ അവതരിപ്പിക്കയും അതിനെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രസംഗം ആരംഭിക്കയും ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു.

"പ്രമേയം എന്നു വച്ചാൽ എന്താണ്?"

"പൊതുപ്രാധാന്യമുള്ള ഏതെങ്കിലും വിഷയത്തെപ്പറ്റി സഭയുടെ അഭിപ്രായത്തിനേടയോ നിർദ്ദേശത്തിനേടയോ പ്രകടനമാണത്. ഏതംഗത്തിനും പ്രമേയം അവതരിപ്പിക്കാം. തുടർന്ന് അതിനെപ്പറ്റി ഒരു ചർച്ച നടക്കുന്നു. അവസാനം സ്പീക്കർ അതു വോട്ടിനിടുന്നു. സഭയ്ക്ക് അതു സ്വീകരിക്കുകയോ തള്ളിക്കളയുകയോ ചെയ്യാം", അമ്മ വിശദീകരിച്ചു.

കുറേ നേരം കഴിഞ്ഞു് പ്രസിഡണ്ടിനോടു് നന്ദി പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പ്രമേയം സഭ പരിഗണനയ്ക്കെടുത്തു. ഒരംഗം എഴുന്നേറ്റ് തലേ ദിവസം പാർലമെന്റിൽ പ്രസിഡണ്ടു് ചെയ്ത പ്രസംഗത്തിനു് കൃതജ്ഞത പറഞ്ഞുകൊ

ണ്ടുള്ള ഒരു സന്ദേശം പ്രസിഡണ്ടിനു് സമർപ്പിക്കണമെന്നഭ്യർത്ഥിച്ചു.

"ഇതെന്താണു്?", എന്നു ശേഖരൻ അന്വേഷിച്ചു.

"ഇതിനെ കൃതജ്ഞതാ പ്രമേയം എന്നു പറയുന്നു. സഭയുടെ തീരുമാനം ആവശ്യമുള്ള എല്ലാ കാര്യങ്ങളും, ഒരു അഭ്യർത്ഥനയുടെ രൂപത്തിൽ സഭയുടെ മുന്നിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ആ പ്രമേയത്തിനു് നോട്ടീസ് നൽകിയിരുന്ന അംഗം വിഷയം അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ചർച്ച അവസാനിക്കുമ്പോൾ, ഒരു പ്രശ്നത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ സ്പീക്കർ അക്കാര്യം അംഗങ്ങളുടെ മുന്നിൽ വയ്ക്കുകയും അവർ വോട്ടു ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു."

"എന്താണീ കൃതജ്ഞതാ പ്രമേയം?", ലീല ചോദിച്ചു.

"ഇന്നലെ പ്രസിഡന്റ് നടത്തിയ പ്രസംഗത്തിനു് അദ്ദേഹത്തോടു് നന്ദി പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് സഭയിലെ അംഗങ്ങൾ പ്രസിഡന്റിനു് സമർപ്പിക്കുന്ന ഒരു സന്ദേശമാണതു്. ഒരു അംഗം അതു് അവതരിപ്പിക്കുന്നു. രണ്ടോ മൂന്നോ ദിവസം അതിനെപ്പറ്റി ചർച്ച നടക്കുന്നു. ഓരോ സമ്മേളനത്തിന്റേയും ആരംഭത്തിൽ ഗവണ്മെന്റിന്റെ നയപരിപാടികളെപ്പറ്റി പൊതുവായി ചർച്ച ചെയ്യാൻ അംഗങ്ങൾക്കിതു് അവസരം നൽകുന്നു, ചർച്ചയ്ക്കുശേഷം ഔപചാരികമായി ഈ സന്ദേശം പ്രസിഡന്റിനു് സമർപ്പിക്കുന്നു."

"അതാ, അവിടെ എന്തോ കുറിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു് ആരാണു്?", സ്പീക്കറുടെ കസേരയ്ക്കു മുകളിലുള്ള പത്രക്കാരുടെ ഗ്യാലറിയിലേക്കു് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു് ലീല ചോദിച്ചു.

"അവർ പത്രപ്രതിനിധികൾ ആണു്. പാർലമെന്റ് നടപടികളുടെ ഒരു റിപ്പോർട്ട് ഓരോ പത്രവും എന്നും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നു. സഭാനടപടികൾ കണ്ടു് റിപ്പോർട്ടാക്കാൻ ഓരോ പത്രവും ഒരു പ്രതിനിധിയെ സഭയിലേക്കു് അയയ്ക്കാറുണ്ടു്."

"പാർലമെന്റ് നടപടികൾ പത്രങ്ങൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതു് എന്തിനാണു്?"

"വെളിയിലുള്ള ജനങ്ങൾക്ക് അവരുടെ പരമാധികാരനിയമസഭയിൽ എന്തു നടക്കുന്നു എന്നറിയാൻ താല്പര്യമുണ്ട്. രാജ്യത്തിന്റെ യഥാർത്ഥഭരണാധികാരികൾ എന്നു നിലയ്ക്ക് പാർലമെന്റ് എന്തു ചെയ്യുന്നു എന്നറിയാനുള്ള അവകാശവും അവർക്കുണ്ട്."

"അപ്പോൾ പത്രങ്ങൾ ജനങ്ങൾക്ക് വലിയ സേവനം ചെയ്യുന്നുണ്ടല്ലോ?", ശേഖരൻ പറഞ്ഞു.

"അതാ, സെക്രട്ടറിയുടെ അടുത്തിരിക്കുന്ന ആളുകളും എന്തോ എഴുതി എടുക്കുന്നുണ്ട്", ലീല ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു.

"പാർലമെന്റിന്റെ ഔദ്യോഗികലേഖകന്മാരാണവർ. സഭയുടെ ഔദ്യോഗിക രേഖകൾക്കുവേണ്ടി നടപടികളെയെല്ലാം റിപ്പോർട്ട് അതേപടി തയാറാക്കാൻ പാർലമെന്റ് അവരെ നിയമിച്ചിരിക്കയാണ്."

ചോദ്യങ്ങൾ :

1) ലോക്സഭയിലെ ഇരിപ്പിട സൗകര്യങ്ങൾ വിവരിക്കുക.
2) സ്പീക്കറുടെ ചുമതലകൾ ഏവ?
3) ലോക് സഭയിലെ ശബ്ദസംവിധാനം വിവരിക്കുക.
4) ലോക് സഭയിൽ എന്ത് മുദ്രാവാക്യമാണ് ലിഖിതം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്?
5) ചോദ്യോത്തരവേളയ്ക്കാണ് പ്രാധാന്യം?
6) കൃതജ്ഞതാ പ്രമേയമെന്ന് പറഞ്ഞാലെന്ത്?
7) പത്രപ്രതിനിധികൾക്ക് പ്രത്യേക സ്ഥാനം കൊടുക്കുന്നതെന്തിനാണ്?
8) അടിയന്തിരപ്രമേയമെന്നു വച്ചാലെന്ത്?
9) അംഗങ്ങൾ അനുസരിക്കേണ്ട നിയമങ്ങൾ ഏവ?

അദ്ധ്യായം ഒമ്പതു്

പാർലമെൻറിന്റെ പ്രവർത്തനം 2

അതിനടുത്ത ദിവസം ശങ്കരൻ നായരോടുകൂടി അവർ രാജ്യ സഭയിലേയ്ക്കു് പോയി. ലോകസഭാഹാളിന്റെ ആകൃതിയും അതേ വലിപ്പവും തന്നെയാണു് ഈ ഹാളിനുമുള്ളതു്. സജ്ജീകരണങ്ങളും അതേമാതിരി തന്നെ. അവർ സഭയിൽ എത്തിയപ്പോൾ അതു് നിറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. നടപടികളും ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

"ഈ സഭയിൽ എത്ര അംഗങ്ങളാണുള്ളതു്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"ഇപ്പോൾ 219 പേരുണ്ടു്. ആകെ ആകാവുന്ന എണ്ണം 250. ലോക്സഭയുടെ നേരേ പകുതി", അച്ഛൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

"ഇവരേയും ജനങ്ങളാണോ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതു്?"

"എല്ലാവരേയും അല്ല. പന്ത്രണ്ടു പേരെ കലകളിലും സാഹിത്യത്തിലും ശാസ്ത്രത്തിലും സാമൂഹ്യ സേവനത്തിലും പ്രസിദ്ധി നേടിയ പൗരന്മാരിൽനിന്നു് രാഷ്ട്രപതി നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യുന്നു. ബാക്കിയുള്ളവർ നേരിട്ടല്ലാതെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവരാണു്. ആതായതു് ഓരോ സംസ്ഥാനത്തേയും നിയമസഭയിലെ പ്രതിനിധികൾ ആണു് ഇവരെ തിരഞ്ഞെടുത്തതു്. ഓരോ നിയമസഭയും തിരഞ്ഞെടുക്കേണ്ട അംഗങ്ങളുടെ സംഖ്യ ക്ലിപ്തപ്പെടുത്തീയിട്ടുണ്ടു്."

"ഇവരെ തിരഞ്ഞെടുത്തിട്ടുള്ളതും അഞ്ച് കൊല്ലത്തേയ്ക്കാണോ?"

"അല്ല, ലോക്സഭയേപ്പോലെയല്ല രാജ്യസഭ; ഇതൊരു സ്ഥിരമായ സ്ഥാപനമാണ്. ഇതിനെ ഒരിക്കലും പിരിച്ചുവിടാറില്ല; പക്ഷേ, രണ്ട് കൊല്ലത്തിൽ ഒരിക്കൽ ഇതിലെ അംഗങ്ങളുടെ മൂന്നിലൊരു ഭാഗം പിരിഞ്ഞുപോകുന്നു; അവരുടെ സ്ഥാനത്തു് പുതിയ അംഗങ്ങളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയോ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യുകയോ ചെയ്യുന്നു.".

"ഇപ്പോൾ അവരെന്താണ് ചച്ച് ചെയ്യുന്നതു്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു; സഭയിൽ എന്താണ് നടക്കുന്നതെന്ന് അവനു് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

"ഒരു അടിയന്തിര പ്രമേയം ചച്ച് ചെയ്യുകൊണ്ടിരിക്കയാണ്, അടിയന്തിരപ്രാധാന്യമുള്ള ഒരു കാര്യം സഭ പര്യാലോചിക്കണമെന്ന് ഒരംഗം ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്നിരിക്കട്ടെ; ഉദാഹരണത്തിനു്, ഒരു റയിൽവേ അപകടമോ എവിടെയെങ്കിലും നടക്കുന്ന ഒരു ലഹളയോ ആണെന്നു് വച്ചുകൊള്ളു; ആ ദിവസത്തെ സാധാരണ കാര്യപരിപാടിയിൽ അതിന്റെ പരിഗണന ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ വൈകുന്നേരം അതു് ചച്ചചെയ്യാൻ സഭാനടപടികൾ നിറുത്തിവയ്ക്കണമെന്നു് അയാൾക്കാവശ്യപ്പെടാം. ചോദ്യോത്തരസമയം കഴിഞ്ഞ ഉടനെ ഈ പ്രമേയത്തിനു് അയാൾ അനുവാദം ആവശ്യപ്പെടണം. സഭ അനുവാദം നൽകിയാൽ അന്നത്തെ സാധാരണ നടപടികൾ ചുരുക്കിയിട്ടു് അയാൾ അവതരിപ്പിച്ച പ്രമേയം ചച്ചയ്ക്കെടുക്കുന്നു. അടിയന്തിര പ്രമേയം ചച്ചയ്ക്കെടുക്കണമോ വേണ്ടയോ എന്നാണു് അവരിപ്പോൾ ചച്ച് ചെയ്യുന്നതു്."

"ഇതാകെക്കൂടി മനസ്സിലാക്കാൻ പ്രയാസം തന്നെ," ശേഖരൻ പറഞ്ഞു.

"അതേ. സഭയിൽ ആദ്യമായി വരുമ്പോൾ അംഗങ്ങൾക്കുപോലും ഈ നടപടിക്രമങ്ങളെല്ലാം അറിയാമായിരിക്കയില്ല. സഭയിലെ പരിചയംകൊണ്ടു മാത്രമേ ഈ കാര്യങ്ങളൊക്കെ മനസ്സിലാക്കാൻ അവക്കു് കഴിയൂ."

"ഈ നിയമങ്ങളെല്ലാം അവർ അനുസരിക്കണമെന്നുണ്ടോ?", ലീല ചോദിച്ചു.

"വേണം. അല്ലാത്തപക്ഷം കുഴപ്പവും ബഹളവും ഉണ്ടാകും, സഭയിലെ ചടങ്ങുകൾ നിയന്ത്രിക്കാനും ക്രമപ്പെടുത്താനും വേണ്ടിയുള്ളതാണ് ഈ നിയമങ്ങൾ. സഭാംഗങ്ങളെല്ലാം അവയെ വേണ്ടവണ്ണം അനുസരിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് സഭാദ്ധ്യക്ഷൻ ഉറപ്പു വരുത്തേണ്ടതാണ്".

"പാർലമെന്റ് അംഗങ്ങൾ എല്ലാ പ്രത്യേക അവകാശങ്ങളും ഉള്ളവരാണെന്ന് ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു. അവരുടെ കാര്യത്തിലും, സ്കൂൾകുട്ടികൾക്കുള്ളതു പോലെ, വളരെ നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഉണ്ടല്ലോ", ശേഖരൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

ശങ്കരൻ നായർ പുഞ്ചിരിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു : "അതു ശരിയാണ്. ക്ലാസ്സിലെ നിയമങ്ങളോട് വളരെ സാമ്യമുള്ളതു തന്നെ നിയമങ്ങൾ ഇവിടെയുണ്ട്. ഉദാഹരണത്തിന്, എന്നും സഭയിൽ പ്രവേശിച്ച ഉടനെതന്നെ ഉപശാലയിലുള്ള ഹാജർ പുസ്തകത്തിൽ അവർ ഒപ്പിടണം. അവരെല്ലാം സാക്ഷ്യപത്രങ്ങളും കൂടെ കൊണ്ടുവരണം; അല്ലെങ്കിൽ ഇവിടെ ജോലി നോക്കുന്ന പോലീസുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ അവരെ സഭയിൽ കടക്കാൻ അനുവദിച്ചില്ലെന്നു വരും. അപരിചിതരാരും അകത്തു കടക്കാതെ സൂക്ഷിക്കുകയാണ് ഈ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ജോലി. ഇതിനും പുറമേ, സ്പീക്കർ സഭയിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ അംഗങ്ങളെല്ലാം എഴുന്നേറ്റു നില്ക്കണം. തങ്ങളുടെ സ്ഥാനത്തു് ഇരിക്കുമ്പോഴും അവിടെനിന്നെഴുന്നേറ്റു പോവുമ്പോഴും അദ്ധ്യക്ഷനെ വന്ദിക്കണം. അവർ 'സഭയ്ക്കു കുറുകെ പോകാൻ' പാടില്ല; അതായതു്, സഭാനടപടികൾ നടക്കുമ്പോൾ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു അംഗത്തിനും സ്പീക്കർക്കും ഇടയിലൂടെ അയാൾ കടന്നുപോകാൻ പാടില്ല. സഭയിൽ ജോലി നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സമയത്തു് അംഗങ്ങൾ തമ്മിൽ ഉറക്കെ സംസാരിക്കാനും പാടില്ല. സഭയിൽ വച്ചു് അവിടെ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ജോലിയോടു് ബന്ധമില്ലാത്ത പത്രമോ, പുസ്തകമോ, മാസികയോ മറ്റോ അവരാരും വായിക്കാൻ

UNIVERSITY LIBRARY
13 AUG 1984

പാടില്ല. സംസാരിക്കാനാഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ എഴുന്നേറ്റു നിൽക്കണം.' 'സ്പീക്കറുടെ ശ്രദ്ധയിൽ പെടുക'യും അദ്ദേഹം സംസാരിക്കാൻ അനുവദിക്കയും ചെയ്താൽമാത്രമേ സംസാരിച്ചു തുടങ്ങാവൂ. സ്പീക്കർ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുമ്പോൾ അംഗങ്ങളാരും എഴുന്നേല്ക്കുകയോ സഭ വിട്ട് പോവുകയോ ചെയ്യരുതു്. അറുപതു് ദിവസത്തിൽ കൂടുതൽ സഭയിൽ അവർക്കു് ഹാജരാകാതിരിക്കണമെങ്കിൽ, അതിനു സഭയുടെ അനുവാദം വാങ്ങണം''.

''എല്ലാം വളരെ രസകരമാണല്ലോ. അപ്പോൾ അച്ഛനും വെറുമൊരു സ്കൂൾ കുട്ടി തന്നെ'', പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു് ലീല പറഞ്ഞു.

കളിയാക്കുന്ന മട്ടിൽ പുഞ്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു് ശങ്കരൻ നായരുടെ ഭാര്യ പറഞ്ഞു: ''പ്രായം കുറേ കടന്ന സ്കൂൾകുട്ടിയാണെന്നേയുള്ള.''

ശങ്കരൻ നായരും ആ ഫലിതം ആസ്വദിച്ചുകൊണ്ടു് അതിൽ പങ്കുകൊണ്ടു: ''പക്ഷേ, സഭയ്ക്കകത്തു് സംഭാഷണസ്വാതന്ത്ര്യം ഞങ്ങൾക്കു് പരിപൂർണ്ണമായിട്ടുണ്ടു്. എന്തിനേക്കുറിച്ചും ഞങ്ങൾക്കു് സംസാരിക്കാം. ഭയമോ പക്ഷപാതമോ കൂടാതെ ഏതു ഭരണാധികാരിയേയും വിമർശിക്കയും ചെയ്യാം.''

അപ്പോൾ സഭയുടെ പരിഗണനയ്ക്കു് വിഷയമായ ഒരു ബില്ലിനേക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ച ആരംഭിച്ചു.

''ബിൽ എന്നു വച്ചാൽ എന്താണു്?'', ലീല ചോദിച്ചു.

ശങ്കരൻ നായർ വിശദീകരിച്ചു: ''നല്ല രീതിയിലുള്ള ഭരണത്തിനും ജനങ്ങളുടെ സുഖത്തിനും ആവശ്യമുള്ള നിയമങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുകയാണു് പാർലമെന്റിന്റെ പ്രധാന ചുമതല എന്നറിയാമല്ലോ. ഓരോ വർഷവും ബഡ്ജറ്റ് പാസ്സാക്കി ഗവണ്മെന്റിന്റെ ചിലവിനു് വേണ്ട പണം നിക്കിവയ്ക്കുകയും പണമുണ്ടാക്കാൻ ജനങ്ങളുടെ മേൽ നികുതി ചുമത്തുകയും ചെയ്യേണ്ടതു് സഭയാണു്. പാർലമെന്റിന്റെ പരിഗണനയ്ക്കായി അവതരിപ്പിക്കുന്ന നിയമത്തിന്റെ നക്കലാണു് ബിൽ. ഓരോ ബില്ലും പാസ്സാക്കുന്നതിനു മുമ്പു് മൂന്നു തവണ സഭയിൽ വായിക്കുന്നു. ആദ്യം

ബില്ലിന്റെ മുമ്പത്തെ വകുപ്പുകൾ അംഗീകരിക്കുന്നതിനുള്ള അനുവാദം ആവശ്യപ്പെടുന്നു. അദ്ധ്യക്ഷൻ സഭയുടെ അംഗീകാരത്തിനു് ആ ചോദ്യം സമർപ്പിക്കുന്നു. ഒരു അംഗവും അതിനെ എതിർക്കാതിരിക്കയോ, അനുവാദം നൽകുന്നതിനെ ഭൂരിപക്ഷം അനുകൂലിക്കുകയോ ചെയ്താൽ ആ ബിൽ അവതരിപ്പിക്കാൻ അനുവാദം നൽകിയിരിക്കുന്നു എന്നു് സ്പീക്കർ പ്രഖ്യാപിക്കും. അവതാരകൻ പിന്നീടതിനെ ഔപചാരികമായി അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ, ചർച്ച ഒന്നും നടക്കുന്നില്ല. ബില്ലിന്റെ പേരു മാത്രമേ വായിക്കുകയുള്ളൂ. ഇതിനെയാണു് ബില്ലിന്റെ ഒന്നാം വായന എന്നു പറയുന്നതു്.

"രണ്ടാം വായന സമയത്തു്, ബില്ലിന്റെ തത്വങ്ങളേയും പ്രധാനവ്യവസ്ഥകളേയുംപറ്റി ഒരു സാമാന്യ ചർച്ച നടക്കുന്നു; അംഗങ്ങൾക്കു് വേണമെങ്കിൽ ബില്ലിനെ എതിർക്കാം: അല്ലെങ്കിൽ, ഒരു സെലക്ടു് കമ്മിറ്റിയുടേയോ പാർലമെന്റിന്റെ ഇരുസഭകളിലും നിന്നുള്ള ഒരു സംയുക്ത സെലക്ടു് കമ്മിറ്റിയുടേയോ പരിഗണനയ്ക്കു് ബിൽ മാറ്റിവയ്ക്കണമെന്നോ, പൊതുജനാഭിപ്രായം അറിയാൻ വിതരണം ചെയ്യണമെന്നോ ആവശ്യപ്പെടുന്ന മറ്റു പ്രമേയങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കാം. ഇങ്ങനെ ആവശ്യപ്പെടുന്നതു് ഏതെങ്കിലും ഒരു അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആയിരിക്കണം. ബില്ലിന്റെ അടിസ്ഥാന തത്വങ്ങൾ പൊതുനന്മയ്ക്കു് ബാധകമാണെന്നോ, വ്യവസ്ഥകൾക്കു് പോരായ്മയുണ്ടെന്നോ, കൂടുതൽ സമഗ്രമായൊരു ബിൽ ആവശ്യമാണെന്നോ, ഇത്തരം ഒരു ബില്ലിനു തക്ക കാലമായിട്ടില്ലെന്നോ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാം. വാദപ്രതിവാദത്തിനുശേഷം സ്പീക്കർ ഒരു വോട്ടെടുപ്പു് നടത്തുന്നു. ഹാജരുള്ള അംഗങ്ങളിൽ ഭൂരിപക്ഷവും പ്രമേയത്തെ എതിർക്കയാണെങ്കിൽ, അതു് പരാജയപ്പെട്ടതായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു; ബിൽ വേണ്ടെന്നു വയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു."

"എന്തിനാണു് ഒരു കമ്മിറ്റിക്കോ, വെളിയിലുള്ള പൊതുജനങ്ങളുടെ ഇടയിലോ ബില്ലയയ്ക്കുന്നതു?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

സെലക്ട് കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനം

"അതു് കൂടുതൽ സമഗ്രമായും വിശദമായും പര്യാലോചിക്കേണ്ട വിഷയമാണെന്നും സഭ മുഴുവനും കൂടി ആലോചിക്കുന്നതിനേക്കാൾ നല്ലതു് പ്രത്യേകം നിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന ചില അംഗങ്ങൾ മാത്രം പരിശോധിക്കുകയായിരിക്കുമെന്നും ചിലർക്ക് തോന്നിയെന്നു വരാം, അല്ലെങ്കിൽ സഭ അതു് പരിഗണിക്കുകയോ പാസ്സാക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതിനു മുമ്പു് പൊതുജനാഭിപ്രായം ആരാഞ്ഞറിയണമെന്നും അത്ര വളരെ പ്രാധാന്യമുള്ളതാണു് ആ ബിൽ എന്നു് അവർ വിചാരിച്ചെന്നും വരാം."

"പകരം അവതരിപ്പിക്കുന്ന വേറൊരു പ്രമേയമാണു് പാസാക്കുന്നതെങ്കിൽ എന്തുണ്ടാകും?", ഭാര്യ ചോദിച്ചു.

"ബിൽ സെലക്ട് കമ്മിറ്റിയുടെ പരിശോധനയ്ക്കു് അയയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ, കമ്മിറ്റി അതു് വിശദമായി പര്യാലോചിച്ചു് സഭയ്ക്കു് ഒരു റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിക്കും. പൊതുജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ബിൽ വിതരണംചെയ്താൽ, വിവിധ ജനവിഭാഗങ്ങളുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ ശേഖരിച്ചു് അംഗങ്ങളുടെ അറിവിനായി വിതരണം ചെയ്യും."

"അപ്പോൾ, നിയമനിർമ്മാണത്തിൽ ജനങ്ങൾക്കും പങ്കെടുക്കാൻ സാധിക്കുമല്ലോ", അനുകൂലമനോഭാവത്തോടെ ശേഖരൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"അതേ. അതു കഴിഞ്ഞു് ബില്ലിന്റെ ഓരോ വകുപ്പും സഭ പരിഗണിക്കാൻ തുടങ്ങും. ബില്ലിന്റെ ഓരോ ഖണ്ഡികയും ഓരോ വകുപ്പെന്നാണു് പറയുന്നതു്. ഓരോന്നും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം പരിഗണിക്കുന്നു. ഈ അവസരത്തിൽ അംഗങ്ങൾക്കു് വേണമെങ്കിൽ ഓരോ വകുപ്പിനും ഭേദഗതികൾ അവതരിപ്പിക്കാം."

"ഭേദഗതി എന്നുവച്ചാൽ എന്താണു്?", ലീല ചോദിച്ചു.

"ബില്ലിലെ ഒരു വകുപ്പിനോ, വകുപ്പുകൾക്കോ ഒരു അംഗം നിർദ്ദേശിക്കുന്ന മാറ്റമാണു് ഭേദഗതി, വകുപ്പിലെ പദപ്രയോഗം മാത്രം മാറ്റുന്നതിനോ, ആശയം തന്നെ മാറ്റുന്നതിനോ ഭേദഗതികൊണ്ടു് നിർദ്ദേശിക്കാവുന്നതാണു്. ഇതിൽ ഏതെങ്കിലും മാറ്റം സഭ അംഗീകരിച്ചാൽ, ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പു് അതനുസരിച്ചു് മാറ്റിയെഴുതും.

"എല്ലാ വകുപ്പുകളും ബില്ലിന്റെ പേരും പരിശോധിച്ചു് സഭ അതംഗീകരിക്കുകയോ, തള്ളിക്കളയുകയോ ചെയ്തുകഴിഞ്ഞാൽ മൂന്നാം വായന തുടങ്ങുന്നു, ബിൽ സഭ പാസ്സാക്കണമെന്നു് ഒരഭ്യർത്ഥന അവതരിപ്പിക്കപ്പെടും. അതിനെ തുടർന്നുള്ള വാദപ്രതിവാദം ബില്ലിന്റെ സാമാന്യസ്വഭാവത്തെ കുറിച്ചുമാത്രമുള്ളതാണു്. എന്നിട്ടു് മുഴുവൻ ബില്ലും വോട്ടിനിടുന്നു. ഭൂരിപക്ഷം അംഗങ്ങളും അതിനെ അനുകൂലിച്ചാൽ അതു് പാസ്സായതായി അദ്ധ്യക്ഷൻ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു."

"മൂന്നാം വായനയിൽ ബിൽ പാസ്സായിക്കഴിഞ്ഞാൽ, അതു് നിയമമാകുമോ?", ലീല ചോദിച്ചു.

"ഇല്ല. പിന്നീടതു് രണ്ടാമത്തെ സഭയിലേക്കയയ്ക്കപ്പെടുന്നു. അവിടേയും ഇതുപോലെ മൂന്നു വായനകൾ നടത്തുന്നു. രണ്ടു സഭകളും ബിൽ പാസ്സാക്കിക്കഴിഞ്ഞാൽ, പ്രസിഡന്റിന്റെ ഒപ്പിനായിട്ടു് അതു് അദ്ദേഹത്തിനു്

അയയ്ക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമ്മതം കൂടി ലഭിച്ചശേഷം, അതു് നിയമമായിത്തീരുന്നു.''

''ഒരു ബിൽ ഏതു സഭയിൽ വേണമെങ്കിലും ആദ്യം അവതരിപ്പിക്കാമോ?'', ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

''നികുതി ചുമത്തുന്നതിനോ, ചിലവുകൾ അംഗീകരിക്കുന്നതിനോ വേണ്ടിയുള്ള ധനകാര്യബില്ലുകളൊഴികെ മറെല്ലാം ഏതു സഭയിൽ വേണമെങ്കിലും അവതരിപ്പിക്കാം'', അച്ഛൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

''ഓരോ ബില്ലും രണ്ടു സഭകളും പാസ്സാക്കണമെന്നു് വച്ചിട്ടുള്ളതു് എന്തിനാണു്? ഏതെങ്കിലും ഒരു സഭ മാത്രം അതു് പരിശോധിച്ചു് പാസ്സാക്കിയാൽ പോരേ?''

''ഒരു നിയമം അനേകം ജനങ്ങളുടെ ജീവിതത്തെ ബാധിക്കുന്ന ഒരു പ്രധാന നടപടിയാണെന്നു് നിങ്ങൾ ഓർക്കണം. അതുകൊണ്ടു്, ഏറ്റവും സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചതിനുശേഷമേ അതു് അംഗീകരിക്കാവൂ. ഒരൊറ്റ സഭമാത്രമാണു് ഉള്ളതെങ്കിൽ, ചിലപ്പോൾ അതു് തിടുക്കത്തിൽ വേണ്ടത്ര അലോചന കൂടാതെ നിയമങ്ങൾ പാസ്സാക്കാൾ ഇടയുണ്ടു്, രണ്ടു സഭകൾ ഉണ്ടായിരുന്നാൽ, ഒരിടത്തു് ശ്രദ്ധിക്കാതെ വിട്ടുകളയുന്ന വല്ല തെറ്റും ബില്ലിൽ ഉണ്ടായിരുന്നാൽ രണ്ടാമത്തെ സഭയ്ക്കു് അതു് പരിഹരിക്കാൻ സാധിക്കും. മാത്രമല്ല, ഒരൊറ്റ സഭയാണു് ഉള്ളതെങ്കിൽ, അതു് ചിലപ്പോൾ ജനങ്ങൾക്കു് ഹാനികരമായ രീതിയിൽ പ്രവർത്തിച്ചേക്കാം. രണ്ടെണ്ണമുണ്ടെങ്കിൽ, ഒന്നു മറെറാന്നിനെ നിയന്ത്രിക്കാൻ ഉപകരിക്കും.''

ഇതിനിടയ്ക്കു് സഭയുടെ മുന്നിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ബില്ലിനേക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ച തീർന്നു് അദ്ധ്യക്ഷൻ അതിനെ വോട്ടിനിട്ടു. സഭയിൽ നടക്കുന്നതു് ശ്രദ്ധിക്കാൻ ശങ്കരൻ നായർ കുട്ടികളോടു് ആവശ്യപ്പെട്ടു. ആദ്യം അദ്ധ്യക്ഷൻ എഴുന്നേറ്റു പറഞ്ഞു: ''ബിൽ പാസ്സാക്കാമോ എന്നുള്ളതാണു് ചോദ്യം, അതിനെ അനുകൂലിക്കുന്നവർ 'ഏയ്' എന്നു് പറയണം.'' വളരെ അംഗങ്ങൾ 'ഏയ്' എന്നു് വിളിച്ചു പറഞ്ഞു. പിന്നീടു് അദ്ദേഹം എതിർക്കുന്നവരോടു് 'നോ' എന്നു പറയാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. 'നോ' എന്നും വളരെ

അംഗങ്ങൾ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. അല്പം കഴിഞ്ഞു് അദ്ധ്യക്ഷൻ പറഞ്ഞു: "ബിൽ പാസ്സായിരിക്കുന്നു"; പക്ഷേ, അനവധി അംഗങ്ങൾ ആ പ്രഖ്യാപനത്തെ ചോദ്യം ചെയ്തു.

"എന്താണു് നടക്കുന്നതു്?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"ഇതിനെ 'വാക്കിലുള്ള വോട്ടെടുപ്പു്' എന്നു് പറയുന്നു. ഒരു പ്രമേയത്തേക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ച തീരുമ്പോൾ, അദ്ധ്യക്ഷൻ ഒരു ചോദ്യത്തിൽ അതു് വോട്ടിനിടും, 'ഏയ്' എന്നോ 'നോ' എന്നോ പറയാൻ അംഗങ്ങളോടാവശ്യപ്പെടുന്നു. അനുകൂലിക്കുന്നവർക്കു് 'എയ്' എന്നും പ്രതികൂലിക്കുന്നവർക്കു് 'നോ' എന്നും പഠയാം. ഏതു കൂട്ടരുടെ ശബ്ദമാണു് കൂടുതൽ ഉച്ചത്തിൽ ഉള്ളതെന്നു് കണ്ടുപിടിച്ചു് അതനുസരിച്ചു് ഫലം പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. 'ഏയ്' എന്നോ 'നോ' എന്നോ പഠയുന്നതിനു പകരം തങ്ങളുടെ സ്ഥാനങ്ങളിൽ എഴുന്നേറ്റു നിൽക്കാനും അംഗങ്ങളോടാവശ്യപ്പെട്ടേക്കാം."

"പക്ഷേ, ഇവരെല്ലാം അദ്ധ്യക്ഷന്റെ തീരുമാനത്തെ എതിർക്കുകയല്ലേ?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

"അതേ, അതുകൊണ്ടു് അദ്ധ്യക്ഷൻ ഇനി ഡിവിഷൻ നടത്തും. അല്ലെങ്കിൽ ഒരുപക്ഷേ, 'എയ്' എന്നും 'നോ' എന്നും പറഞ്ഞവരോടു് എഴുന്നേറ്റു നിൽക്കാൻ മാത്രം ആവശ്യപ്പെട്ട എന്നു വരാം. എന്താണു് നടക്കാൻ പോകുന്നതെന്നു് നോക്കിക്കൊള്ളു."

ആ സമയത്തു് അദ്ധ്യക്ഷൻ 'ഡിവിഷൻ' എന്നു വാക്കു് ഉച്ചരിക്കുന്നതു് അവർ കേട്ടു. ഉടനെ ഒരു ഇലക്ട്രിക് ബെൽ പാർലമെന്റ് മന്ദിരം മുഴുവൻ കുറേ മിനുട്ടനേരത്തേക്കു് തുടച്ചയായി ശബ്ദിക്കുന്നതു കേട്ടു.

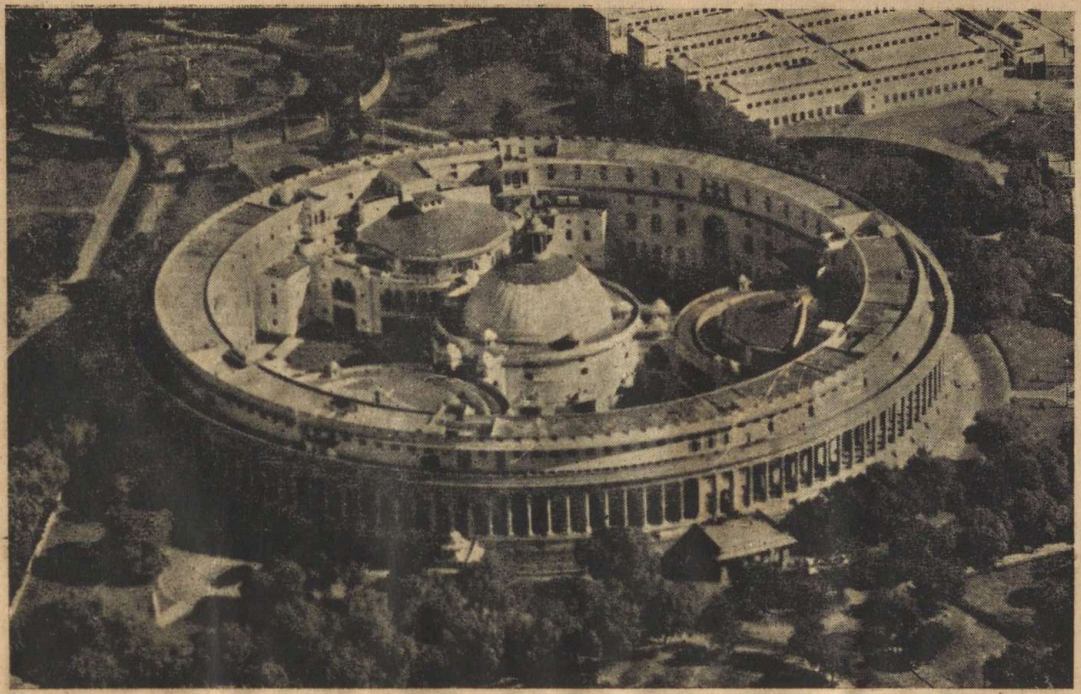
"ഈ മണിയടിക്കുന്നതെന്തിനാണു്?"

"സഭയിൽ ഇല്ലാത്ത അംഗങ്ങളെ വിളിച്ചു വരുത്താനാണിതു്. ചർച്ചാസമയത്തു് ചില അംഗങ്ങൾ ലൈബ്രറിയിലോ ഏതെങ്കിലും ആഫീസ് മുറിയിലോ പോയിരിക്കാൻ ഇടയുണ്ടു്; അവരെ സഭയിലേക്കു് വരുത്തുന്നതിനുവേണ്ടിയുള്ള ഈ മണിയടി കെട്ടിടത്തിന്റെ എല്ലാ

ഭാഗത്തും കേൾക്കും. മണിയടി നിൽക്കുമ്പോൾ, ഉപശാല യുടെ വെളിയിലത്തെ വാതലുകൾ എല്ലാം അടയ്ക്കും. പി ന്നിട്ട് ഡിവിഷൻ കഴിയുന്നതുവരെ ആരും അകത്തു് വരാ നോ പുറത്തുപോകാനോ സമ്മതിക്കയില്ല. ബെല്ലടി തീ രുന്നതിനുമുമ്പു് അംഗങ്ങളെല്ലാം സഭയ്ക്കകത്തു് പ്രവേശി ക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ, ഡിവിഷനിൽ പങ്കെടുക്കാൻ അ വക്കു് സാധിക്കയില്ല." ആ സമയത്തു് ആ ചോദ്യം സഭയു ടെ മുമ്പിൽ വച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ധ്യക്ഷൻ വീണ്ടും പറഞ്ഞു. "അനുകൂലിക്കുന്നവരെല്ലാം വലതുഭാഗത്തും എതിക്കുന്നവർ എല്ലാം ഇടതുവശത്തും പോകണം." കുറേ അംഗങ്ങൾ അ ദ്ധ്യക്ഷന്റെ കസേരയ്ക്കു വലത്തോട്ടും മറ്റുള്ളവർ ഇടത്തോട്ടും പോയി.

ശങ്കരൻ നായർ പറഞ്ഞു: "ചെയർമാന്റെ ഇടതു വശത്തും വലതു വശത്തുമുള്ള ആ രണ്ടു കതകുകളും നിങ്ങ ൾക്കു് കാണാമല്ലോ. അവ അംഗങ്ങളുടെ ഉപശാലയിലേക്കു ള്ളവയാണു്. വലതു വശത്തുള്ളതു് 'ഏയ്' എന്നു പറ യുന്നവരുടെ ലോബി, ഇടതു വശത്തുള്ളതു് 'നോ' എന്നു പ റയുന്നവരുടെ ലോബി. ഓരോ വശത്തും ഓരോ ക്ലാക്കു് കണക്കെടുക്കാൻ ഇരുപ്പുണ്ടു്. ഡിവിഷന്റെ നമ്പറും ഓ രോ അംഗത്തിന്റെ പേരുമുള്ള ഒരു ലിസ്റ്റു് അവരുടെ ക യ്യിൽ ഉണ്ടു്. ഓരോ അംഗവും ഒന്നിനു പിറകെ ഒന്നായി ക്ലാക്കിനെ കടന്നു പോകുമ്പോൾ ഉടനെ തന്നെ അയാൾ ആ നമ്പർ ലിസ്റ്റിൽ അടയാളപ്പെടുത്തുന്നു. അങ്ങനെ, ശ രിയായിട്ടതന്നെ വോട്ടു രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നു ഉറപ്പുവ രുത്തുന്നതിനുവേണ്ടി ആ അംഗത്തിന്റെ പേരു് വായിക്കു കയും ചെയ്യും. എന്നിട്ടു് ആ അംഗം പുറത്തു് പോകുന്നു. എല്ലാ അംഗങ്ങളും ഇങ്ങനെ വോട്ടു രേഖപ്പെടുത്തിക്കഴി ഞ്ഞാൽ, ഡിവിഷൻ നടത്തുന്ന ക്ലാക്കു് ആ ലിസ്റ്റു് സെക്രട്ടറിയെ ഏൽപ്പിക്കുന്നു. വോട്ടെണ്ണി ആകെ എത്ര 'ഏയും' എത്ര 'നോ'യും ഉണ്ടെന്നു് അദ്ധ്യക്ഷനെ അറിയിക്കുന്നു. അനന്തരം അദ്ധ്യക്ഷൻ ഫലം പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു."

"'ഏയ്'യും 'നോ'യും പറയുന്നവരുടെ എണ്ണം തുല്യ മാണെങ്കിലോ?", ശേഖരൻ ചോദിച്ചു.

പാർലമെന്റ് മന്ദിരം — ഒരു പാർശ്വവീക്ഷണം

"അങ്ങനെ വന്നാൽ, ചെയർമാന് ഒരു വോട്ടണ്ട്. ഏതെങ്കിലും ഭാഗത്തിന് അതു കൊടുക്കാം. 'കാസ്റ്റിംഗ് വോട്ട്' എന്നാണതിനു പറയുന്നതു. സാധാരണയായി മറ്റംഗങ്ങൾക്കുള്ളതുപോലെ ഒരു വോട്ട് അദ്ദേഹത്തിനില്ല. രണ്ടു വശത്തും തുല്യമായി വോട്ടു വന്നാൽ മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിനു വോട്ടുള്ളൂ."

"ഇതാകെക്കൂടി വളരെ രസകരമായിരിക്കുന്നു". പുഞ്ചിരിയോടെ ശേഖരൻ പറഞ്ഞു, കഴിഞ്ഞ എതാനും ദിവസങ്ങളിൽ താൻ കാണുകയും മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്ത കാര്യങ്ങളേപ്പറ്റിയുള്ള അഭിമാനവും സംതൃപ്തിയും ആ പുഞ്ചിരിയിൽ കളിയാടിയിരുന്നു.

"നമ്മുടെ പാർലമെൻറിനേപ്പറ്റി ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾ വളരെയധികം മനസ്സിലാക്കിക്കഴിഞ്ഞു. നമ്മുടെ ജനങ്ങളെ പ്രതിനിധാനംചെയ്യുന്ന ഒരു സമ്മേളനവും നമ്മുടെ പരമാധികാരത്തിൻറെ ഒരു ചിഹ്നവുമാണ് അതു. ഇനി നമുക്കു വീട്ടിൽ പോകാം", ശങ്കരൻ നായർ പറഞ്ഞു.

"തിരുവനന്തപുരത്തു മടങ്ങി എത്തിയിട്ട് ഇതെല്ലാം ഞാനെൻറെ കൂട്ടുകാർക്കു പറഞ്ഞുകൊടുക്കും", ലീല പറഞ്ഞു.

"ഒരു പാർലമെൻറ് അംഗമായിട്ട് ഇവിടെ മടങ്ങിവരണമെന്നാണ് എൻറെ ആശ", എന്നായി ശേഖരൻ.

"എനിക്കും വേണം", ലീലയും പറഞ്ഞു.

MUL
216245

1) രാജ്യസഭാംഗങ്ങ[illegible]ുന്നു?
2) ഒരു ബിൽ എ[illegible]മാവുക?
3) എന്തിനാണ് ബിൽ സെലക്ട് കമ്മിറ്റിക്കയയ്ക്കുന്നതു?
4) എന്താണ് ഭേദഗതിപ്രമേയമെന്നു വച്ചാൽ?
5) ഒരു നിയമം പാർലമെൻറിൻറെ ഇരുസഭകളും പാസ്സാക്കണമെന്നു വച്ചിരിക്കുന്നതെന്തിനു?
6) ഡിവിഷൻ എന്നു വച്ചാലെന്തു?

216245
V2:23:N5
32J9
UNIVERSITY LIBRARY
13 AUG 1984

1964

V2:23:N5 32J9 NAMUNA PARLIAMENT ANATHASAYANAMANTAN

V2:23:N5
32J9

Indic Digital Archive Foundation

gpura.org